

ПАПИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска
25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT,
Македонија 70 ДЕН, 3.50 USD, 12.00 HRK

ISSN 0032-339-x

9 770032 339010

ЗАБАВАНИК

15. VIII 1997. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIX • ЦЕНА 10 ДИНАРА • БРОЈ 2375

За све од 7 до 107

ВЕРОВАЉЕ

Веровати или не!

23000 ТОНА
НОВИНА
СВАКОГ ДАНА
ПРОЧИТАЈУ
ЖИТЕЉИ
САД.

ГОДИШЊУ КИРИЈУ
ОД 6 ПОТКОВИЦА
61 ЕКСЕРА, ЈЕДНОГ
СЕКЈА И ЈЕДНЕ
СЕКИРЕ

ПЛАЌА ГРАД ЛОНДОН
ДРЖАВИ ЕНГЛЕСКОЈ
ЗА ИЗНАЈМЉИВАЊЕ
ДВА ПОСЕДА.

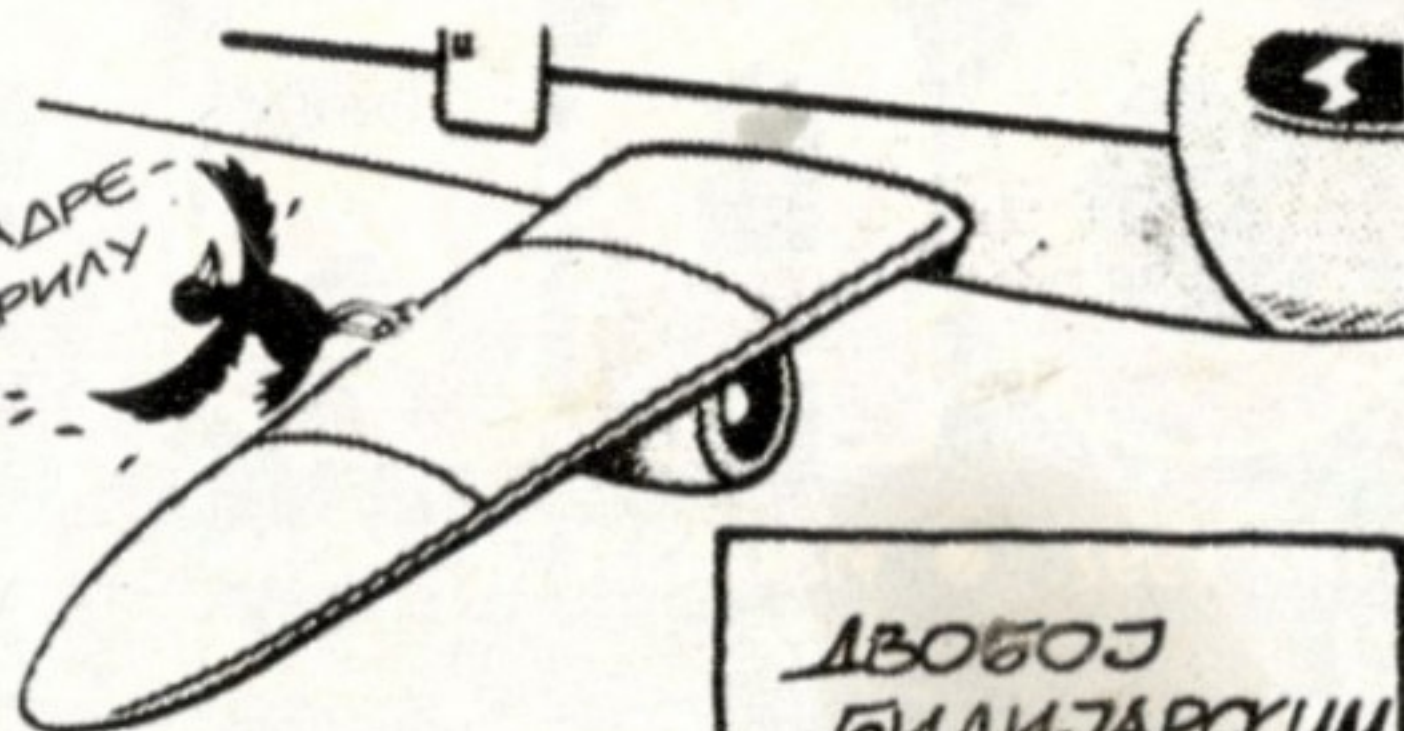
ГОЛОМ
РУКОМ

5304 БОРОВЕ
ДАСКЕ ДЕБЉИНЕ
2,5 СЕНТИМЕТАРА
ПОЛОМИО ЈЕ
ПАТРИК
РЕН
ЗА 47 МИ-
НУТА И
13 СЕКУНДИ.

ПТИЦЕ
ЧОПЕ

ПОНЕКАД ЗАДРЕ-
МАЈУ НА КРИЛУ
АВИОНА
У
ЛЕТУ.

7382 километра
пешке

КРОЗ ПУСТИЊУ САХАРУ
ПРЕШАО ЈЕ ЗА СЕДАМ
МЕСЕЦИ ЧОИ ЈОНГ ЈУЛ
ИЗ ЈУЖНЕ
КОРЕЈЕ.

ДВОБОЈ
БИЛИЈАРСКИМ
ЛОПТАМА

УМЕСТО
ПИШТОЛИМА
ОДИГРАО СЕ
У ФРАНЦУСКОЈ
1843. ГОДИНЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

... из непознатих разло-
га Британци четвртком нај-
мање пију, па се зато тог да-
на одувек одржавају избори
за Парламент. Тако је било
и ове 1997. кад су лабуристи
после 18 година владавине
сменили конзервативце, а

четрдесеттворогодишњи То-
ни Блер постао најмлађи
премијер у последњих 200
година.

... примећено је да маху-
ти, тајландски гоничи сло-
нова, живе отприлике по-
дједнако као и животиња с

којом раде. Толико се везу-
ју за њих. За разлику од
азијског, афрички слон
уопште не може да се при-
питоми.

... у једном литру киселе
воде има 50 милиона меху-
рића гаса!

... екипа Централне ла-
бораторије у Саинтани, Ја-
пан, открила је да еукалип-
тус, основна храна коала,
садржи три материје, дале-
ко моћније од оних које се
додају у пасту за зубе да би
се бориле против бактерије
Streptococcus mutans, која
изазива стварање зубног
каменца.

... једна трећина Амери-
канаца, без обзира на
узраст, пати од несанице.

... само један сат био је
потребан ђацима завршних
разреда једне текстилне
школе у Мелбурну да
сашију одело – од шишања
овце до пробе!

... први кенгур дошао је у
Европу пре 200 година, у је-
дан холандски зоолошки врт.

... „Рус је” – пише Толстој
– „секиром могао да сагради
кућу и да издеље кашнику.”
Тестере су у овој земљи дуго
сматране „страном” или „не-
мачком” алатком и нису при-
хваћене за широку употребу
све до краја 17. века.

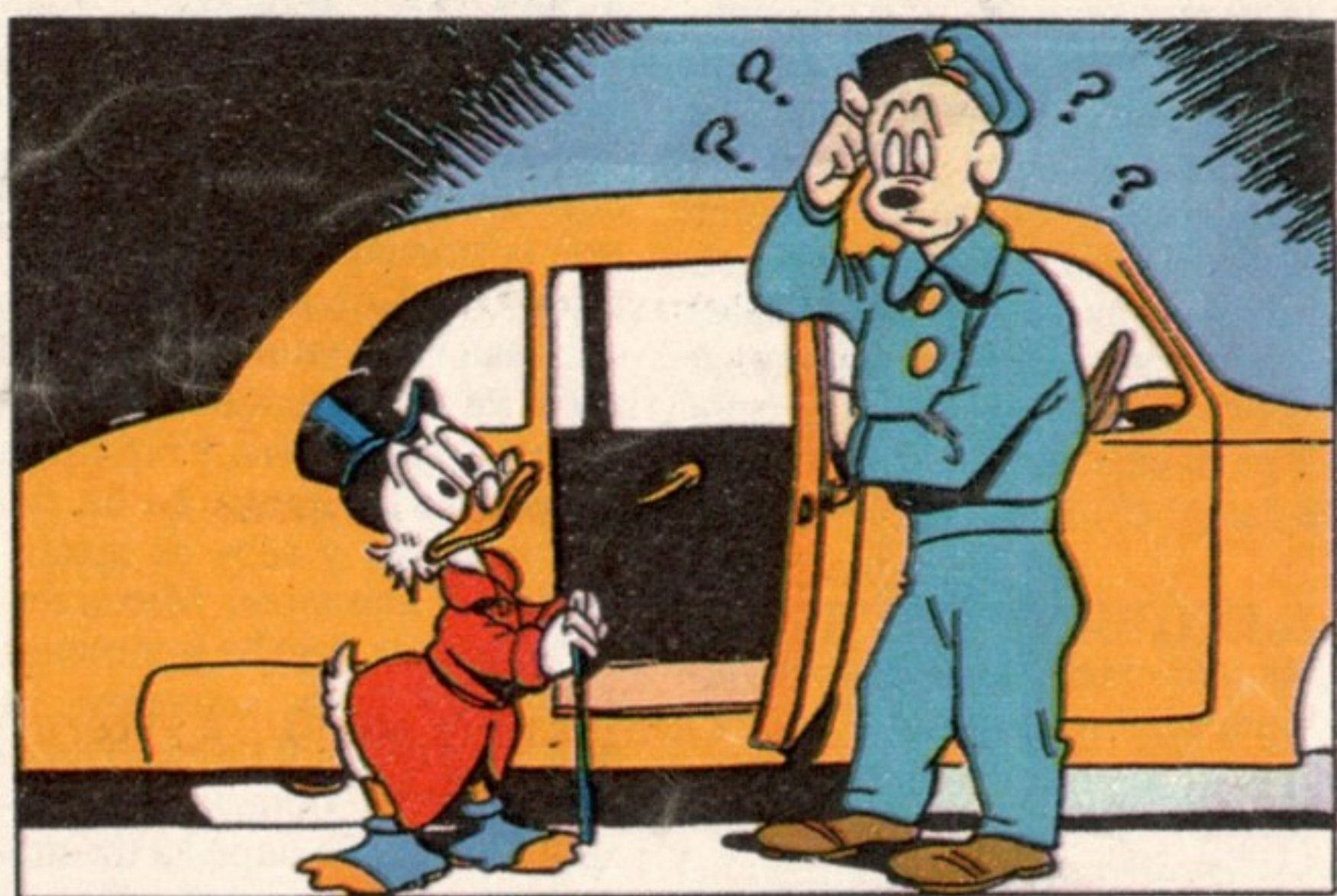
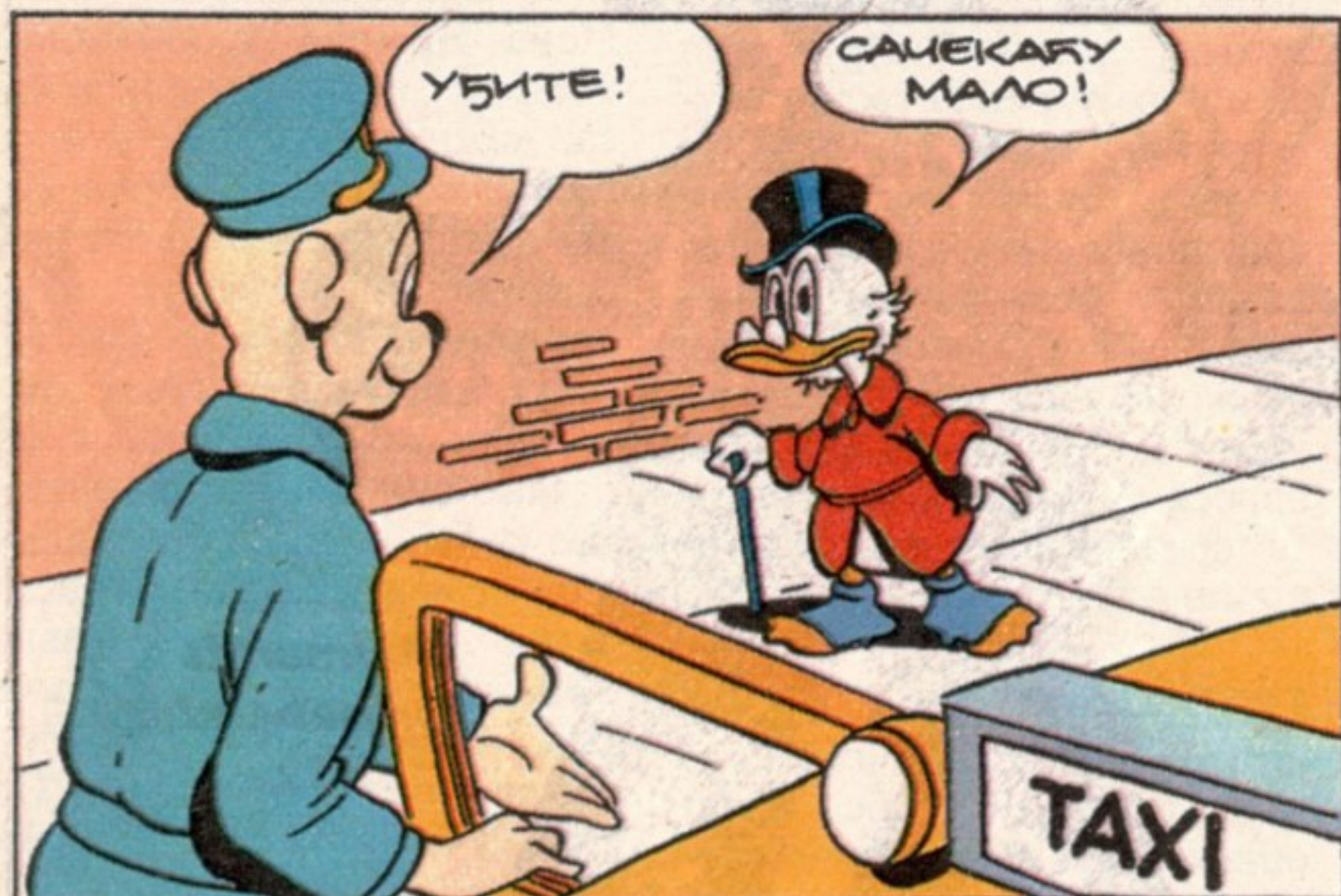

Илустровао Зоран Петковић Петко

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПОЛИТИКИН

3

ЗАБАВНИК

Уврнуто, али истинито

УКРАДЕНО СРЦЕ ЛУЈА XIV

ЗАКОЉИ САМ. Часопис „Букселер“ уприличио је 1995. такмичење за књигу године с најнеобичнијим насловом. Правила су налагала да дело мора да буде озбиљно и да не припада жанру белетристике. И прву награду добила је књига С. С. Стенлија „Чари историје бетона“. За њом су следиле: „Илустрована историја металних кутија за ручак“, „Развој мозга и понашања код пилића“ и „Термичка кретања горњег спрата вишеспратне гараже за паркирање возила“. Посебна признања добила су дела: „Нужничке јаме – приручник Уради сам“ – и „Клање стоке код куће“.

ЊЕГОВИХ РУКУ ДЕЛО. Када се Немачка поново ујединила, немачком народу враћена је најчувенија бензинска станица на свету која је својевремено припадала Адолфу Хитлеру. Велики диктатор редовно се заустављао на обалама Кимског језера на аутопуту Минхен – Салцбург и предео му се толико допадао да је ту за његову употребу саграђена бензинска пумпа с пратећим објектима. Хитлеру, његовим доглавницима и свити хамбургере и шницле служиле су баварске девојке одевене у националне ношње у ресторану направљеном у стилу богате сељачке куће, украшеном мермерним статуама и зидова осликаних сеоским пејзажима. На једном од зидова дискретно пише: „Насликао Адолф Хитлер“

РАЈСКЕ ВЕЗЕ. Рабин Овадија Барати осуђен је 1957. године у Тел Авиву, Израел, на затвор од осамнаест месеци због прибављања новца преварама. Шта се догодило? Богати бразилски трговац господин Меодед дао му је на руке тада велику своту од 2.000 фунти стерлинга на основу обећања да ће рабин ступити у везу са арханђелима Гаврилом, Михајлом и Рафаелом који ће побожног Бразилца миропомазати за новог месију – Краља Израела. Рабин је објаснио да арханђели траже паре да би снагу његове вере ставили на пробу, а заузврат му шаљу неколико пакета из раја под условом да их нипошто не отвара пре него што му са неба стигне знак. Али, нестрпљиви господин Меодед отворио је из чисте радозналости један од пакета пре времена и у њему нашао писмо, разно камење и комадиће црепова. Тада му се, изгледа, понешто разјаснило и обратио се полицији која је ухапсила рабина Баратију чим је доказано да су писма у пакетима потписана са „Свемогући Бог“ откуцана на његовој машини. Повратне признани-

це с потписом „Рабин Барати“ запечатиле су случај.

ЗАЉУБЉЕНИК ПОСЛА СВОГ. Године 1974. Универзитет британског града Лидса предао је награду „Златни јастук“ намењену најдосаднијем предавачу године. Неоспорни победник био је уважени професор др Ешли Кларк и то за предавање на коме је зането говорио о „механичком емулзионом формализму у бескрајној вискозној средини“. Професор је, на крају, рекао својим студентима: „Имао сам намеру да га назовем „класични хидраулички емулзиони формализам у бесконачној вискозној средини“, али сам одустао не желећи да вас претерано узбудим. Јер, то се, наравно, односи на бесконачну вискозну средину и у пракси не функционише.“

ПРИЈАТНО. Администрација за храну и лекове Здравствене службе САД објавила је 1995. године списак штетних нивоа који се не смеју прећи у храни намењеној људима. Зрна кафе прихватљива су, на пример, ако је само десет процената загађено од инсеката, оштећено или буђаво. Узорак од сто грама спанаћа у реду је ако не садржи више од: или педесет лисних ваши, гриња и трипса, или осам лисних инсеката мина и два црва спанаћа, или десет процената трулежи. У узорку од сто грама парадајз-суса за људску исхрану толерише се: или тридесет мувљих јаја, или петнаест јаја и једна ларва, или две ларве и до четрдесет процената буђи (за

пица-сос тридесет процената). И тако даље, и тако даље.

ТРАЖИЛИ СТЕ, СЛИКАЈТЕ. Данијел Анђели и његов партнер Жан-Пол Дусе уживају углед краљева папараца због више него успешног снимања славних личности у тренуцима и позама када славне личности о томе немају појма и понашају се као обични или необични људи. Ови храбри, дрски и вешти фотографи згрнули су силне паре, а зарадили су око два милиона фунти стерлинга само од објављивања слика Џона Брајана у интимном тренутку на базену док је сисао ножни палац Саре Фергусон, војвоткиње од Јорка, која је још била супруга британског принца Ендрјуа, сина краљице Елизабете II. Постоји, ипак, један човек који је овим крљама што су му стално биле за петама показао своје. То је дугогодишњи директор и власник „Фијата“ Бани Ањели. Он је позвао Анђелија и Дусеа, скинуо се го на својој јахти и дозволио им да га сликају спреда. Од тада су га сви папараци овога света оставили на миру.

И ЉУДОЖДЕР. Британски викторијански природњак и хирург др Френк Бакленд оснивач је удружења чије је начело било да су за човека све животиње на Земљиној кугли јестиве. Доктор и његови истомишљеници редовно су се гостили специјалитетима као што су пита од носорога, нојево печење, кувана корњачина глава, динстана слонова сурла... Баклендово омиљено јело било је људско месо: он је појео срце француског краља Луја XIV украдено из гроба.

Приредила:
Бојана Дожич

Илустровао Бобан Савић

Бородинска битка, једна од најкрвавијих у историји ратовања

Више није било повлачења. Под притиском цара Александра I и дворске свите, те једног броја официра, главнокомандујући руске војске морао је да стане на белег Наполеоновој сили, пред самом Москвом, а у селу Бородино, на реци Колочи.

Фелдмаршал Михаил Кутузов, шездесетседмогодишњи војсковођа неспорне храбрости и несвакидашњег лукавства, крајем августа 1812. наименован је за главнокомандујућег. Заменио је маршала Михаила Барклеја де Толија, Шкотланђанина пореклом, и војсковођу који је, такође, веровао да се Наполеон једино може савладати избегавањем директне борбе и развлаче-

– Најстрашнија од свих је биција под Москвом: показали да су достојни да су достојни да буду

– рекао је пред смрти Наполеон Бонапарт. У овој бици поинуло је 70 генерала, 47 француских и 23 руска...

мојих биција Французи су победе, а Руси неопобедиви

БРАВО ЗА

НЕПРИЈАТЕЉА

њем његових јединица по огромном руском простору.

Разлика између Кутузова и Барклеја била је једино у томе што Кутузов своје намере није саопштавао јавно, те је самим тим и отпор његовој тактици био више него симболичан. Већина је веровала да је он војсковођа несклон избегавању битке, без обзира на то што је и у бици код Аустерлица, 1805, заједно са аустријским трупама, предлагао да се Наполеону не да шанса у директном окршају. Наполеон је тада победио, а Кутузов под хитно смењен.

Сада је поново био на челу армије и поново сличног мишљења као пре битке код Аустерлица. И овог пута је морао да послуша наредбу цара Александра I: супроставити се Наполеону пред самом Москвом, светом руском престоницом, мада је цар столовао у Петрограду.

Ровови затрпани лешевима

Пре него што је у зору, у 5.30 часова, 7. септембра 1812, почео напад Француза на село Бородино две војске су једна другој супроставиле застрашујући број војника: Руси су под оружјем имали 112 хиљада са 640 топова, а Французи 130 хиљада и око 600 топова.

Битка је почела нападом дивизије генерала Алексиса Делсона и то на десно крило руске армије којом је командовао тек смењени главноко-

мандујући Михаил Барклеј. После жестоке борбе Французи су успели да освоје село, да га изгубе и поново поврате, а све уз обострано огромне губитке. Барклеј је наредио да се спали мост преко Колоче и то је, за тренутак, успорило даље француско напредовање.

У пет сати изјутра приметна се огорчена борба на левом крилу руске војске, тамо где се код Семјоновске јаруге налазио генерал Петар Багратион. На њега су кренуле јединице маршала Давуа, Мираа и Неја. Прве нападе одбила је руска артиљерија и брза пушчана паљба. Маршал Луј Даву је пао, погубљен у главу, док је коњ под њим био убијен. Поред њега је страдало неколико генерала и команданата пукова.

Багратионове стреласти ровови – како се звао сплет на брзину направљених шанчева – одолевали су нападима Француза све до 11.30 часова, без обзира на то што је Наполеон на њих окренуо 150 топова. Пошто ни то није помогло, на Багратиона се устремало још 250 топова. Ровови су прелазили из руке у руку, затрпани лешевима људи и коња.

И кад је већ безизлаз био на виду, кнез Петар Багратион, безумни јунак коме су се сви чудили како је успео да доживи четрдесет седму годину, одлучио се на противнапад. На бајонет. Руски јуриш је одбијен а опорављени маршал Луј Даву одговорио је гренадирима 57. пука који су, не пуцајући да не би дангубили, јурнули на ровове с пушкама као копљима. У једном тренутку, по сведочењу преживелог учесника, Багратион је, усхићен храброшћу непријатеља, узвикнуо: „Браво, браво!”

Лево крило без душе

Мало затим, док је био на коњу, парче артиљеријског зрна погодило је Петра Багратиона и здобило му бутну кост. Неколико тренутака је покушавао да сакрије рану од својих војника, а све у страху да ће се они поколебати у свом отпору. Крв је, међутим, лила на све стране и он је, ћутећи, почео полако да пада са коња. Ордонанси су успели да га придрже и положе на земљу и затим га предају болничарима.

Оно чега се неустрашиви командант плашио, десило се

Кутузов, војсковођа који је надмудрио Наполеона

врло брзо. Вест о његовој смрти муњеви-то се пронела и војници су пали у очајање. Како је посведочио један од учесника, око подне, пошто су однели Багратиона, Друга армија која је била под његовим заповедништвом била је у таквом стању да је неке њене делове тек

на пушкет од места битке било могуће довести у ред.

У то време, смртно рањени кнез лежао је у подножју оближњег брежуљка. Рубље и одело су му били крвави, мундир раскопчан, с једне ноге скинута чизма, глава упрскана крвљу и велика крвава рана повише колена. Лице му је било опрљено барутом, бледо, али спокојно. Ћутао је загледао у даљину, као да је ослушкивао хук битке.

Пришао му је посланик Адријанов и, не трудећи се да сакрије сузе, рекао му:

— Ваша светлости, вас воде на лечење и ја вам више нисам потребан.

Сведоци су касније причали да је Адријанов потом, хитро као стрела, полетео у непријатељске редове и, убивши многе, погинуо. Убрзо је издахнуо и Петар Багратион, испраћен речима:

— Као да је душа излетела из целог левог крила после погибије овог човека!

Браните Русију грудима

Лево крило је било слоњено. Кутузову су са разних страна стизали извештаји о тешким губицима. Погинуло је више генерала, браћа Тучкови, Буксгеведен, Кутајсов и Горчаков. Војници су се тукли са задивљујућом истрајношћу и гинули у хиљадама.

Генерал Никитин је касније записао:

„У то време коњички напади смењивали су се један за другим и били су тако снажни да су се војске сукобљавале у масама. Губици на обема странама били су ужасни, а коњи погинулих јахача јурили су у целепима...”

Наполеон је сада сву снагу усмерио према батерији генерала Николаја Рајевског која је била у центру битке, између левог и десног крила. Генерал Бонами је освојио на јуриш, али су га Руси брзо одбацили натраг. Освојио ју је и по други пут, али је поново враћен на полазни положај.

Начелник штаба Шестог корпуса Монахтин, иако је добио две ране од бајонета, успео је пред трећи француски напад да довикне војницима, показујући на батерију:

— Децо, замислите да је ово Русија и браните је грудима!

У том тренутку метак га је погодио у трбух и њега су однели у превијалиште. Пуковник Монахтин је поживео неколико дана, али је — дознавши да је Кутузов Москву препустио непријатељу — здерао све завоје са својих рана и брзо умро.

Принц Еуген Виртембершки, који се на дан Бородинске битке налазио у руској војсци, био је сведок и овог догађаја.

Генерал Михаил Милорадовић, руски генерал српског порекла, наредио је свом ађутанту Бибикову да у жеку битке нађе Еугена Виртембершког и да га извести да треба да се јави Милорадовићу. Од топовске грмљавине, пушчане паљбе и јаука рањених човек није могао да чује ни самог себе, те је ађутант дигао руку показујући Виртембершком где треба да се јави. У том тренутку зрно му је откинуло руку и он је, падајући с коња, подигао другу показујући њоме у правцу који је до малочас показивао.

Доручак на трави

Битка за „батерију на брежуљку” генерала Рајевског распламсала се свом жестином. Французи су после Багратионове погибије заузели Семјоновске ровове и одатле артиљеријском ватром засипали браниоце. Зрна су рила земљу бришући људе, коње, сандуке с муницијом, топове. Свака граната избацивала је из строја по десетак људи.

Барклеј, увређен и разочаран што је смењен, тога дана је напросто, изазивао смрт. Безглаво је, сам, јахао право на места где је артиљерија најчешће тукла и ту би се, пркосно витлајући сабљом, заустављао. У једном тренутку то није могао да отрпи генерал Михаил Милорадовић:

— Он хоће да ме задиви! — викнуо је војницима, узјахао коња и прошао Барклеја,

Михаил Барклеј де Толи, главнокомандујући руске војске, пореклом из Шкојске

идући даље у правцу француских батерија, управо тамо где се укрштала ватра с две стране. Ту је сишао с коња, сео на земљу и... доручковао.

И док су Французи из све

снаге грували по батерији Рајевског, једна група козака успела је да се привуче у позадину Наполеоновог штаба и добро их испрепада. Таман толико да Бонапарта

Битка код Бородина била је сјајна и последња, за неуспешношћу Петра Багратиона

Михаил
Милорадовић,
пешадијски
генерал српског
порека који је
рањивао и са Су-
воровим и са
Кутузовим

одбије да својим трупам
упути помоћ, плашећи се да
би слањем гарде у битку до-
вео себе у опасност.

Нешто после три часа по
подне изгинуло је три четвр-

тине руских бранилаца бате-
рије, а остали су били одбаче-
ни. Батерија је остала Фран-
цузима.

Међутим, крај битке још
се није назирао. Сада су ру-

ска зрна почела да падају око
Наполеона и да лете изнад
његове главе. Понека зрна су
се при крају лета котрљала
чак до његових ногу а „он их
је мирно ногом одгуривао
као камен који смета за вре-
ме шетње”. Ипак, све време
био је мрк и ћутљив, лоше
скривајући узнемиреност.
Најчешће је био немо загле-
дан у поприште битке.

Ноћ кад су гореле ватре

Француским војницима се
први пут десило да их такто-
ви „Марсеље” не потерају
у одлучан напад, с већ уоби-
чајеним заносом. Оклевали
су збуњени отпором. А онда
су, како је посведочио двор-
ски префект Де Босе који је у
то доба био у Наполеоновој
пратњи, многи борци побаца-
ли оружје, хватали се с не-
пријатељем у коштац, дерали
једни другима уста, давили се
међусобно и у грчевитом за-
грљају заједно падали мртви.

Артиљерија је јурила по мр-
твацима као по калдрми од
балвана утискујући лешеве у
земљу натопљену крвљу.

Заробљавања није било ни
с једне ни с друге стране. Зау-
зевши батерију Рајевског,
Французи су поубијали све
војнике који су се тамо зате-
кли још у животу. То је био
последњи чин Бородинске
битке. Али, артиљерија је гр-
мела и даље. Руси су одбијали
појединачне коњичке напа-
де.

С обе стране је све до увече
грмела артиљерија и крво-
пролиће се продужавало. Ру-
си нису мислили да се повла-
че а још мање да беже. Већ је
падао густ мрак. Почела је и
ситна киша.

– Шта је с Русима? – питао
је намргођени Наполеон.

– Стоје на месту, Ваше ве-
личанство!

– Појачајте ватру! Изгледа
да још хоће. Дајте им још! –
сад већ није успевао да сакри-
је нервозу.

Густи мрак је најзад по-
крио долину бојишта. Непре-
кидни крици и јауци рањени-
ка чули су се са свих страна.
Целу ноћ су гореле ватре на
брежуљцима према којима је
отишао Кутузовљев штаб и
где су се сакупљали преоста-
ли делови руске војске.

„Мрачну ноћ, која је до-
шла после крвавог боја, упо-
требили смо на то да помоћу
логорских ватри које смо за-
пазили по узвишицама и које
су служиле као тачке за гру-
писање, нашу војску распоре-
димо на други положај”, за-
писао је доцније Барклеј де
Толи. Према тим сигналним
ватрама долазили су и пузили
целу ноћ измучени, израна-
вљени људи...”

* * *

Битка код Бородина, једна
од најкрвавијих у историји
ратовања, остала је тактички
нерешена, мада су је оба про-
тивника прогласила својом
победом. И поред огромних
губитака (50 хиљада погину-
лих и рањених, међу којима
47 генерала), Наполеон није
постигао свој циљ. Кутузов,
чији су губици, такође, били
огромни (44 хиљаде и 23 ге-
нерала) успео је да сачува
борбену способност руске
армије и знатно ослаби На-
полеона, што ће се осетити у
даљим акцијама. Наполеон
јесте ушао у Москву, али је
врло брзо изишао из ње па су
онда Руси ушли у Париз.

Петар Милашовић

ОСВАЈАЊЕ БЕСМРТНОСТИ

стичком сеобом душа (реинкарнацијом) или хришћанским појмом вечности. Мушкарци, жене и деца који умру неће престати да постоје, него ће наставити да трају – али у виду битова (односно бројки 1 и 0 помоћу којих се у оквиру тзв. бинарног математичког система представља ма који број, тј, најмања јединица информације која може да се пренесе у рачунар) – убележених у саму материју од које је саздан бескрај космоса.

Ево како би то, по Франку Типлеру, требало да изгледа:

– Ја крећем од претпоставке да је људска душа заправо компјутерски програм (софтвер), а мозак нека врста рачунара

Што се америчког физичара Френка Типлера тице, људска душа је програм (софтвер), а мозак рачунар (хардвер)

ОДИСЕЈА 3001.

Ствар је необично проста. Земаљски живот ће прво освојити и последњи квадратни центиметар космоса, ал' у виду електронских битова и шифри. Онда ће наставити да се вечно умножава и простире кроз бескрај...

Човек се зове Френк Типлер, Американац је, има педесет година, професор је физике и математике на Универзитету Луизијане у Тјулелу, сарадник је познатих научних часописа какви су „Нејчр“ и „Физикал ривју“ и уверен је да је људски род на најбољем путу да постане бесмртан. За то постоје необориви научни докази.

Питање времена

Теорију која нам обећава вечно трајање Типлер је назвао „Теорија тачке омега“. Кад се једначине, формуле и физички закони које је применио у разрази своје почетне тезе преведу на језик лаика, све се своди на предвиђање да у будућности смрт више уопште неће бити тако страшна и коначна као што је данас. Сви ћемо, верује он, пошто издахнемо, васкрснути – додуше лишени земаљских тела у којима смо до сада пребивали, али и биолошко-физиолошке гњаваже што их је пратила.

При том, васкрснуће које нам Типлер обећава нема никакве везе са хиндуи-

(хардвер). Такође верујем да ће у космосу увек постојати услови за живот – каже.

А уколико су те две претпоставке тачне, освајање бесмртности само је питање времена. У првој фази која би морала да се одигра пре него што свемир, ширећи се, достигне врхунац величине, летелице које су створили људи требало би да га преплаве и доспу до најудаљенијих кутака у њему. Биле би то интелигентне машине за које дужина путовања, односно време потребно да се неки пут превали, не би били ни од каквог значаја.

(До Марса се већ стигло. Након седам месеци путовања, пређених 497,418.887 километара и брзине која је на тренутке достигла 126 хиљада километара на час.

Тачније, 4. јула ове године на Црвену планету спустио се модул „Петфајндер“, најмања покретна лабораторија на свету и Марсу, која ће у наше име испитати тло и атмосферу далеке планете.)

Према Типлеровим прорачунима, рачунари ће бити у стању да репродукују људски ум онога часа када буду били у стању да обраде количину података која одговара бројци од милион гигабитова (гига = ознака за меру милијарду пута већу од основне). При садашњем развоју информатике, тај циљ биће достигнут кроз двадесетак година.

Остатак посла требало би да обаве нанотехнологије (од грч. речи нанос – кец, патуљак) које ће нам омогућити да

тај огроман број података смештених у компјутерску меморију ускладиштимо на што мање могућем простору – не искључујући могућност да нам у ту сврху послу-
же чак и атоми...

Урушавање свемира

Чиста научна фантастика? Не баш. Јапанци су већ овладали технологијом која им омогућава да један компјутерски бит похране на простору (ако тако уопште може да се каже) од свега 20 атома. Оно-
га часа када будемо били у стању да уместо садашњих 20 све те податке сместимо у један једини атом, сто грама материје биће сасвим довољно да се у њих смести

дина... Све док се читав процес у једном тренутку не обрне, и свемир, уместо да се шири, не крене да се смањује и сужава – све до тренутка када ће сасвим ишчезнути. То је тачка у којој ће бескрај достићи нулту запремину и бескрајно (односно немерљиво) високу температуру.

Чак ни наши препаметни и сасвим далеки потомци неће моћи да зауставе такав след ствари. Али ће зато, верује Типлер, моћи да га преокрену себи у прилог.

Френк је, наиме, уочио да су Ајнштајнове једначине, чијем је учинку подложен чак и тренутак нестанка космоса, хаотичне. Једноставније речено, и у оквиру њих важи закон вероватноће да и незнатне промене могу

проузроковати велика одступања у оквиру неког поретка величина.

Другим речима, сасвим је могуће да се „урушавање“ свемира неће свуда одвијати подједнако брзо нити ће се протирати праволинијски. А ако то буде тако, добићемо огромне разлике у температури између појединих делова свемира. Као што сваки приучени физичар зна, то ће, са

своје стране, значити само једно – да ћемо као последицу добити чисту енергију.

Њу ће компјутерски симулирани живот спакован у минисонде и друге космичке летелице, искористити да се даље умножава и шири, односно да ствара нове шифроване „пакете“ података које ће ути-
скивати у сваки атом свемира.

Тако створена енергија биће, разуме се, неограничена. Пошто ће и време које ће имати на располагању бити неограничено, пре или касније, на тај начин шифровани генетски код виртуалне људске интелигенције изнова ће створити све облике виртуалног земаљског живота. Укључујући ту и све што је од памтивека гмизало, трчкало и ходало земљом. Па и свакога од нас, разуме се.

Први васкрсли? Ајнштајн

Прву васкрслу душу, уосталом, већ имамо: Алберта Ајнштајна.

На Карнеги Мелоун универзитету у САД створен је (виртуални) творац теорије релативности, дакле Ајнштајн ал' спакован у пакет компјутерских битова и шифри, с којим се може разговарати као да је прави.

– Виртуалном Ајнштајну глас је позајмио глумац Џери Мејер. Снимили смо његове монологе везане за преко стотину различитих тема из области физике, математике, књижевности и позоришта у трајању од преко пет сати.

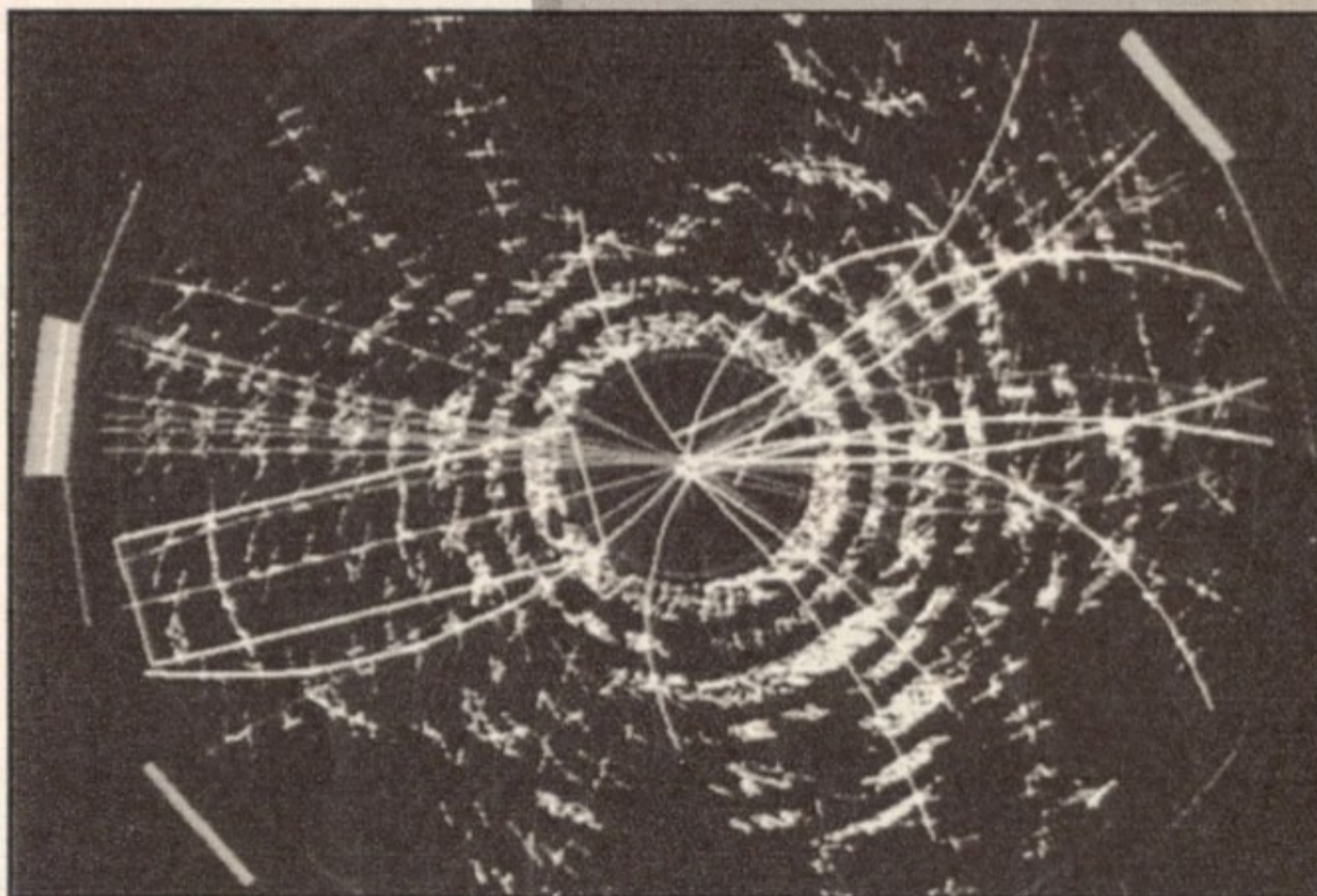
– Компјутер је у стању да разуме свако

питање које му се постави и да на њега одговори готово тренутно, у сваком случају без уочљивог застоја – каже Скот Стивенс, један од твораца компјутерски симулираног Алберта Ајнштајна.

Колико да све буде још уверљивије, у програм је уграђена и техника тзв. морфинга, тако да су покрети уста савршено усклађени са оним што глас псеудо-Ајнштајна изговара.

Остаје нам још да Алберта пошаљемо у свемир, скрстимо руке и причекамо којих стотину милиона милијарди година да се предвиђање Френка Типлера обисти-
ни.

Приредила М. Илић

Експеримент у акцелератору лабораторије „Фермилаб“ у Чикагу који је доказао постојање кварка Тои

ШТА ЈЕ, ЗА САДА, ФРЕНК ПОГОДИО

Уколико се испостави да је само једна од претпоставки на којима нека теорија почива погрешна, то значи да је и читава теорија нетачна. Френк Типлер је своју „Теорију тачке омега“ засновао на неколико научних премиса. Докаже ли се да је у некој од њих омануо, оде и наша на-
да да ћемо једног дана сви васкрснути у виртуалном „памћењу“ космичког бескраја:

1. Пре или касније, силе привлачења између честица материје од које је космос саздан, зауставиће његово ширење и обрнути читав процес. Космос ће кренути да се урушава и смањује. (Теоријски гледано, то је могуће, али наука за сада не располаже доказима који би потврдили ову тезу.)

2. Маса кварка Топ (субатомске честице) требало би да се креће између вредности од 165 и 205 GeV (гига електрон – волт) (Неколико месеци пошто је Типлер објавио ово предвиђање, кварк Топ заиста је добијен у акцелератору „Фермилаба“ у Чикагу. Маса? Тачно 176 GeV...)

3. Маса једне друге хипотетичке честице, тзв. Хигсовог босона – честице која настаје из језгра приликом радиоактивног распадања – требало би, по Типлеру, да износи између 200 и 240 GeV. (Хигсов босон, за сада, још није откривен.)

A11676125E1FCF8E690CA74FBF592
B2969D8DEA417 257592F10FC
C5E08B1A83EE 752550F374
3379573308973B 4CA86CD9E
31E4651A526862 4875209A7
1FA70CAC75A88B 802A536A3
381A9EAC 74D6C
7C85C6 4AA4
3A02246 13B
BF9F7E 29
323A76 4AE
A1F597 31
4860F 71
E407B 7E
938 0B
0 0E
A 1C
E 3F
2 92
E 1C
2 30C
2A 9E
D 5C
16DA72 70A2
5F3B9 4F7D
976D78 27DC6I
UBF792D4C 2CF9FCCF
29EC1CECB4BDB 36460BB1
352030003280D5U0BE195C0366D0F
9A10C999C61B2A1A27A132C077C9F

Илустровао Растко Ђирић

виртуална интелигенција свих 10 хиљада житеља неког града.

И? Онда бисмо на све четири стране свемира одаслали минисонде способне да се размножавају. Шесто хиљада година касније, могли бисмо да кажемо како смо населили сваки квадратни километар галаксије којој припадамо...

Сто милијарди година након тога, најзад бисмо добили што смо тражили. Пространство космоса које је до последњег квадратног метра испуњено овим необичним видом атомског живота што смо га сами створили.

А бесмртност? Мало стрпљења, одговара на то Типлер. На то ћемо причекати још коју стотину милиона милијарди го-

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НАЈНЕОБИЧНИЈИ ЉУДИ НА СВЕТУ

Френк је увек тврдио да му трећа нога нимало не смета. Он није могао и њоме да хода пошто је била кратка. „Али могао је да је користи као столицу”, говорио је Хари Луистон, који је радио с њим у циркусу. „Био је то једини човек кога сам икада упознао који је могао да седне у било које време, на било ком месту, не трудећи се при том да привуче столицу. Нога је била функционална до те мере да је Френк могао њоме чак да шутира фудбалску лопту, што је била и његова главна тачка у наступањима пред публиком.”

Рани јад

Френк Лентини се родио 1889. године као Франческо Лентини у Росолинију, граду на Сицилији. Био је једно од дванаесторо деце, али једино које је дошло на свет са више него редовним бројем ногу. Екстра нога била је, у ствари, део другог тела – једног делимичног близанца. Нога је била спојена за Френков скелет закрљалом карлицом, а заједно са њом имао је и закрљале полне органе. Наравно, циркуси са којима је наступао пред публиком нису пропуштали прилику да и то помену.

Френк није могао да користи прекобројну ногу за ходање. Кад му је било шест година, његово тело

**Френк Лентини
родио се са
једном ногом
више. Она је
израсла из
доњег дела
тела и
није му
стварала
никакве
тешкоће**

ма. Нису се жалила на своју судбину; уместо тога, настојала су свим силама да се што боље уклопе у живот. За разлику од њих, он – који је могао да види, чује, говори и хода – проводио је дане кукајући над самим собом.

„Посета том центру”, писао је касније, „ма колико непријатна због беде коју сам тамо видео, била је најбоља ствар која је могла да ми се деси. Од тога времена никада се више нисам пожалио. Мислим да је живот леп, и срећан сам што живим.”

Тако је Френк Лентини научио да прихвати своју трећу ногу. А научио је и да њоме ради разне ствари. „Могу да се сналазим исто тако добро и са истом лакоћом као и било која особа”, говорио је. „Могу да ходам, трчим, скачем, возим бицикл и јашем коња, да јурим на клизаљкама или ролшуама, да возим кола. Могу и да пливам. Штавише, имам једну предност над мојим друговима у пливању

– користим екстраногу као кормило!”

Понекад би га људи питали како је куповао ципелу за своју прекобројну ногу. „Па, ево како”, објашњавао је он. „Купим два пара и поклоним једну сувишну леву ципелу неком мом једноногом пријатељу који је имао несрећу да изгуби ногу. И тако, сваки пут кад купим пар ципела, ја у исто време учиним и једно добро дело.”

Друго питање које су му често постављали гласило је: „Да ли вам трећа нога смета док спавате?” Не, није му сме-

”ТРОНОГО ЧУДО”

почело је да надраста трећу ногу, тако да је она временом постала за неколико центиметара краћа од друге две. И друге две ноге биле су различите дужине – 99 и 96,5 центиметара. Екстранога била је дуга 92 центиметра.

Породица Лентини иселила се у Сједињене Државе још док је Френк био дете. Необични дечак убрзо је пао у око циркуским менаџерима, тако да је низ година провео на турнејама широм земље. Сlike их тих дана приказују га као згодног младог човека пријатног изгледа и нормалног у сваком погледу, изузимајући његову прекобројну ногу.

Мада му је та нога обезбеђивала добре приходе, Ленти-

ни би је радо мењао за могућност да води обичан, неупадљив живот. Али, лекари који су га прегледали нису препоручивали операцију. Нога је била повезана с његовом кичмом и ампутација је, по њиховом мишљењу, била крајње опасна. Уколико и не би проузроковала смрт, сигурно би довела до потпуне парализе.

Као дечаку, Лентинију је његова трећа нога задавала сталне и мучне непријатности. Готово сваког дана примећивао је како неко зури у њега и слушао опаске: „Зар то није жалосно.” Кад је стасао до доба у коме млади људи узимају учешћа у спортским играма, његов хендикеп присиљавао га је да се држи по страни. Свест

о сопственој необичности бацила га је у дубоко очајање. Његови укућани чинили су све што су могли да му помогну да се прилагоди својој ситуацији – али га нису могли убедити да је живот вредан живљења.

Славна каријера

Једног дана дечака су одвели у неки центар за физички хендикепиране особе где је било пуно деце са веома тешким оштећењима. Видео је дечаке и девојчице који су, због слепоће, били осуђени да читају свој живот проведу у тами, или су били глуви, неми, изобличени или тешко обогаљени. Запазио је да су се сва та млада створења храбро ухватила укошта са својим недостаци-

тала. Био је у стању да спава удобно на леђима, или на левој и десној страни тела.

Циркуси су рекламирали Лентинија као „Троного чудо”. На врхунцу своје каријере био је тежак 87 килограма, и лекари су процењивали да делимични близанац спојен уз његово тело тежи око 12 килограма. Лентини је говорио да једе око 15 одсто више од просечног човека да би снабдео храном и своју трећу ногу.

Годинама је Лентини имао свој дом у Ведерсфилду, држава Конектикат. Оженио се и постао отац три сина и једне кћерке, који су сви били нормална и здрава деца. После одласка у пензију настанио се на Флориди.

Г. В.

ЧИК ДА ГА ПОГУРАШ!

Овај „кадилак“ је наручио један тексаски милијардер, али никада није дошао да га преузме. Зато ће он, вероватно, заувек остати „паркиран“ у једном уметничком атељеу у месту Торано у Италији, где је и направљен. А ко би сада, без посебног разлога, и покретао ово возило исклесано у мермерном блоку тежине 70 тона. Дело је двојице уметника: Француза Ролана Баладија и Италијана Чезара Ропе. ■

АУТОМОБИЛОМ У ОПЕРАЦИОНУ САЛУ

Експеримент се показао као веома успешан, а изведен је у једној болници у Вулверхемпτονу у Енглеској. Уместо да се отимају и запомажу, малишани су у оваквим електричним аутомобилчићима – ведри и весели! Сами се одвозе у операциону салу и смирено предају у руке болничком особљу које и само осећа велико олакшање. ■

МИНИ ТАКСИ БУДУЊНОСТИ

Ово је, пре свега, прилика за Американце да виде како ће да изгледа њихов будући мини такси. Реч је о прототипу „express chrysler“-а који у многоме подсећа на старе аутомобилчиће за децу. ■

АУТО ЗА ДВОРИШТЕ И – МУЗЕЈ

Ово је чувени аутомобил „citroen С6Е“ кога је 1930. године папи Пију XI поклонила италијанска филијала истакнутог француског произвођача. Поново блистају његови позлаћени метални делови и папске ознаке на ручицама врата. Рестаурација је трајала четири године, а обављена је под стручним надзором особља историјског музеја у Ватикану. Овај аутомобил је, иначе, чувен и по томе што никада није изашао из дворишта папске резиденције. Прешао је само 159 километара. ■

Зваће се Смарт, први мали аутомобил који ће „Мерцедес“ ускоро да произведе заједно са мултинационалном швајцарском фирмом „Swatch“. Овај аутомобилчић биће прво право возило за град, а производиће се у великом броју: око 200 хиљада годишње. Имаће само два седишта, али пуно простора. Мотор ће бити на бензин, запремине 600 кубних центиметара. Производиће се и верзија са нешто јачим четворотактним мотором, али и са мотором на електрични погон, истовремено! Имаће два ваздушна јастука, аутоматски мењач, нарочита заштитна стакла и уграђен електронски алармни уређај. Коштаће између 17 и 25 хиљада немачких марака. ■

СТАТУС СИМБОЛ 2000.

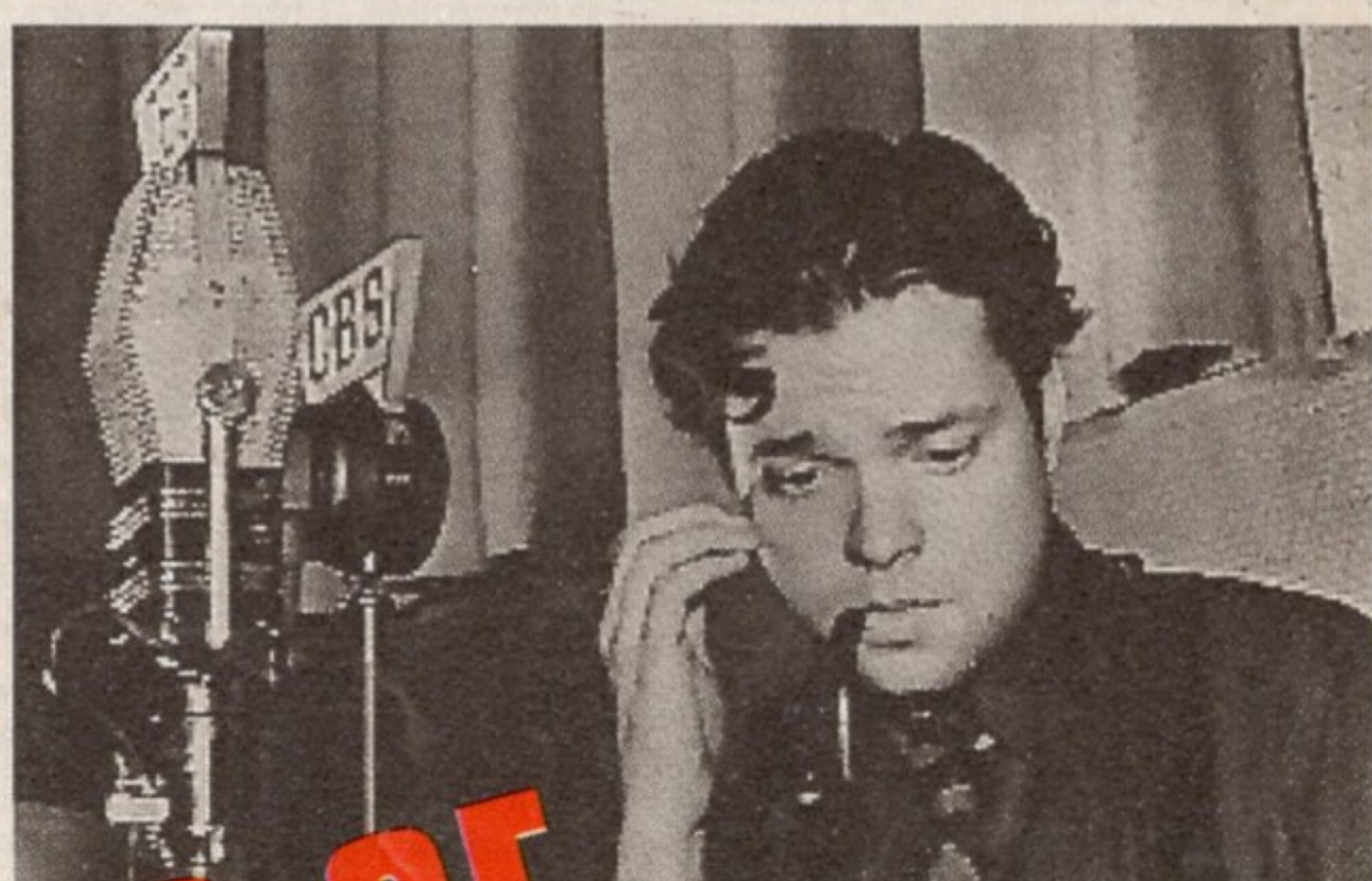

НЕБУ ПОД ОБЛАКЕ

Ево како је изгледао подухват двојице еквилибриста, Пасквала Баријера и Жака Штајмнеса, који су у старом добром „спачеку“, на висини од 200 метара, прешли преко жице стеновиту долину Турнемир у Авајрону, у Француској. За воланом је био Жак, док је Паскал на трапезу одржавао равнотежу. ■

ОБМАНЕ КОЈЕ СУ ПОТРЕСЛЕ СВЕТ

Орсон Велс у четири позе, снимљен у току директног радио - преноса ситуација Марсоваца на Земљу

АКО СЕ УДРУЖЕ МАРСОВЦИ И МЕСЕЧАРИ?

Скоро ће шездесет година оштакано је Орсон Велс америчку јавност усаничио радио-емисијом у којој је, наводно, директно преносио ситуација Марсоваца на Земљу. И пре, а и после њега, новинари су прибеђавали измишљотинама да би привукли што више публике

ПОЛИТИКИН

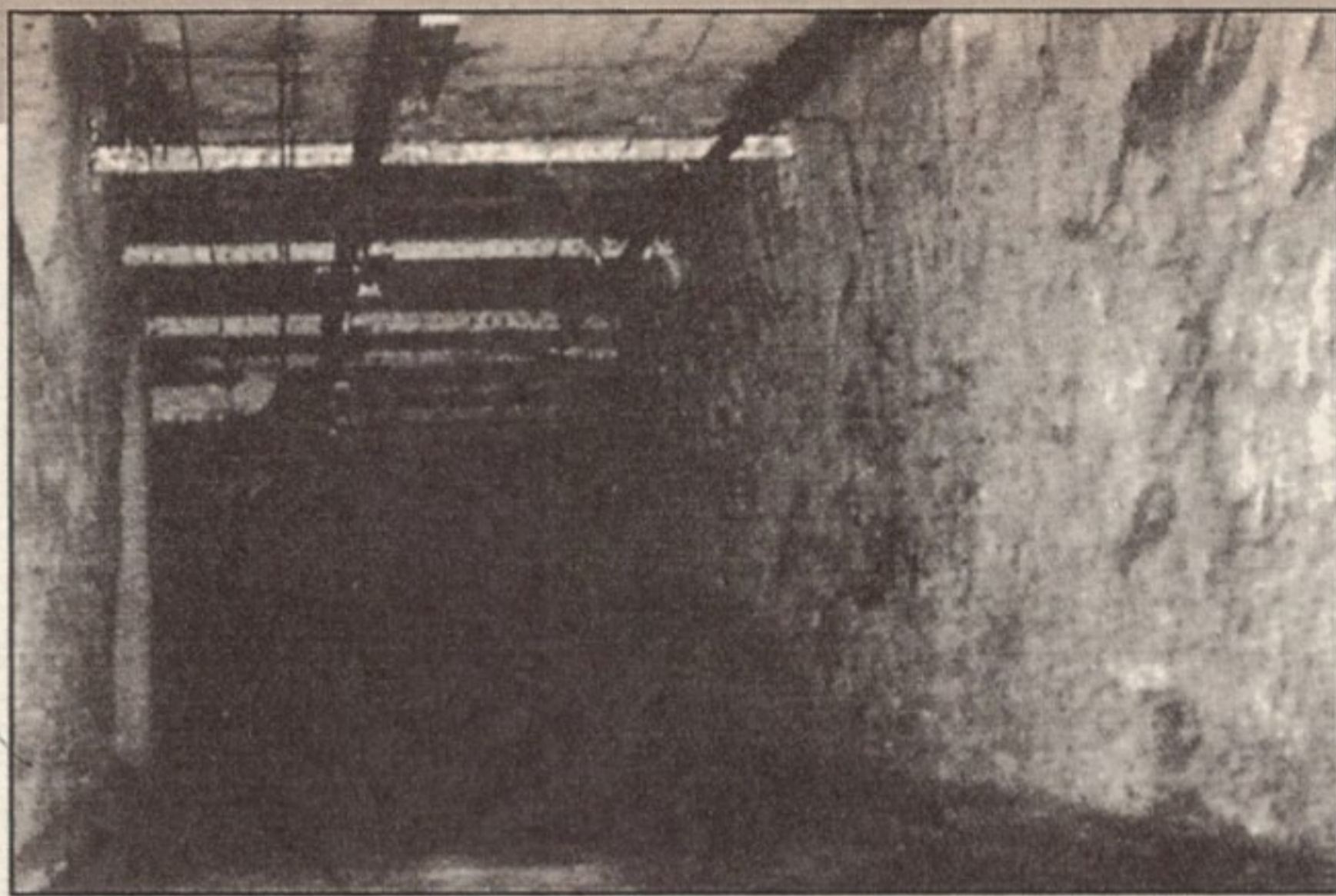
ЗАБАВНИК

НЕБЕСКА ТАЈНА

Читаоци који су 25. августа 1835. године купили „Њујорк сан” били су истовремено збуњени и одушевљени. Оно о чему су одувек сви сањали, коначно се обистинило. Дакле, заиста нисмо једина бића у свемиру, у листу је, црно на бело, објављено да је откривен живот и на Месецу. Ти подаци су, наводно, били преузети из единбуршког угледног часописа посвећеног науци „Џорнал оф сајенс”. То што часопис одавно више није излазио, обичан читалац није могао да зна.

Први текст појавио се под насловом „Небеска тајна”. Угледни енглески астроном Џон Фредерик Виљем Хершел (1792–1871), иначе син чувеног Фредерика Виљема Хершела, такође астронома, дошао је до запањујућег открића, а све уз помоћ новог телескопа. Хершел је прво у три наставка описивао флору овог Земљиног сателита. Читаоци су просто гутали описе биљака које су расле на Месецу, потом извештаје о морима и океанима, планинским венцима... Никога није много узбуђивало што је природа на овом небеском телу била сувише слична оној на Земљи, напротив. Зар није дивно да у „суседству” постоји још једно небеско тело слично оном на коме смо настањени?

У четвртом наставку објављено је оно што су сви читаоци прижељкивали да сазнају. Хершел је успео да „сними” и човеколика бића са крилима, попут Бетмена, ови „Месечари” тела прекривеног крзном углавном су ходали, често и летели, а по висини нам нису били равни, јер су достигали нешто више од једног метра. Новинари су успели у својој намери. И даље не откривајући да се ради о измишљотини, привукли су огроман број читалаца. „Њујорк сан” постао је најтиражнији лист у свету. Прва три наставка о животу на Месецу привукла су 15.000 купаца, да би прича о Бетмену и Бетменчићима још више дигла тираж. Бенџамин Деј, уредник листа, са поносом је објавио да су достигли

Радови на изградњи подземних прагова већ су почели, најавили су аутори документарне лаже „Три алтернативе” и приложили ову фототрафију коју су ко зна где „ископали”

плафон и „Сан” дневно почели да штампају у 19.360 примерака, за оно време просто невероватна цифра.

У конкурентским листовима завладала је паника. Ништа им друго није преостало него да, правдајући се да су из других извора и они дошли до података о животу на Месецу, почну са објављивањем малтене истих прича као оних штампаних у листу „Њујорк сан”. Баво је однео шалу тек кад су се највиши владини службеници заинтересовали да сазна-

ју прави извор тих невероватних података. Бенџамин Деј више није имао куд, морао је да објави да је читав серијал о животу на Земљиним сателитима био најобичнија измишљотина. Правдао се да није имао злу намеру и да је само хтео да развесели своје читаоце (о повећању тиража није ни згуцнуо).

И, што је најчудније, читаоци се нису осетили погођеним, већ су, на Дејово задовољство, наставили да купују „Њујорк сан” и кад су

престали да се објављују текстови о Месецу. Испоставило се да је људима читаву сторију била заиста изузетно забавна.

РАТ СВЕТОВА

Највећа медијска обмана свих времена несумњиво је радио-емисија која је отишла у етар 30. октобра 1938.

Орсон Велс, глумац и редитељ у успону, добио је задатак да за њујоршки радио CBS уради драматизацију текста Херберта Џорџа Велса (1866–1946). Не желећи да то претвори у досадно читање, Орсон Велс, који је случајно имао исто презиме као и енглески писац, аутор текста „Рат светова”, договорио се да, са члановима позоришта „Меркјури”, направи што узбудљивију драматизацију. Одлучили су да прибегну нечем до тада непознатом у историји радија. Припремили су емисију која је имала све елементе документарца, о искрцавању Марсоваца на Земљу извештаваће као да се то стварно догађа.

Иако је пре емитовања изричито речено да је у питању научнофантастична прича, слушаоци тај „безначајни” детаљ углавном нису чули, већ су, у све већој паници, почели да слушају како нас нападају дошљаци из свемира који су се управо спустили у место Гроверс Мил у Њу Џерсију.

Касније се испоставило да је пред радио-апаратима седело око шест милиона слушалаца који су реаговали на различите начине. Неки су остали мртви хладни, многи су се толико успаничили да су се забарикадирани у куће, други су истрчали из својих домова у нади да ће, удружени са осталима, лакше одолети инвазији.

Орсон Велс је касније тврдио да му ни на крај памети није било да узбуди своје сународнике (?) и јавно се свима извинио уколико им је нанео штету било које врсте.

БЕТМЕН НА МЕСЕЦУ

„Приметили смо шире тропе чудних бића која су бројала од девет до петнаест чланова. Све те шире тропе ишле су у истом правцу, ка оближњем шумарку... Запањујуће је колико би ти ситановници Месеца, да немају крила, подсећали на људе. Додуше, од нас се по мношћу чему и разликују. Осим крила, њихово тело, сем лица, прекривено је крзном, а нису ни мношћу високи, једва метар и двадесет центиметара.

Лице, чудне жућкасте боје, има сличности са љушкама оранџијана. Рејка коса смеђе је боје, знајно тамнија него крзно по телу. Стојала нисумо баш моћи добро да видимо, али чини се да су шиљаста и да имају по шире прсти... Кад би раширили руке, открили би крила која су слична онима у слици миша и јуријају се чиставом дужином, од шака до плећкева...”

Део текста објављеног 28. августа 1835. у листу „Њујорк сан”

По Хершеловом опису, онако како је „видео” очима телескопа (?), човеколики „Месечари” подсећају на Бетмена, ситријског јунака. Не свиђа вам се? Немајте разлога за бригу, девојке, већ је ожењен!

ЖИВЕЋЕМО ИСПОД ЗЕМЉЕ

Ефекат глобалног загревања толико ће погодити нашу планету да ће убрзо морати да се нађе начин како спасти човечанство. Ово је отприлике била тема серије документарних емисија које су 20. јуна 1977. почеле да се емитују на британском ITV каналу. Под називом „Три алтернативе” пред ТВ-е камерама почели су да се ређају стручњаци, односно људи који су се претварали да то јесу.

Упркос будућем „смаку света”, у читавој тој несрећи десило се нешто што је гледаоце одушевило. Аутори емисије тврдили су да су сви највећи светски умови пристали заједнички да сарађују. Ако је живот свих становника наше планете у питању, онда више нема поделе на „леве” и „десне”, треба смислити шта конкретно да се уради.

Те најпапетније главе дошле су до три решења. Пробушити довољно велику „рупу” у стратосфери и тако ослободити ту нагомилану температуру, била је прва алтернатива. А друга? Испод земље ископати тунеле и полако градити насеља налик кртичњацима или, као трећу могућност, освојити оближње планете и тамо емигрирати.

Током 18 месеци колико се емитовала ова документарна серија, аутори су „открили” да је око 400 врхунских стручњака већ пребачено да живи на Месец. Они који нису пристали, једноставно су киднаповани, или убијени путем посебних метода које се примењују неком врстом хипнозе „на даљину”.

Мада је Тим Бринтон, идејни творац ТВ серије „Три алтернативе”, касније наивно изјављивао да је, иако гледаоци ниједног тренутка нису упозорени да су у питању све саме лажи, он био уверен да нико не може да наседне на те приче. Ни он, баш као ни уредник листа „Њујорк сан”, није поменуо да се број гледалаца знатно повећао и да је станица на обманама зарадила велике паре.

В. С.

Неоспорно сјајан конструктор, Ситроен је чврсто веровао у будућност аутомобила чак и у првим данима овог века, кад је само мали број далековидих видео у мотору са унутрашњим сагоревањем и нешто друго сем смејуреје.

Ситроенова каријера била је препуна добро осмишљених и драматичних потеза којима је препоручивао и хвалио свој ауто. Једном приликом успео је да убеди власти да му дозволе да осветли Ај-

КОЦКАРИ КОЛИ СЕ ПАМТЕ

„остварио” један од највећих губитака у историји коцкања. Губитак је износио тринаест милиона франака (отприлике, данашњих пола милиона долара), и Ситроен је морао да се обрати банкама да преузму његову фирму. Али човек његове снаге и способно-

сти није могао дуго да остане на дну. Одмах је повећао производњу у својој фабрици, осмислио нову продајну кампању која се проширила и на Америку. Убрзо је поново повратио своје богатство.

Током читавог живота Ситроен је много волео да се дружи са богатим и славним личностима. Управо из тог разлога се коцкао, јер је коцкарница у Довилу увек била крцата оном врстом људи о коју је уживао да очеше рамена. „Мене коцка ни најма-

НАЈОПАСНИЈИ УЛОГ ПРЕДЊА ВУЧА

Андре Ситроен,
француски фабрикант
аутомобила,
користио је коцкање
као најбољу
рекламу

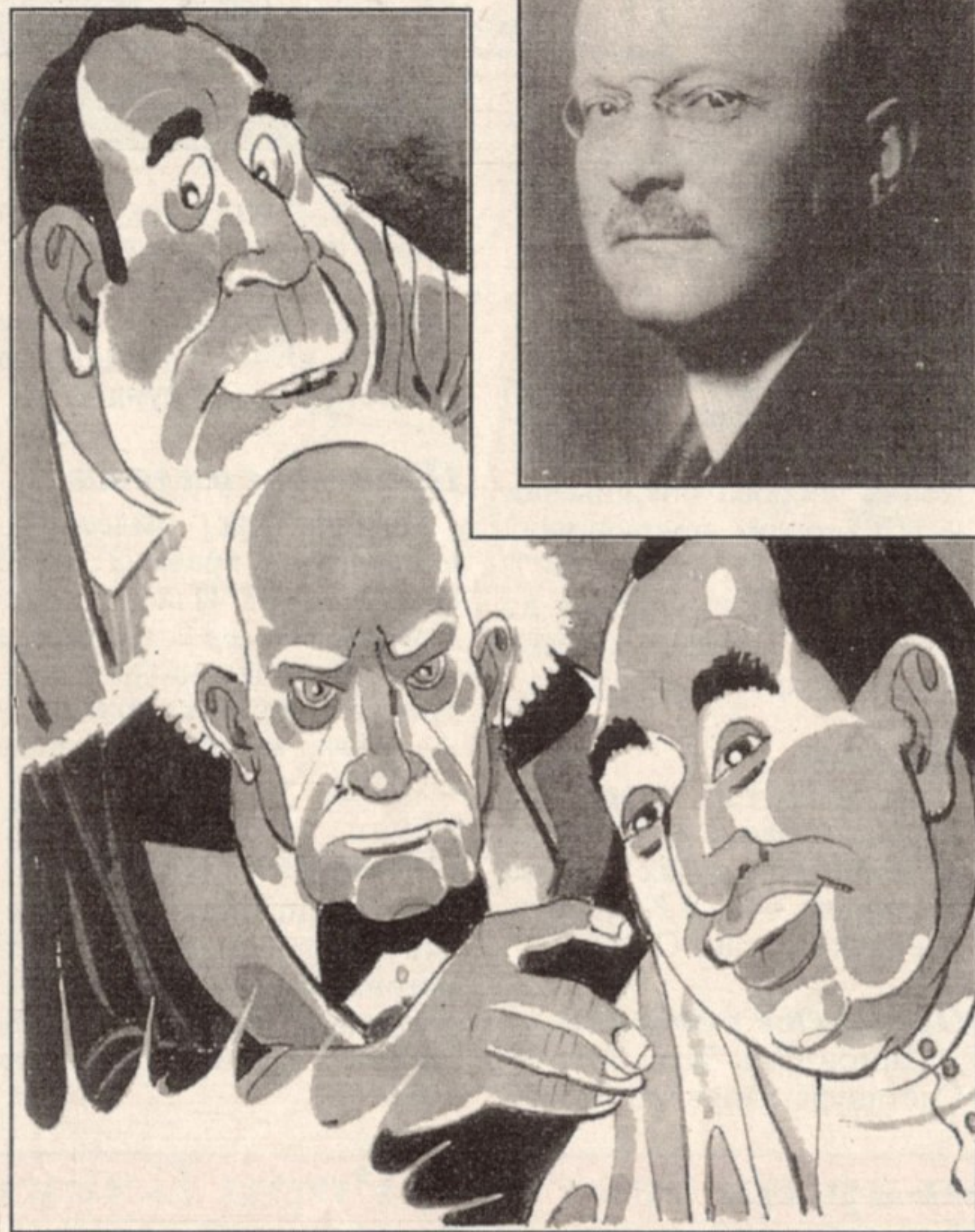
ње не занима”, рекао је једном приликом, „као ни то да ли добијам или губим. Мене занима само да ли је сума довољно велика да би се о њој говорило.”

И заиста, у Ситроеновим звезданим данима, његова коцкарска страст била је једна од ударних новинских тема. Било је довољно да уђе у неку коцкарницу са чувеним музичарем Падеревским или милијардером Агом Каном па да цео ток игре бакаре и износ његових добитака или губитака буде подробно описан у свим новинама и моденским магазинима широм Европе. Захваљујући рекламним агентима и вешто осмишљеним трач-рубрикама, његови успеси за коцкарским столом (а било их је много) повезивани су с успехом његових производа. Често је био приказиван као човек који је своју коцкарску оштроумност осмишљено применио у производњи моторних возила.

Можда зато што је привлачио сувише пажње док је био жив, Ситроен је није добио уопште кад је умро 1935. године. Једна читуља дала му је непун стубац простора и приписала његов пословни пораз „коцкању на успеху најлуђег од свих лудих изума, погону на предње точкове”.

Он, разуме се, није измислио погон на предње точкове, али је покушао да га искористи на својим моделима из 1934. године. Било је то једино коцкање које му је донело лош глас.

Г. В.

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

● Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за 1997. ●

Бацање палице

Највећи број потпуних обртаја око уздужне осе од тренутка бацања палице у ваздух до њеног поновног хватања је 10. Ово је постигао Доналд Гарсија на Би-Би-Сијевом програму „Рекорд брејкерс“ 9. децембра 1986. године.

Намештање кревета

Најбрже на свету, за свега 28,2 секунде, наместила је кревет по свим болничким прописима и без иједног набо-

сно, на укупно 264 колутућа.

Луњање у бубањ

Рори Блеквел из Старкро-са у Британији доказао је 29. маја 1995. у Финлејк Лежер Парку у својој домовини да је најбржи и најстраственији бубњар на свету успевши да за 16,2 секунде лупи палица-ма по бубњу 400 пута.

Плећење

Најбржа светска плетиља свих времена је Гвен Метју-мен из Фредерстоуна у Бри-танији. Она је постигла брзи-

СПРИНТ

СВАКИ ОД ОВИХ
РЕКОРДА ПОСТИГНУТ
ЈЕ ЗА МАЊЕ
ОД ЈЕДНОГ САТА

Годфри Беум постао је светски првак пошто је остригао овцу за 46 секунди

ра Венди Вол из Сиднеја у Ау-стралији 30. новембра 1978.

Ношење врчева с пивом

Дуем Озборн прешао је за 3,65 секунди растојање од 15 метара са по 5 пуних врчева пива у свакој руци на такми-чењу у Кадилаку, америчка држава Мичиген, 10. јула 1992. године.

Ношење уља

Дејвид Џоунс из Хадерсфилда у Британији поста-вио је 1. априла 1991. на годи-шњем надметању у Гаторпу светски рекорд преневши цак од 50 килограма уља за 4 минута и 6 секунди на стази дугачкој 1012,5 метара.

Товарење уља

Вејн Милер је 17. априла 1995. године у месту Вонтаги у Аустралији 508 килограма уља лопатом убацио у скла-диште за 26,59 секунди.

Кукичање

Барбара Џин Зонтаг из Крега, америчка држава Ко-лорадо, искукичала је 13. јану-ара 1981. године 4412 петљи, у мотивима налик на шкољке, у року од 30 минута брзином од 147 петљи за минут.

Сецање краставца

Норман Џонсон из Блекпул Колеца у Британији поставио је 3. априла 1983. у студију „Вестдојче Рунд-функ“ у немачком граду Келну светски рекорд у се-цању краставца: у времену од 13,4 секунде он је краста-вац дугачак 30,5 центимета-ра и пречника 3,8 центимета-ра исецао на 22 колута по једном инчу (2,54 cm), одно-

Норман
Џонсон,
бивши
наставник,
приказује
вештину
која му је
донела
мирулу
свејској
првака у
сецању
красњаваца

ну од 111 петљи у минути на такмичењу у вунаској радњи „Filard's Wool shop“ у Лидсу, Британија, 29. септемб-ра 1980.

Везивање чворова

Рекордно време од 8,1 се-кунде у везивању на 6 посе-бних ужади свих 6 веома сло-жених чворова објашњених у „Скаутском приручнику“ постигао је 13. априла 1977. Клинтон Бејли Старији из Пасифик Ситија, савезна америчка држава Орегон.

Трикови

Елдон Вигтон, познат као Елдуни, извео је за 2 минута 225 мађионичарских трикова 21. априла 1991. у Килбурну, америчка држава Охајо.

Прављење резанаца

Сајмон Санг Кун Сунг из Сингапура направио је 8192

Сајмон Санг Кун Сунг из Сингапура

резанца, 2¹³ из 13 покрета, од једног јединог комада теста, за 59,29 секунди на Синга-пурском фестивалу хране 31. јула 1994. То је више од 138 резанаца у секунди.

Прављење омлета

Највећи број омлета од два јајета у времену од 30 минута је 427. Испекао их је Хауард Хелмер 2. фебруара 1990. на међународној смо-три живинарства одржаној у Атланти, америчка држава Џорџија.

Ошварање оштрија

Мајк Рац поставио је свет-ски рекорд отворивши 100 острига за 2 минута и 20,07 секунди у Инверкаргилу на Новом Зеланду 16. јула 1990.

Преврћање палачинки

Дин Гулд из Феликстоа у Британији бадио је из тига-ња у ваздух и поново ухватио у тигањ 349 палачинки у ро-ку од 2 минута 14. јануара 1995. године.

Сирењање оваца

Годфри Беум са Новог Зе-ланда остригао је овцу за свега 46 секунди на Краљев-ском Хајленд Шоу у Дандију у Британији јуна 1957. Ње-гов рекорд још није оборен.

Колутови

Највећи број колутава изведених на трамбулини за 1 минут је 75, а овај рекорд поставио је Ричард Кобинг из Лајтвотера у Британији у Би-Би-Сијевом телевизиј-ском центру у Лондону за

За 4 минута олизано 450 поштанских марки

Најбржи бубњар на свету је Рори Блеквел који је извео

• Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за 1997. •

НА РУКАМА

емисију „Рекорд брејкерс“ на дан 8. новембра 1989.

Ходање с шерешом

Педи Дојл прешао је у Ба-ликотону у Републици Ир-ској 7. марта 1993. године 1,6 километара (1 миљу) за 5. минута и 35 секунди носећи на леђима ранац тежак 18,1 килограм.

Пењање уз стјеиенице

Денис Марц се 26. јуна 1978. године у року од 11 ми-нута и 23,8 секунди попео на 100. спрат хотела „Плаза“ у Детроиту, америчка држава Мичиген.

Светски рекорд у пењању на Торонто CN Торањ (553,34 m), који има 1760 степеника до висине од 342 метра, износи 7 минута и 52 секунде, а поставио га је Брендан Киној 29. октобра 1989.

Најбрже икада постигнуто време у пењању уз 1336 сте-пеника хотела „Вестин Стамфорд“ у Сингапуру, највишег хотела на свету, износи 6 минута и 55 секун-ди. Рекорд је поставио Бал-виндер Синг 4. јуна 1989. го-дине.

на дуге стазе био је М. Гари-зоен из Бајона у Француској који је 1892. године у време-ну од 42 минута, а просечном брзином од 11,42 километра на сат, превалио 8 километа-ра од Бајона до Бијарица, не-када чувеног летовалишта на Атлантском океану.

Пењање на дирек

Светски рекорд у пењању и спуштању уз и низ 30,5 ме-тара висок јелов дирек изно-си 24,82 секунде, а поставио га је Гај Церман из места Си-тке, америчка држава Аља-ска, 3. јула 1988. на Светском шампионском карневалу др-восеча у Олбанију, америчка држава Орегон.

Куцање на машини

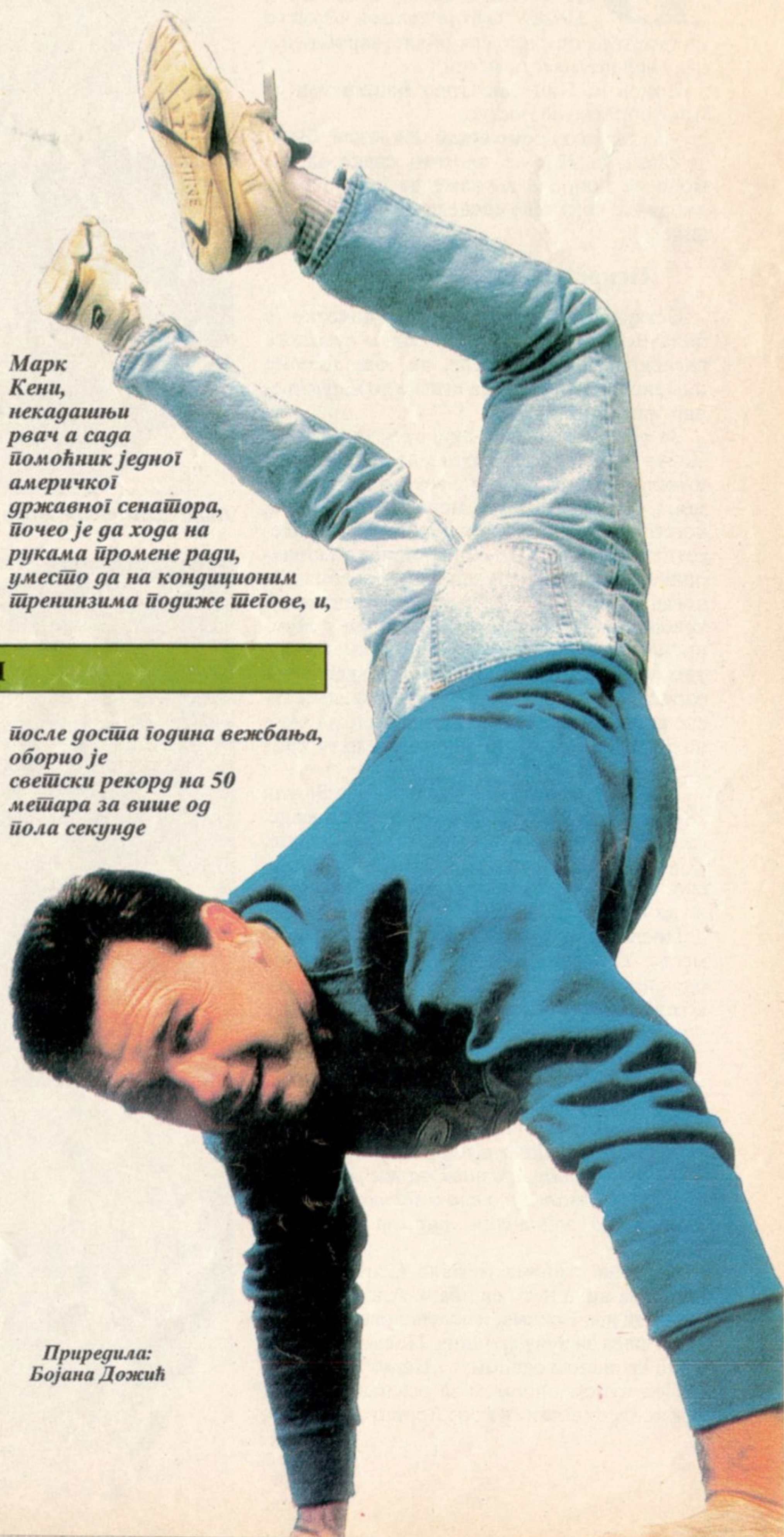
На званичном такмичењу 1946. године у Чикагу, аме-ричка држава Илиноис, Сте-ла Пахуњас, данас госпођа Гарнан, куцала је на машини IBM по 216 речи у минуту.

Грегори Аракелијан из Херндона, америчка држава Вирџинија, поставио је бр-зински рекорд од 158 речи у минуту на рачунару напра-вивши само две грешке и то у полуфиналу „Key Tronic

чених за његова стопала, и једног весла са две лопатице. Светски рекорд поставио је у олимпијском базену у Мон-треалу, Канада, прешавши 1 километар за 7 минута и 7,41 секунду.

Прање прозора

Тери Бароуз из Саут Окен-дона у Британији опрао је гу-меним брисачем стакла на штапу дугачком 30 центиме-тара и са 9 литара воде 3 стан-дардна канцеларијска прозо-ра величине 114,3x114,3 цен-тиметара за 19,4 секунде. Прозори су били на хотелу „Холидеј Ин“ у британском граду Мејденхеду, а рекорд је постављен 20. априла 1996. године.

Марк Кени, некадашњи рвач а сада помоћник једној америчкој државној сенајора, почео је да хода на рукама промене ради, уместио да на кондиционим штренизима подиже штејове, и,

прави више од 138 резанаца у секунди

Лизање марака

Дин Гулд из Феликстоа у Британији, онај исти који држи светски рекорд у превртању палачинки, светски је шампион и у лизању и лепљењу марака: он је олизао и полепио на коверте 450 поштанских марака у року од 4 минута и то испред по-ште у Ипсвичу, енглеска грофовија Сафок, 24. новем-бра 1995. године.

Ходање на шћулама

Најбржи светски ходач на штулама је Рој Лујкинг који је растојања од 100 метара на 30,5 центиметара високим штулама, значи без ослонаца за руке, прешао за 13,01 се-кунду у месту Дидаму у Хо-ландији 28. маја 1992. године.

Најбржи ходач на штулама

World Invitational Tupe-Off“ 24. септембра 1991.

Мајкл Шестов је у Колецу Барух у Њујорку 2. априла 1996. поставио на рачунару светски рекорд у куцању бројева: у времену од 5 мину-та он је откуцао бројеве с проредом од 1 до 801 без и је-дне једине грешке.

Ходање на рукама

Марк Кени из Норвуда, америчка држава Масачу-сетс, извео је 19. фебруара 1994. године спринт на и ру-кама прешавши тако 50 ме-тара за 16,93 секунде.

Ходање на води

Реми Брика из Париза, Француска, „хода на води“ помоћу неке врсте скија, на-пуњених ваздухом и прика-

после година година вежбања, оборио је светски рекорд на 50 метара за више од пола секунде

Приредила:
Бојана Дожић

400 удараца за 16,2 секунде

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Била је то права арктичка ноћ, последњи дан 1880. године. Температура се спустила на четрдесет степени испод нуле. Брод „Ценет“ био је удаљен осамсто километара од сибирске обале, заробљен у леду већ шеснаести месец.

Поноћ је. Капетан Џорџ Вашингтон де Лонг обратио се посади:

– За све ово време нисте поклекли, будите још јачи. Кад се вратимо, свако од нас моћи ће поносно да каже да је био члан америчке арктичке експедиције од 1879. године.

Испраћај у Сан Франциску

Освајање Северног пола од почетка је била Де Лонгова замисао. Иако су многе експедиције покушавале, до тада никоме није пошло за руком да стигне до најудаљеније арктичке тачке.

За успех, наизглед, није требало много. Дobar брод, прави капетан, довољно новца и мало среће. „Ценет“, ветеран северних мора, дугачка 44 метра, носивости 420 тона, посебно је ојачана за овај подухват. Тридесетпетогодишњи Де Лонг, официр морнаричке Академије „Анаполис“, одабрао је посаду у којој је, по његовом мишљењу, требало да буду само Скандинавци и Немци, неожењени, храбри, још ако и свирају, тим боље. Џејмс Гордон Бенет, издавач часописа „Њујорк хералд“ дао је новац за експедицију. А срећа? Она је требало да чека на до тада недовољно испитаном путу кроз Берингов мореуз.

Двадесет један плотун испален је 8. јула 1879. године. Са тридесет два члана посаде, снабдевена залихама хране за две године, „Ценет“ испловљава из луке Сан Франциско. Пароброд су испратили сви виђенији људи Америке.

После неколико дана зауставили су се у месту Уналаска на Алеутским острвима, одакле је капетан Де Лонг послао своје прво писмо жени у којем је описао најважније чланове посаде.

„Официр Чарлс Чип миран је, постојан и вредан, механичар Џорџ Мелвил весела, подиже нам морал у сваком тренутку. Замисли, имамо два члана посаде, Колинса и Њукамба, који пате од морске болести.

Морам да ти признам да ми је у исто време и задовољство као и велика одговорност што заповедам људима мој тог времена.

Следећа станица је била Сент Мишел, место на пола пута од обале Аљаске. Ту су укрцали два Ескимана, искусна ловца, и четрдесет паса за вучу саоница. Посада се опремила крзеном одећом, а „Ценет“ угљем.

Под пуном опремом за освајање Северног пола, прошли су кроз Берингов мореуз.

ЛЕД ЗАРОБ

Вођа експедиције Џорџ де Лонг

У жељи да освоји Северни пол, Де Лонг је са посадом, на броду „Ценет“, 21 месец провео окован морем. Био је то лакши део пушта

Био је то крај лета, 31. август. Де Лонгов план био је да презиме на Врангеловом острву, неких 800 километара западно од рта Бароу на Аљасци. Само два дана касније угледали су ледене санте које су у почетку успевали да избегну. Нису ни знали да је 6. септембар кобан датум. Њихова експедиција била је завршена пре него што је заправо и почела.

Посада не посустаје

Непробојни оклоп око брода се стеже. Ледене санте се сударају и само тај ужасављујући звук ремети раскошну лепоту светлуцавог мира, познатог само освајачима поларних пространа.

Искусна посада не посустаје, држе се правила које им је капетан одредио. Устаја-

БИО СЛАВУ

ње у 6 сати, обавезна два сата фискултуре, одржавање бродских постројења, обнављање залиха хране уловљеним медведима, фокама... Вечерње сате проводе уз обилате, добро припремљене оброке, дело два кинеска куvara. Свирка и песма смењује играње шаха и карата.

Само недељу дана по прослави Нове 1880. године, невоље почињу. „Ценет” не издржава притисак санти, на једном месту лед пробија корито брода. Чланови посаде Ниндерман и Свитмен покушавају да закрпе рупу кроз коју је улазило око 300 литара воде у минути. Изгледало је безнадежно све док Мелви није направио пумпу на пару, за избацивање воде.

Дошло је лето, брод је и даље заробљен ледом. Капетан Де Лонг крајем јуна записује у свој дневник.

„Поштина монотонија, сити шеку, иста лица, исти пси, исти лед, сјознаја да ће сутрашњи дан бити исти као и претходни, ако не и још јори. Немоћност да се уради било шта, да се оде било куд и да се имало промени ситуација. Све су књије прочиштане, приче испричане, све партије шаха и карата разрађене... И даље смо овде.”

Тако прође лето без промена и поново стиже дуга деветомесечна зима. Тече месец за месецом. Улазе у још једну годину, Нову 1881. Капетан храбри своју посаду.

У Америци се спрема спасилачка екипа која полази 16. јуна 1881. У све је укључен и сам председник. Последње вести о броду и

посади било је Де Лонгово писмо из августа 1879. Ценет је са свим члановима посаде после тога нестала у поларној магли.

У леденој пустињи

Ново лето доноси нове невоље. За Ценет је топлеење леда значило смртну пресуду уместо слободе. У подне 11. јуна све на броду почиње да пуца. Вода непрестано продире. Чланови посаде избацују чамце већ опремљене храном, одећом, саоницама и псима. По капетановој наредби, брод је напуштен истог дана, у 8 сати увече. Посада је гледала како Ценет нестаје у загрљају мора.

Намера капетана Де Лонга била је да се докопају Новосибирских острва или делте реке Лене. Посада и опрема били су претешки за 40 паса. Кретање је додатно било отежано топлеењем леда због чега су чланови посаде често упадали у ледену воду. Данима су се пробијали кроз непознату ледену пустињу, а хране је бивало све мање. Де Лонг записује:

Наизменично се крећемо ледом и водом. На три чамца имамо залиха за још тридесет дана. Посада је и даље на броју.

Нажалост, капетанов запис важио је још само пет недеља. Средином августа, фантамско арктичко лето било је на измаку. Прво је понестало хлеба, потом кафе, па дувана. Сада су могли да се крећу само по води и саонице са псима постале су им сувишан терет којег су морали да се ослободе.

На великој санти, наомак Новосибирских острва, десет дана чекали су да прође олуја која је могла да их потопа. Чамци су поново заплвили. У највећем је био капетан Де Лонг са тринаест чланова посаде, у другом Мелвил са десеторицом, а трећим, са седморицом морнара, командовао је Чип. Прва острва на која су наишли нису им донела спас, јер на њима није било живе душе. Немирним морем кренули су ка сибијском копну.

Крај је близу

Море је беснело. Посаде сва три чамца бориле су се с огромним таласима, био је 12. септембар. У једном тренутку две посаде, изнемогле, на ивици снага, беспомоћно су гледале како вода гута Чипов чамца са седморицом њихових другова. Два преостала чамца су се изгубила у олуји. Кад је невреме коначно престало, Де Лонг и Мелвил били су километрима удаљени један од другог, крећући се у различитим правцима. Мелвил је пловио ка делти реке Лене, а Де Лонг ка северној обали. На чамцу је једро било сломљено и посада је морала да весла.

Мелвил је имао среће. За само четири дана стигао је до ушћа Лене а већ 19. септембра наишли су на ловце у кануима. Иако ће проћи месеци до њиховог повратка кући, њихов опстанак више није био угрожен.

Де Лонгу је требало тринаест дана да се докопа копна, стотинак километара северозападно од места Мелвиловог искрцавања. У близини није било ниједног насељеног места. Де Лонг записује:

„Полако љубимо снају. Одлучио сам да два најјача морнара пошљем по помоћ. Ако се ускоро не врате, нас више неће бити...”

Прошло је две недеље откако су Ниндерман и Норос кренули по помоћ. Када су их номади нашли, били су више мртви него живи. Одвели су их у своје село. Морнари су безуспешно покушавали да се споразумеју и да објасне да је њиховим друговима помоћ преко потребна. Мелвил, који је чуо за њих, одмах је дошао. Сместа је послао две спасилачке екипе које су 23 дана трагале за Де Лонгом и осталом тринаесторицом. Због лоших временских услова, вратили су се необављеног посла.

Уочи Божића 1881, знало се са сигурношћу да је „Ценет” потонула и да постоје мале наде да је капетан Де Лонг, са посадом свог чамца, преживео. Оно чега су се сви плашили потврдило се 6. маја 1882. Мелвил и Ниндерман нашли су тела својих другова.

Неостварени сан 19. века остварио се у двадесетом. Роберт Едвин Пери, амерички поларни истраживач, 6. априла 1909. године први је стигао до Северног пола.

В. С.

Најопаснији спорт на свету

ЧУВАЈ СЕ ВЕЛИКОГ

Светски рекорд у роњењу на дах
износи – 131 метар! Невероватно?

Научници остају збуњени
пред овим подвизима,
а спортисти узгоравају
амањере да не покушавају
да имитирају
професионалце.
Јер, што је често
ути без
повратка

Сто тридесет један метар. И није нека раздаљина осим ако се не ради о дубини до које треба стићи и вратити се натраг. По могућству жив. Све то заустављеног даха. Без икакве додатне опреме. Само један дубок удисај пре но што се зарони и следећи гутљај ваздуха тек по повратку на површину.

Умберто „манијак”

Сто тридесет један метар светски је рекорд који од 16. септембра прошле године држи феноменални Италијан Умберто Пелицари. Прави подвиг. Да би се извело ово кратко путовање, организам мора да буде изложен невиђеним променама и прилагођавањима.

Најпре, одсуству ваздуха.

Пуна 3 минута и 33 секунде у случају Умберта Пелицарија. За обичне смртнике – исувише дуго. Нама већ после 2 минута оштар бол почиње да пара груди, црне мрље избијају пред очима, а паничан страх преплављује свест. Ситница за увежбане спортисте који су у стању да на дну базена, непокретни, остану не дишући пуних осам минута!

Највећа тешкоћа за ове водене супермене је у ствари притисак. Сваких десет метара он се повећава за једну атмосферу – 1 килограм по ква-

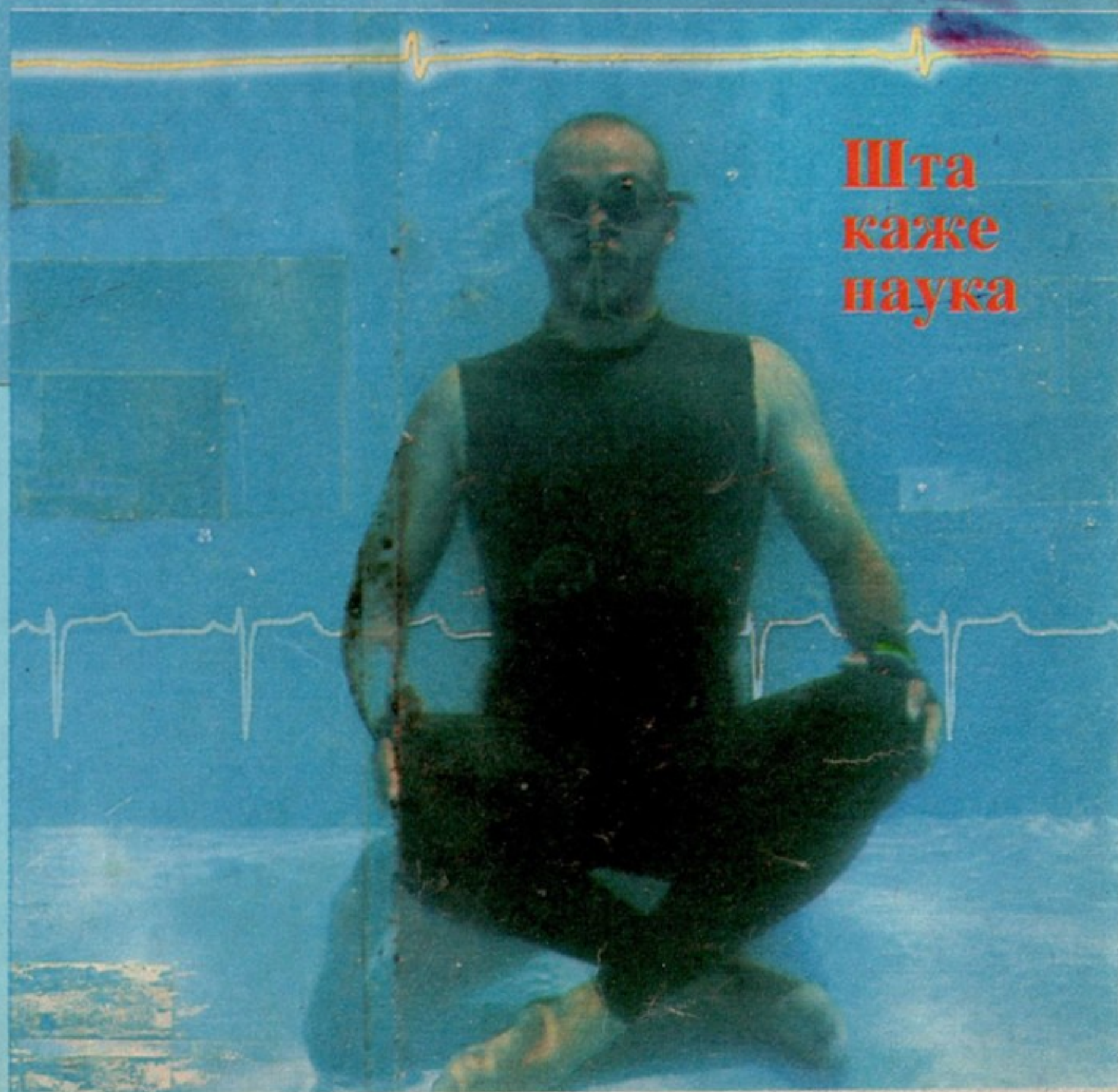
НОС КАО АХИЛОВА ПЕТА

– Синуси су слаба тачка ронилаца на дах. Да би боље издржали огроман притисак, неки њурци пуне их водом пре сваког спуштања на дубину.

НИКАД САМ!

Професионалне рониоце ради сигурности увек праће други њурци, обавезно с боцама кисеоника

Шта
каже
наука

длатном сантиметру. На дубини од 131 метар Пелицари је морао да издржи притисак од 14 килограма по квадратном сантиметру! За кости и друге чврсте делове тела ништа страшно, за крв и лимфу такође јер су течности прак-

зива у помоћ крв која испуни све крвне судове региона. Тај тзв. blood shift, премештање крви, успева да изједначи притисак с једне и друге стране грудног коша и спречи катастрофу. Јер, због разлике између спољног и унутрашњег

губљење топлоте. Међутим, ово скупљање крвних судова тера срце да ради много више јер сад пумпа крв кроз „цеви“ много мањег пречника. И то под огромним притиском од 14.10^5 паскала (на 131 метар дубине).

ПЛАВЕТНИЛА

тично нестишљиве, али невоље почињу с гасовитим материјама у нашем организму чија се запремина смањује упола на сваких 10 метара. Плућа су прва на удару. Што се ронилац спушта на већу дубину, мекани унутрашњи органи притискају дијафрагму, а она притиска плућа. И грудни кош савијањем еластичних ребара чини то исто.

Међутим, и савитљивост свих тих органа има границу, као и дијафрагма: на дубини од око 40 метара они се ослобађају свог притиска пребацујући га на плућа јер је у унутрашњости овог органа притисак постао нижи од спољног. Пад сада прети да „скрши“ цео грудни кош. Професори анатомије с почетка овог века одбијали су због тога могућност да иједно људско биће уопште може да зарони дубље од 50 метара. А онда, једног лепог дана, на њихово велико изненађење, гњурац се вратио жив и драв са дубине од 60 метара.

Како је то било могуће?

Кад притисак у плућима постане превелик, открила је наука касније, организам по-

притиска крв и лимфа могле би да груну кроз зидове ћелија и напуне алвеоле плућа. Оштећења би била огромна (едем плућа) и најчешће непоправљива.

Шок, шок, па још један шок

Нормалан проток крви не ремети само притискивање плућа. Већ од првих метара спуштања притисак воде изазива и скупљање периферних крвних судова. Крв се повлачи према средишту организма. Ова евакуација крви са периферије још је више увећана због релативне хладноће воде: разлика температуре мора и људског организма ретко је кад мања од 10°C . А како је вода уз то одличан проводник топлоте, то она извлачи врло ефикасно калорије из нашег организма, много ефикасније од ваздуха.

Крв је сада смештена у средишњем делу организма, у виталним органима (мозак, срце, плућа, јетра). За то је заслужан тзв. рефлекс „чувар“ чији је задатак да увек обезбеди предност рада главних органа и спречи исувише брзо

Сада ће се умешати и један прастари рефлекс који се среће и код морских сисара: чим ставимо главу под воду, рецептори на лицу осетљиви на воду и притисак „укључују“ успоравање ритма срца који може пасти на мање од 20 откуцаја у минуту! (На ваздуху је у просеку три пута већи.) Захваљујући истом том механизму артеријски притисак постаје нормалан иако су крвни судови скупљени, а губитак топлоте преко циркулације крви смањује се.

Сву ову невероватну акробатику прилагођавања организам рониоца мора да изведе у крајње кратком року: у неколико минута за пут доле и пут горе, уз притисак од 10^5 паскала (на површини) до 14.10^5 паскала (на дну)! Прави шокови за организам.

Опасно осећање блаженства

Спуштање, ипак, ма колико сложено било, углавном није онај драматичнији део роњења. Права фрка почиње с повратком. Спољни притисак се смањује и то би требало да буде чисто весеље, али није. Не-

ки скупљени судови одбијају да се опусте и врате своју уобичајену запремину. Као да их је ухватио грч. Грчење крвних судова које при спуштању спасава организам сада постаје невоља. Између осталих органа и мозак, ако остане дуже слабо снабдевен, доводи до губитка свести. Рониоцу то може да се деси и кад је већ на површини, а понекад чак и још касније.

Јер, мозак уопште није у стању да издржи без кисеоника. После три минута „несташнице“ неповратно је оштећен. При том слабо „наводњавање“ није једини узрок: и крв са смањеним процентом кисеоника може довести до несреће. Током спуштања повећање притиска омогућава кисеонику нагомиланом у плућима да се у великим количинама разлије по крви. Организам се осећа сасвим угодно, гњурац је чак у неком блаженом стању.

При повратку, међутим, све се креће наопако: јесте да се спољашњи притисак смањује, али то уједно значи да се кисеоник теже раствара у крви. Он се поново враћа у плућне алвеоле. Мишићима убрзо понестaje кисеоника, посебно зато што га гњурац троши више журећи да исплива на површину. И мозак остаје без кисеоника, ту је одмах и губитак свести. Ако се то деси док ронилац још није досегао површину, давање је неизбежно.

Свесни свих могућих смртних опасности које вребају рониоце на дах на великим дубинама, лекари остају збуњени пред резултатима које постижу шампиони: кад је Жак Мајол први успео да пробије фамозну границу испод 100 метара дубине, занемели су. Далеко смо од тога, признају они, да схватимо шта се све дешава у организму изложеном таквим условима. Нема сумње да ови рониоци имају не само изванредне физичке већ и психолошке квалитете. Ниједан тренутак неопреза, никад паника, „крива“ мисао, погрешан покрет, секунд децентрације... Зато се на прсте једне руке могу избројати спортисти који у својој личности спајају све ове способности.

Може ли и дубље?

Иако је 16. септембра прошле године изјавио да се „уплашио“, нема ништа од повлачења Умберта Пелицарија! И његов главни ривал Кубанац Франсиско Ферерас

ЕРИКА ЈЕДНО – ДЕКЕР ДРУГО

Први међународни разговор посвећени роњењу на дах одржани су 6. и 7. децембра прошле године у Паризу. Тридесетак истраживача (Италијана, Швеђана, Француза и Американаца) представили су своје последње радове покушавајући да нађу одговор на питање: шта се заправо дешава под водом у организму рониоца (феномен „премештања крви“, мерење

разних физиолошких карактеристика, побољшање, издржљивости...).

Два саопштења унела су нешто светла на реакције организма рониоца: скупљање периферних крвних судова и успоравање рада срца. Ради ли се о „сећању“ врсте на праисконски рефлекс прилагођавања на роњење? Осигурању бебе у случају продуженог последњег чина до-

ласка на свет? Ерика Шагатај с универзитета Лунд у Шведској доказала је да се тренингом овај рефлекс прилагођавања може усавршити.

По Американцу Кристоферу Дакеру, међутим, ови рефлекс не морају нужно да побољшају издржљивост ронилаца на дах: човек углавном може више да издржи без даха изван воде него у њој! Скупљање крвних судова и успорен рад срца су ту да би омогућили организму да штеди кисеоник.

ОСАМ МИНУТА НА ДНУ БАЗЕНА: У „нейокрећном“ гњурању најбољи рониоци на дах не дишу јуних осам минута! Оборени су рекорди јапанских ловаца на бисере, срушен је с њедесетала и њедесетосмојодина ронилац с осирва Тобајо звани Велики Анијонио који је пред сведоцима осјао под водом 6 минута и 10 секунди.

Данашњи гњурци уз помоћ јоје успевају да успоре откуцаје срца. Али, они су исто тако у стању да издрже и велике физичке напоре (доле десно) без дисања, усавршавајући оглањање тренутка кад ће организам лишен кисеоника „укључити“ рефлекс за дисање.

Родригез (звани Пипин), носилац претходног рекорда (130 m) вероватно ће прихватити изазов и спустити пречагу још дубље, баш као у некој репризи оне легендарне трке која се одвијала седамдесетих година кад су се један наспрам другог нашла две велика рониоца: већ поменути Француз Жак Мајол и Италијан Енцо Мајорка, о чему је снимљен најчувенији ронилачки филм „Велико плаветнило“.

И, која је то следећа граница: 150 или, можда, 200 метара?

Границу ће по мишљењу многих стручњака одредити – синуси. За разлику од плућа, никакво „премештање“ крви не може да помогне носним шупљинама пуним ваздуха кад унутрашњи притисак падне испод спољњег. Али, зато нико не брани страственим рониоцима да пре спуштања на дубину напуне синусе водом!

О свим овим „техничким детаљима“ као и резултатима Светска конфедерација за подводне спортове, која окуља 118 националних федерација, неће ни да чује. – Осим у категорији „сталне тежине“ (види уоквирен текст „Рекорди који чекају да буду оборени“) одбили смо да потврдимо сваки други рекорд од 1970. године – категоричан је портпарол Конфедерације. – Охрабривати јуриш на ове рекорде било би исто као кад би стрељачка федерација подстицала играње руског рулета!!!

Тачно је да асови овог спорта излажу себе ризику, и по-

ред тога што пролазе кроз тешке припреме а користе и логистичку подршку колега, али далеко више забрињавају аматери, залуђеници спремни да роне до последњег даха а са скромним знањем о целој ствари, необавештени о многим опасностима које их чекају под водом. Већина од њих постаје лак плен смрти јер су гледали филм „Велико плаветнило“! Овај култни филм одушевио је и „заразио“ генерације младих. Роњење на дах добило је на хиљаде присталица које често не поштују ни основна правила сигурности, па су несреће све чешће. Само на Азурној обали овог лета утопило се најмање двадесет ронилаца!

Ништа без угљен-диоксида

Несреће се, по правилу, дешавају углавном при враћању на површину кад човек губи свест због недостатка кисеоника у мозгу. Али, ризик још више повећава тзв. хипервентилација: неколико минута пре но што зароне гњурци практикују да напуне плућа брзим и дубоким удисајима. Ову тактику стручњаци сматрају врло погрешном. Супротно од оног у шта верују лаици, тиме се не повећава залиха кисеоника: хемоглобин је њиме већ природно засићен, близу 97 одсто. Међутим, хипервентилацијом се постиже нешто друго – из плућа се избацује угљен-диоксид (CO₂), и то у великим млазевима. За пет минута количина овог гаса може се умањити три пута!

Како то раде други сисари

БРАЋА ИЗ МОРСКИХ ДУБИНА

Упоређењу с морским сисарима и најбољи рониоци нису ништа до обичне патке! Кит-уљешура у стању је да зарони на дубину од 1500 метара и остане под водом, без удисања ваздуха, 90 минута. Веделова фока лови на дубини до 600 метара и издржава по читав сат да не изрони и удахне ваздух. (Рекорди дубине и времена проведеног без даха не поклапају се.)

Како им то полази за руком?

У основи механизми који учествују у томе исти су као и код човека, али много делотворнији. Тело ових животиња изванредно је прилагођено да се одупре силама и утицајима као што су притисак, хладноћа и недостатак кисеоника. Њихов грудни кош, много еластичнији од човечијег, одлично издржава велика повећања притиска. С друге стране ови рониоци још више скупљају периферне крвне судо-

ве и још јаче успоравају ритам срца и готово сасвим прекидају циркулацију крви у мишићима. Све им то омогућава да кисеоник сачувају за виталне органе и очувају телесну топлоту.

Морски сисари, такође, боље управљају расположивим кисеоником. Њихова крв у стању је да депонује више кисеоника него човечија. Осим тога у току гњурања њиховом мишићном механизму, који производи енергију разлагањем шећера, кисеоник уопште није неопходан. Ова „анаеробна гликоза“ постоји и код човека, али у далеко слабијој мери.

Најзад, сисари који живе у води много су мање осетљиви на повећање процента угљен-диоксида у организму: они на дуже време одбацују дисајни рефлекс. И још нешто – они никад не користе хипервентилацију.

А CO₂ игра кључну улогу у нашем организму. Кад у мишићима сагорева кисеоник, ствара се угљен-диоксид. Пређе ли његов проценат одређену границу, на потицај рецептора у кичменој мождини укључује се рефлекс за дисање: тада плућа избацују CO₂, а удишу ваздух и крв се пуни кисеоником.

Кад се хипервентилацијом проценат CO₂ претерано обори, укључивање овог дисајног рефлекса се одлаже. То омогућава да се роњење продужи, али је врло опасно. – У неку руку као да сте искључили аларм – каже Рајмон Сјарли,

лекар и саветник Федерације за подводне спортове. – Ронилац се осећа одлично, почиње да се враћа и онда, одједном, на 15 метара од површине, губи свест и готов је. Да би се успоставила равнотежа гасова у организму, потребно је извесно време. Мањак кисеоника остаје чак и после повратка на површину. Толики да први спасоносни „гутљај“ ваздуха често не може да спречи падање у несвест рониоца. Хипервентилација убија – тврди Сјарли. Забележени су случајеви младића који су је упражњавали и удавили су се ронећи у – базену!

Три златна правила

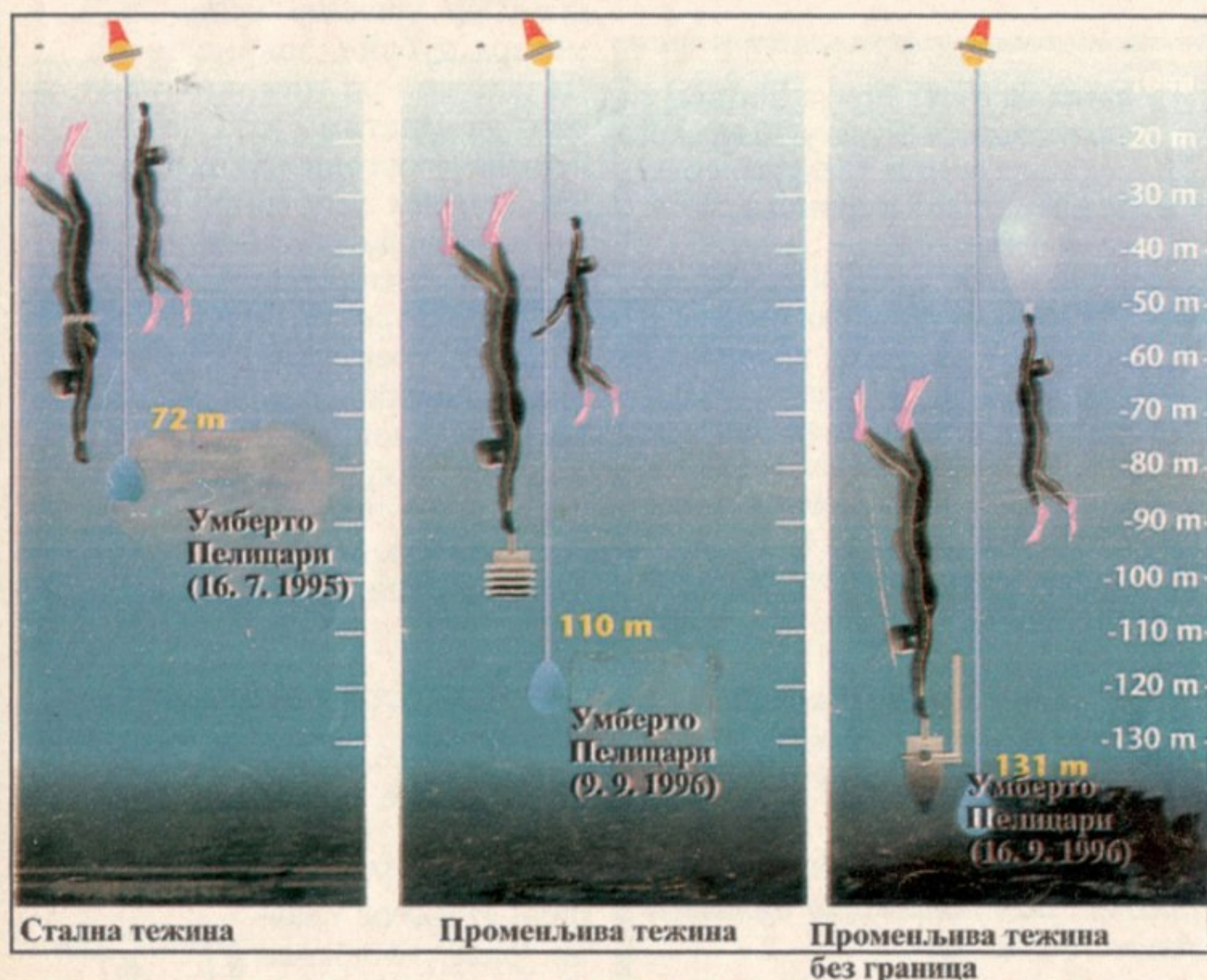
Спортски савези и удружења труде се свим силама да унесу неки ред и призову памети залуђенике овог спорта. Обавезујући професионалце на крајњу дисциплину, што је био случај на првом светском шампионату организованом прошлог октобра у близини Нице, они се надају да ће и аматере упозорити на опрезност. С друге стране, и научна сазнања, премда и даље са великим рупама, ипак напредују (види уоквирен текст „Шта каже наука“).

У међувремену заљубљеници у роњење на дах морају се у сваком случају држати три правила, ако хоће да остану живи:

1. Избегавајте хипервентилацију!
2. Без утркивања по сваку цену ко ће дубље, ко ће дуже!
3. Никад не роните сами!

В. Милићевић

РЕКОРДИ КОЈИ ЧЕКАЈУ ДА БУДУ ОБОРЕНИ

Роњење на дах са „сталном тежином“ сматра се за „најчистију“ дисциплину – међународни спортски званичници једино њу признају. Ронилац се спушта и враћа „голорук“, само уз помоћ пераја. У дисциплини „променљива тежина“, да би се брже спустио, ронилац користи тег који износи трећину његове властите тежине. Кад се враћа, дозвољено му је да се вере уз кабл. У категорији „без граница“ дозвољено је све. Нема ограничења за баласт, нити за балон напуњен ваздухом – помоћ при израњању. Италијан Умберто Пелицари држи рекорде у све три дисциплине!

ИЗНОГУД

Генијална машина

ПИШЕ ГОШИНИ

ЦРТА ТАБАРИ

БАГДАД, ЧУДЕСНИ ГРАД, У ПРАЗНИЧНОМ ЈЕ РАСПОЛОЖЕЊУ ЈЕР МУ ДОЛАЗИ У ПОСЕТУ СТРАШНИ СУЛТАН ХИЗИНСЕИН, ПОГЛАВАР МОЈНЕ СУСЕДНЕ ДРЖАВЕ. БАГДАДСКЕ ВЛАСТИ СВЕ СУ ПРЕДУЗЕЛЕ ДА СУЛТАНУ ОБЕЗБЕДЕ ОДУШЕВЉЕНИ ДОЧЕК КАКАВ ЗАСЛУЖУЈЕ. ЗА ПОЧЕТАК, СТАВЉАЈУ ПОД НАДЗОР СВЕ ПРОТИВНИКЕ ЊЕГОВОГ РЕЖИМА...

БИДЕ ДОСТА РЕЧИ О ПОЛИТИЦИ, И ЗАТО ПРАТИТЕ ДОБРО ШТА СЕ ЗБИВА...

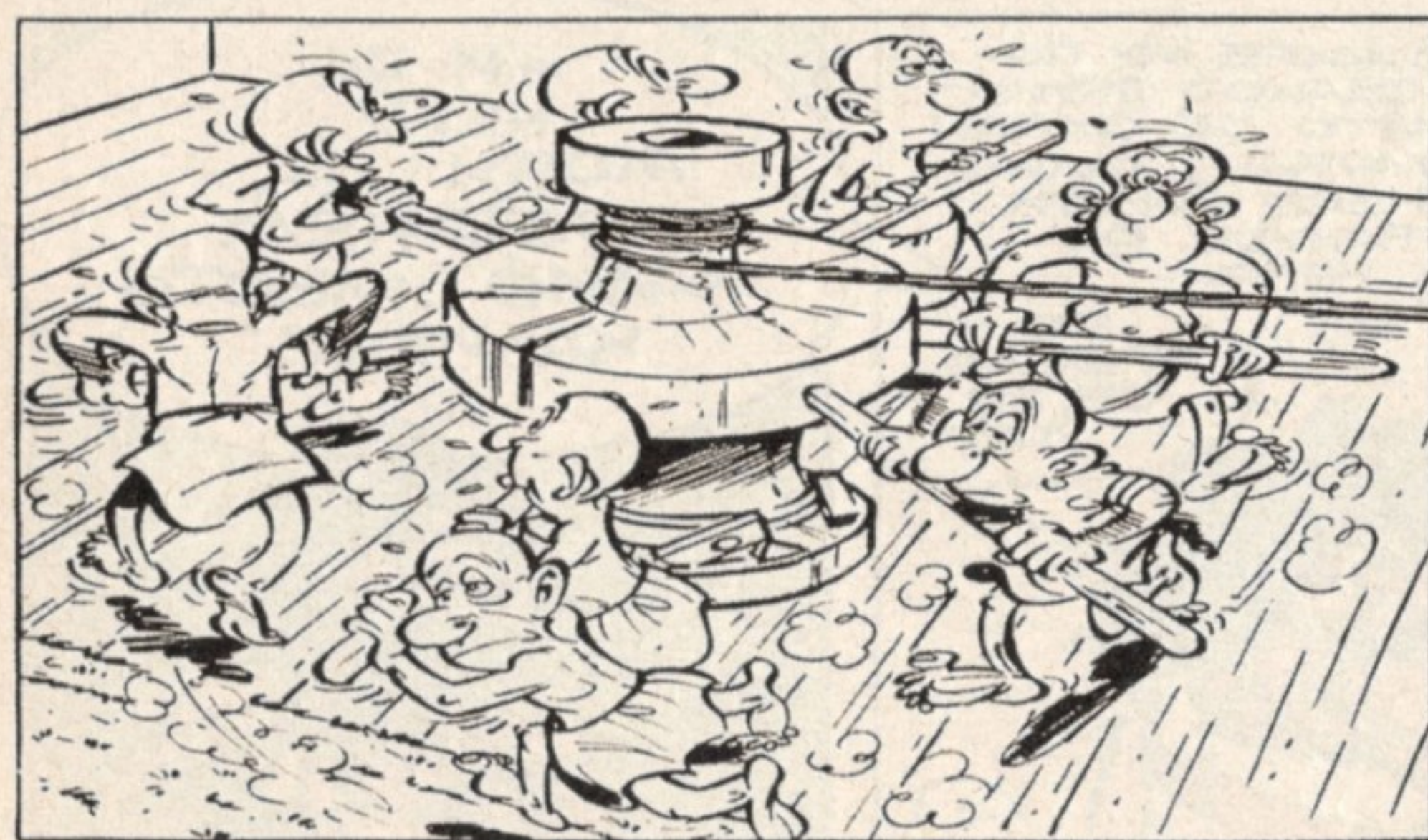
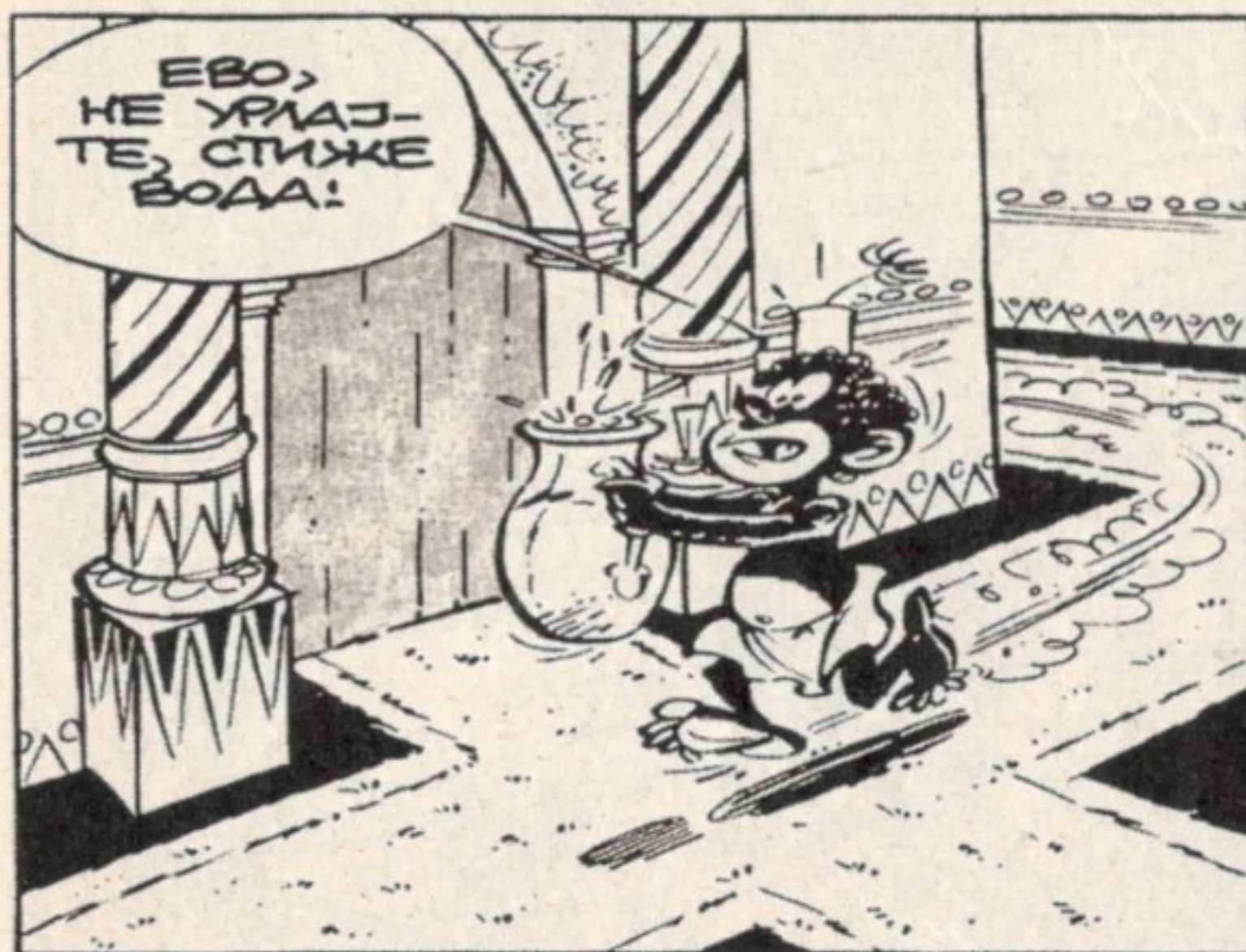
Онда ме добро слушај! Султан Хизинсеин долази у Багдад да би потписао уговор, по коме ће се његова 42. ќерка удаћу за 37. сина калифа Харуна ал Гусаха!

*Алијат ларат то зна, јер је све испричано у досадашњим стриповима о доживљајима калифа Харуна ал Гусаха, а ми се искрено надамо да сте их прочитали...

РАЗБРЕЉАО СЕ, ЈЕ Л' ДА?

ПРЕЏИМО ОДМАХ НА
СТВАР! ВАШ САРАДНИК МИ
ЈЕ ОБЈАСНИО ЗАДАТАК!
НАЦРТАО САМ ШЕМАТСКИ
ПРЕГЛЕД ВАШЕ
ОРГАНИ-
ЗАЦИЈЕ...

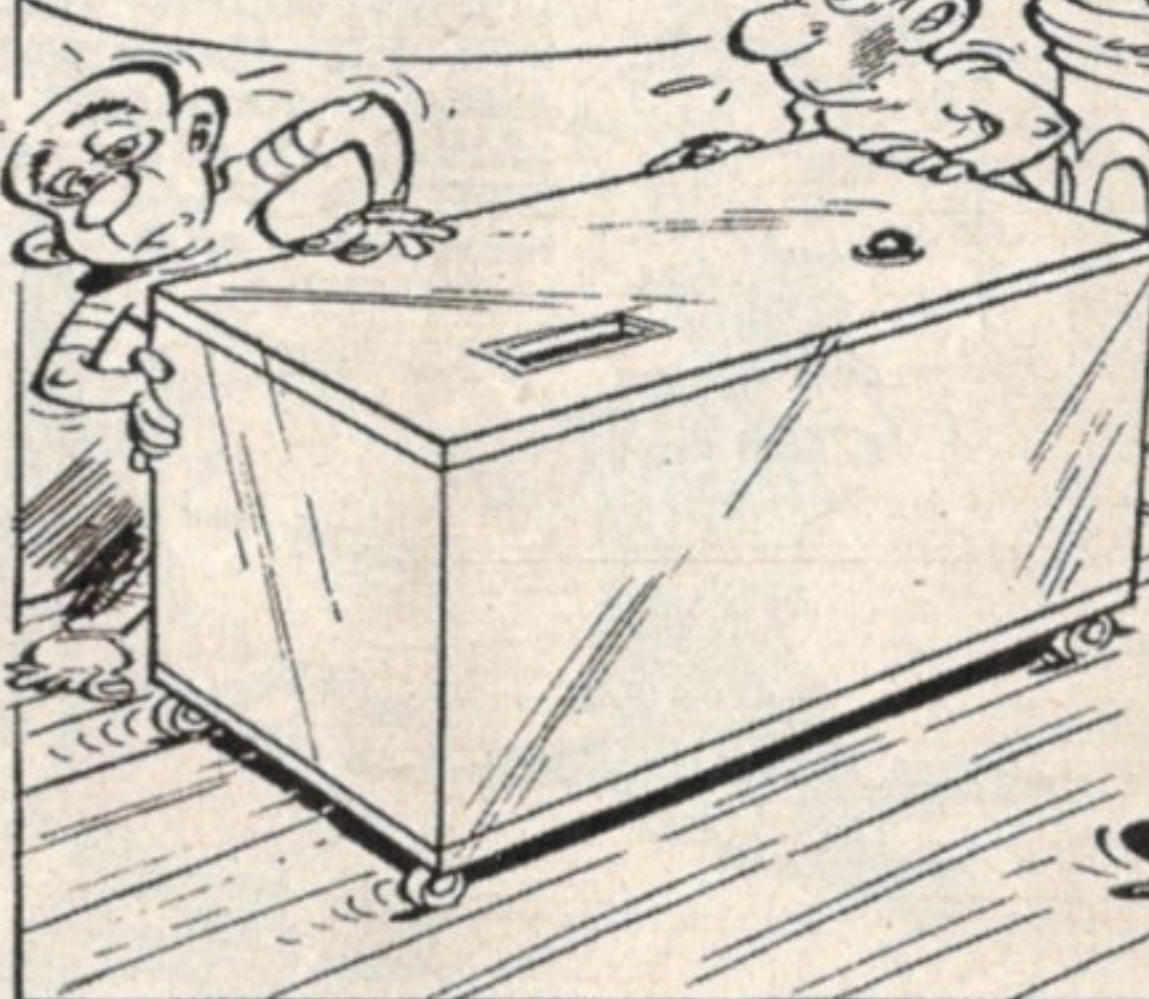
ВИ, ДАКЛЕ, ЖЕЛИТЕ ДА
СМАКНЕТЕ КАЛИФА, КАКО
БИСТЕ ПОСТАЛИ КАЛИФ
УМЕСТО КАЛИФА?

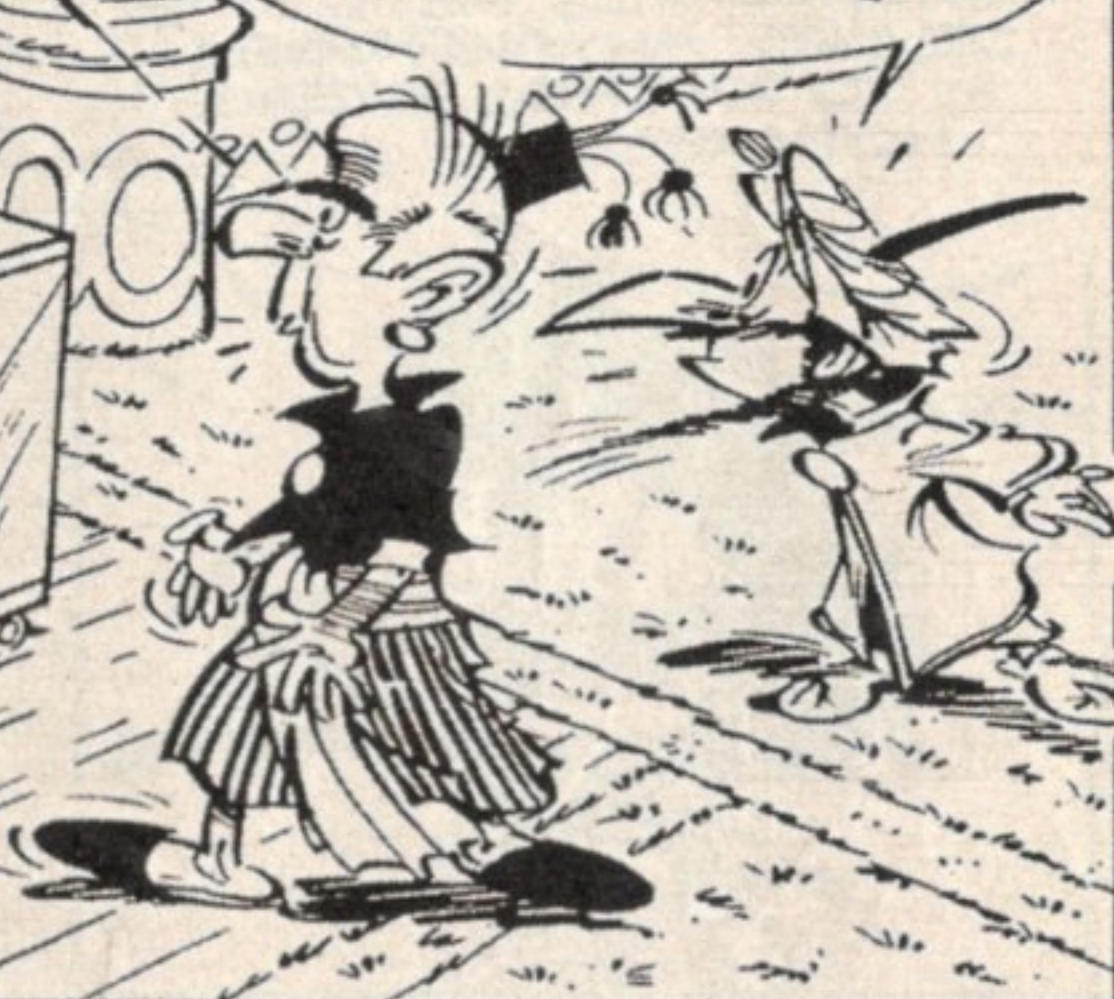
ДОНЕСИТЕ РАЧУНАР!

ЕВО РАЧУНАРА! РАЧУ-
НАЈТЕ НА
ЊЕГА!

А ЧЕГА ИМА У
ТОЈ МАШИНИ?

УНУТРА ЈЕ ДУХ! НЕШТО
САСВИМ НОВО, НЕ
КАО ОНЕ СВЕ-
ТЉОКЕ, БОЏЕ,
ПАГУМЕ У
КОЈИМА СЕ
ОБИЧНО
НАЛАЗЕ
СТАРИ
БЕСКО-
РИСНИ
ДУХОВИ!

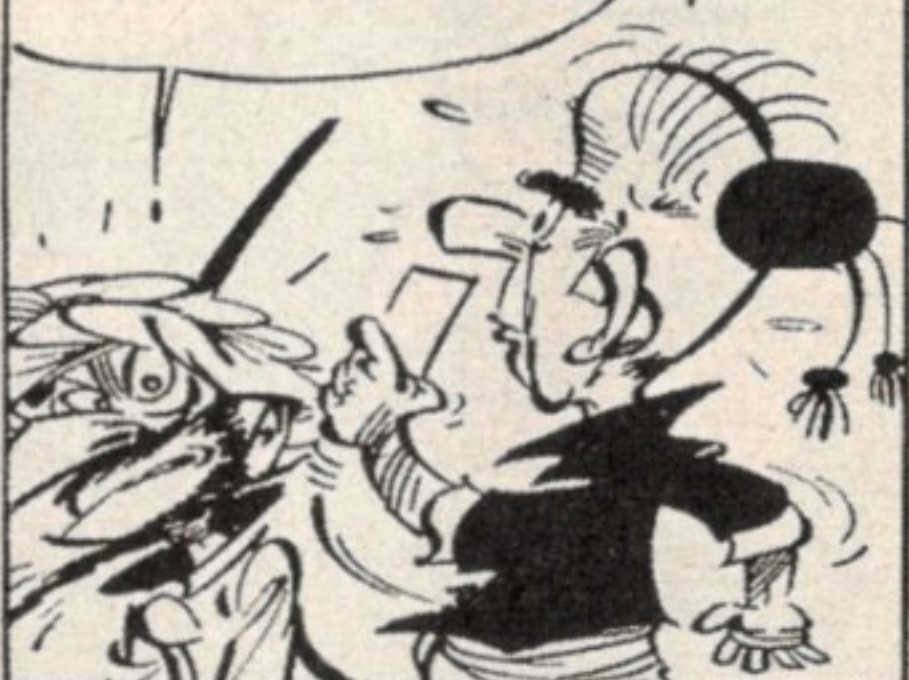
ТРЕБА
ЛИ ПРО-
ТРИЈАТИ
МАШИНУ
ДА БИ
ДУХ
ИЗА-
ШАО?

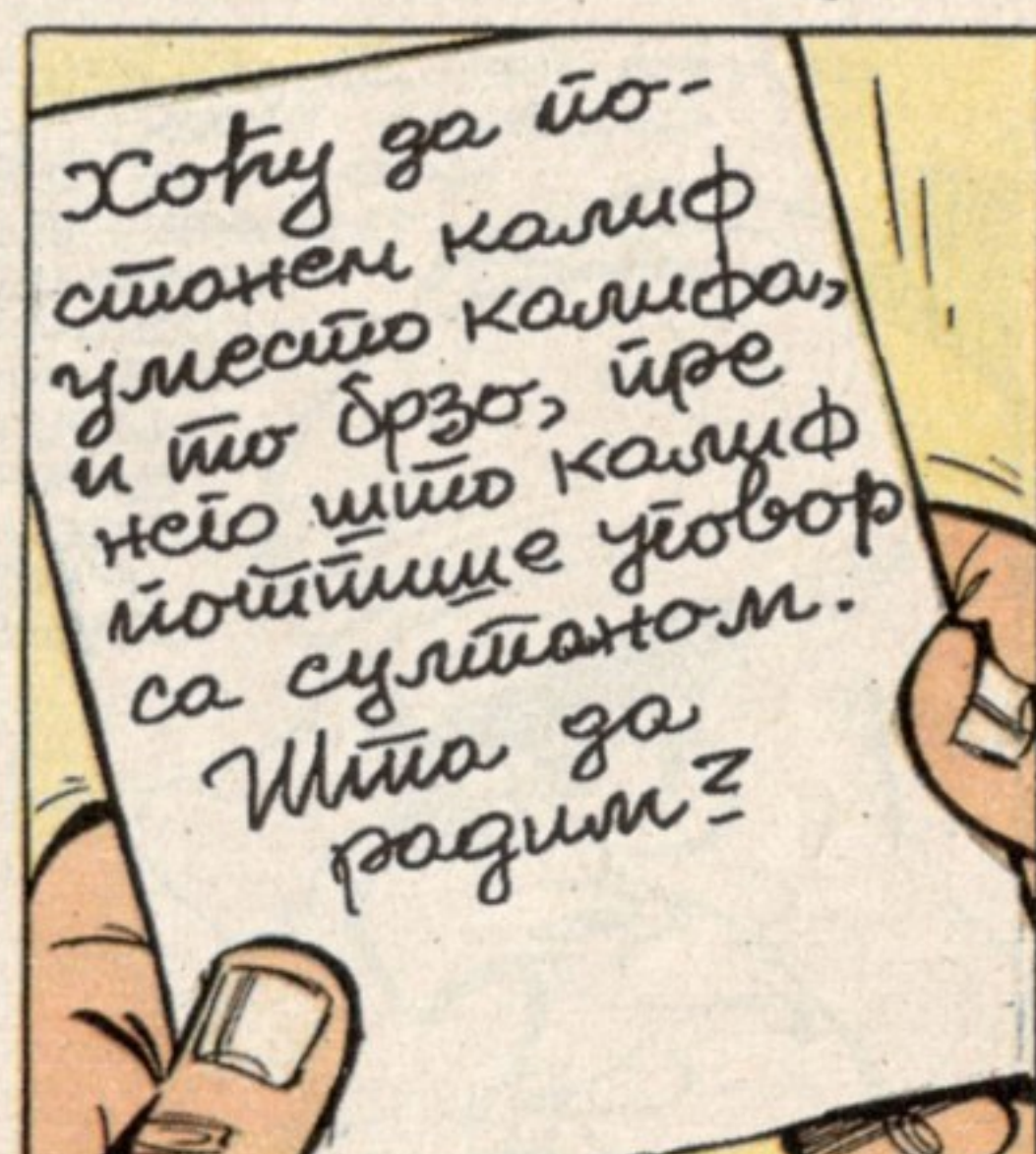
НЕ! ДУХ НИКАДА
НЕ ИЗЛАЗИ! У ПРО-
РЕЗ СЕ УБАЦИ
ХАРТИЈИЦА
СА ПИТАЊЕМ,
А РАЧУНАР
ОДГОВАРА!

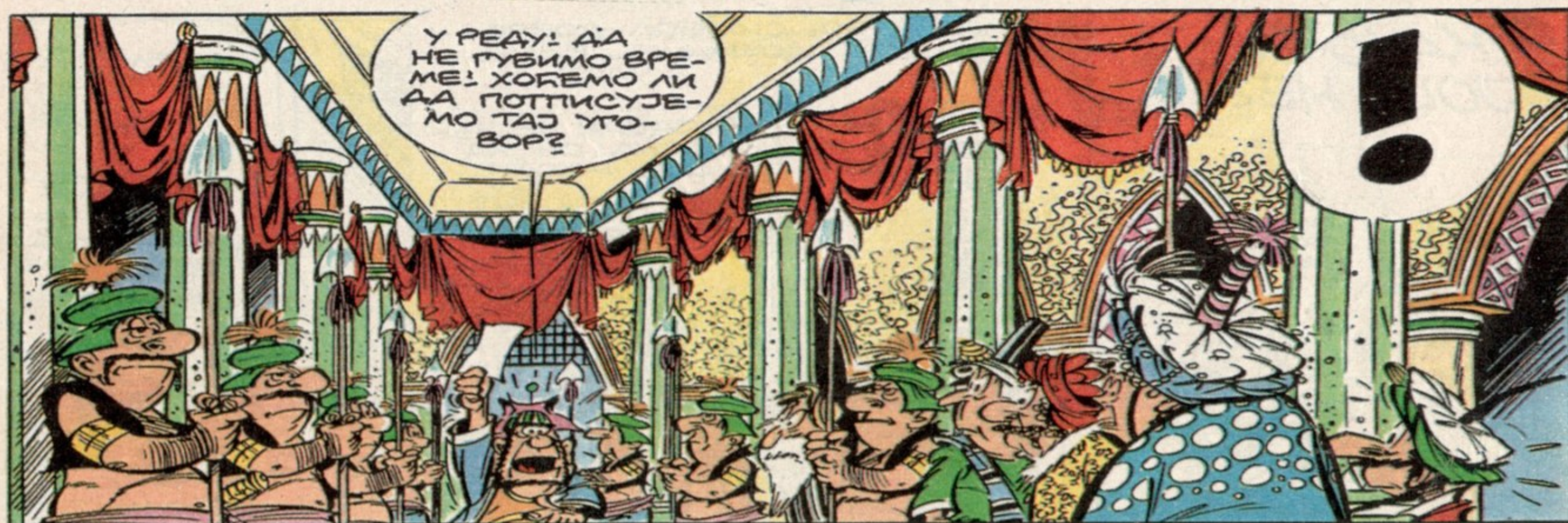

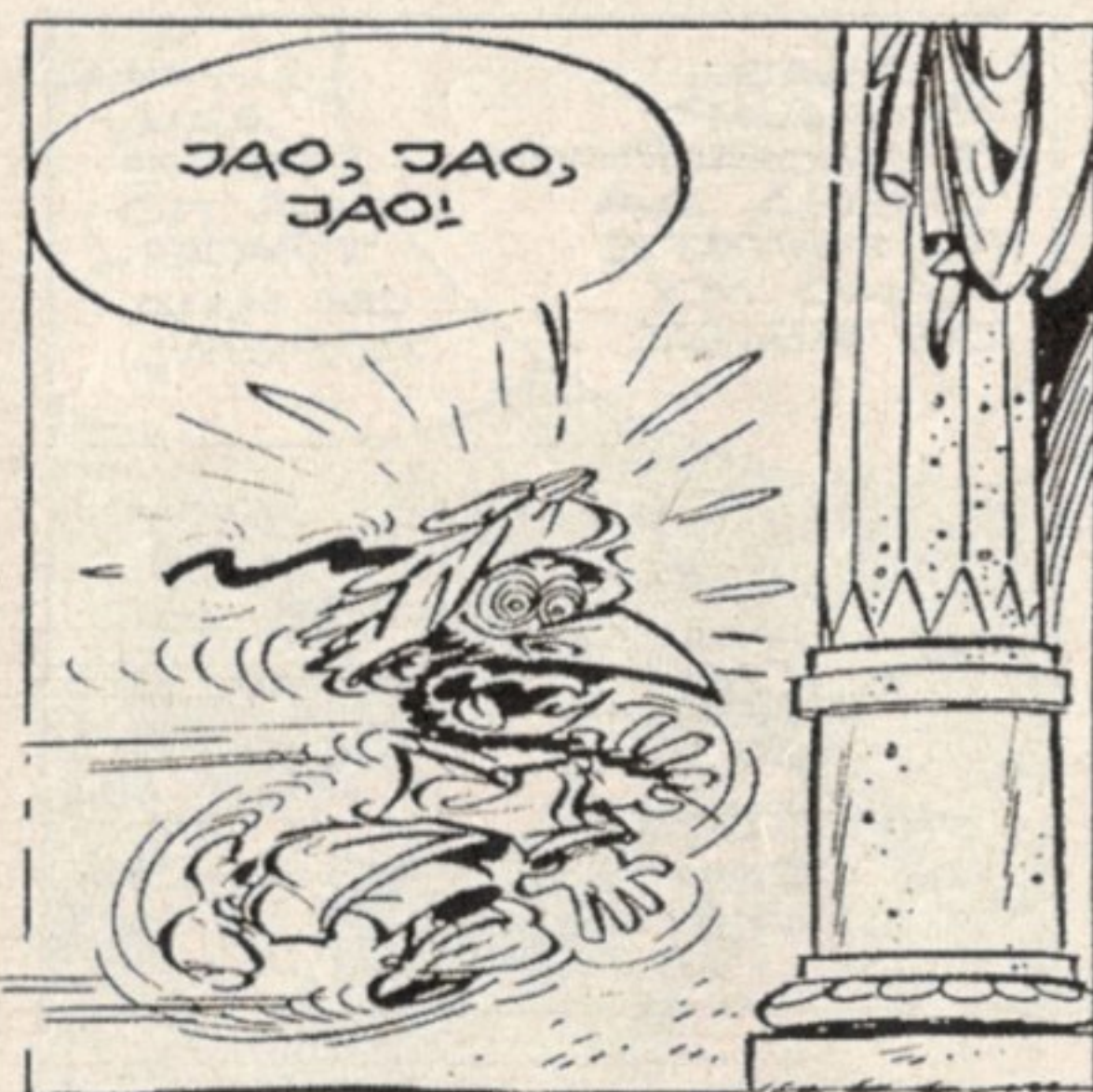
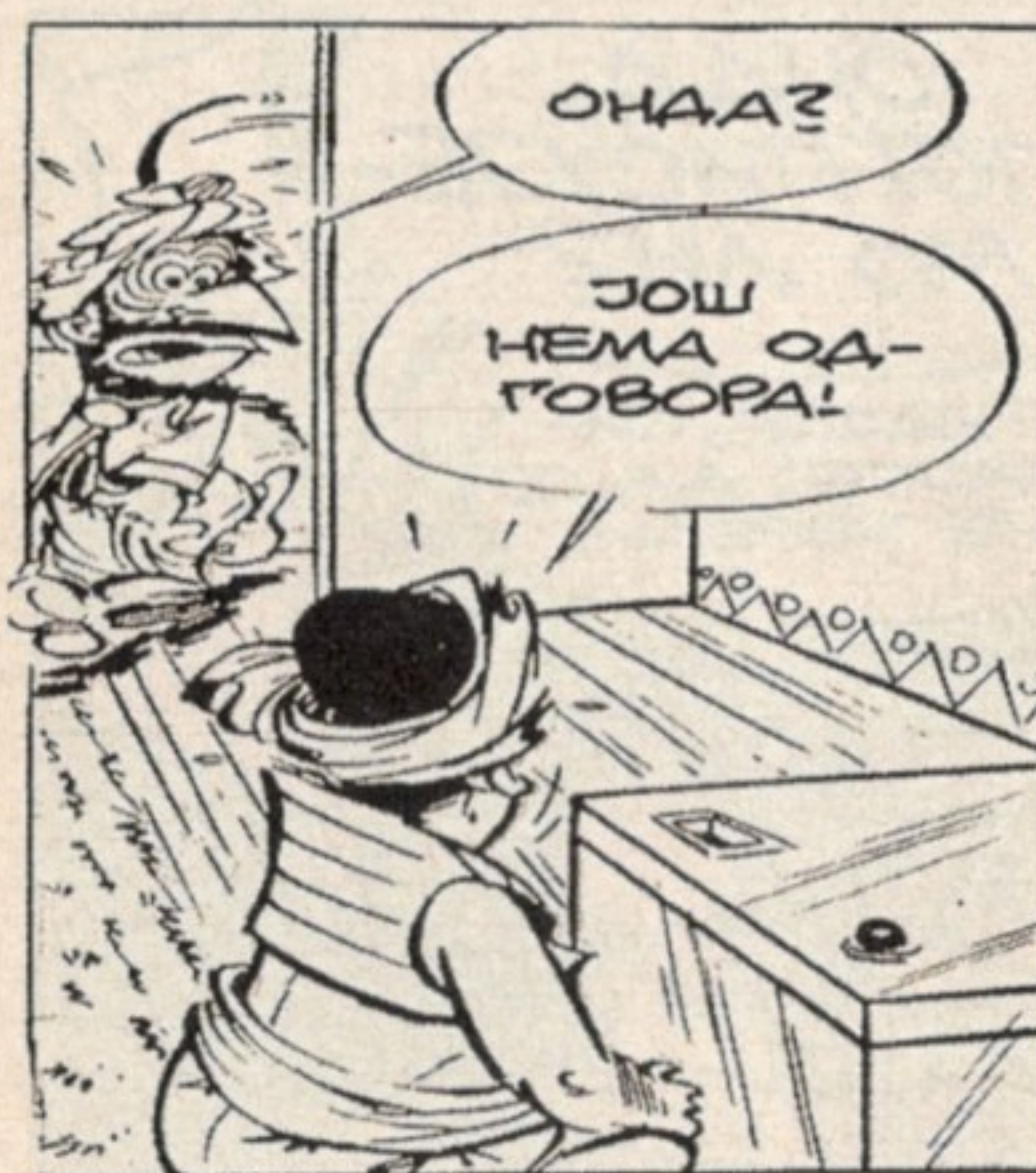
ЖЕЛИТЕ ДА
ВАМ ПОКАЖЕМ?

ДА!
ЈА САМ ТЕХНО-
СКЕПТИК!

* У БАГАДАДУ СУ БОЛЕНИ МАЛЕ, АЛИ ЧЕСТЕ ОБРОКЕ.

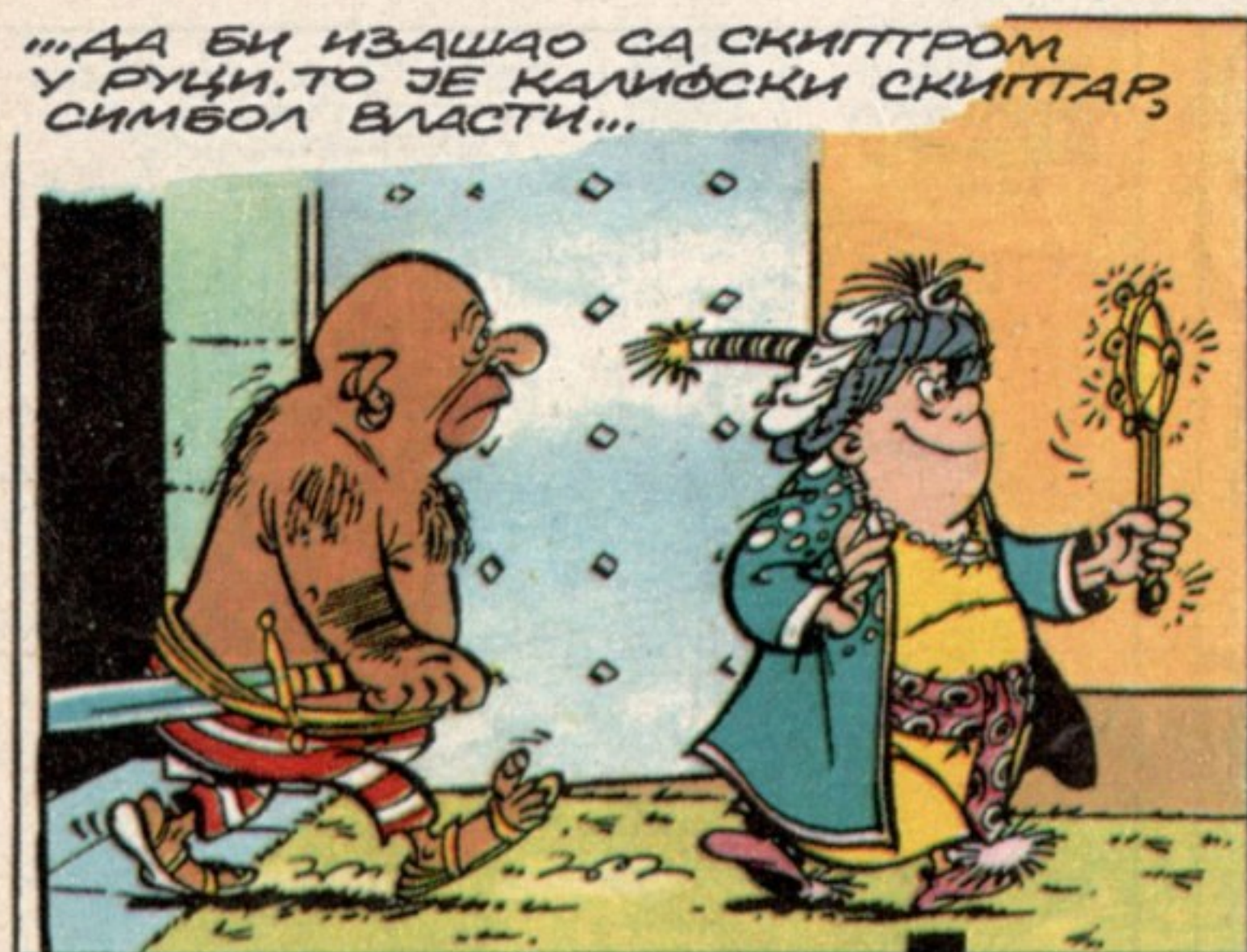

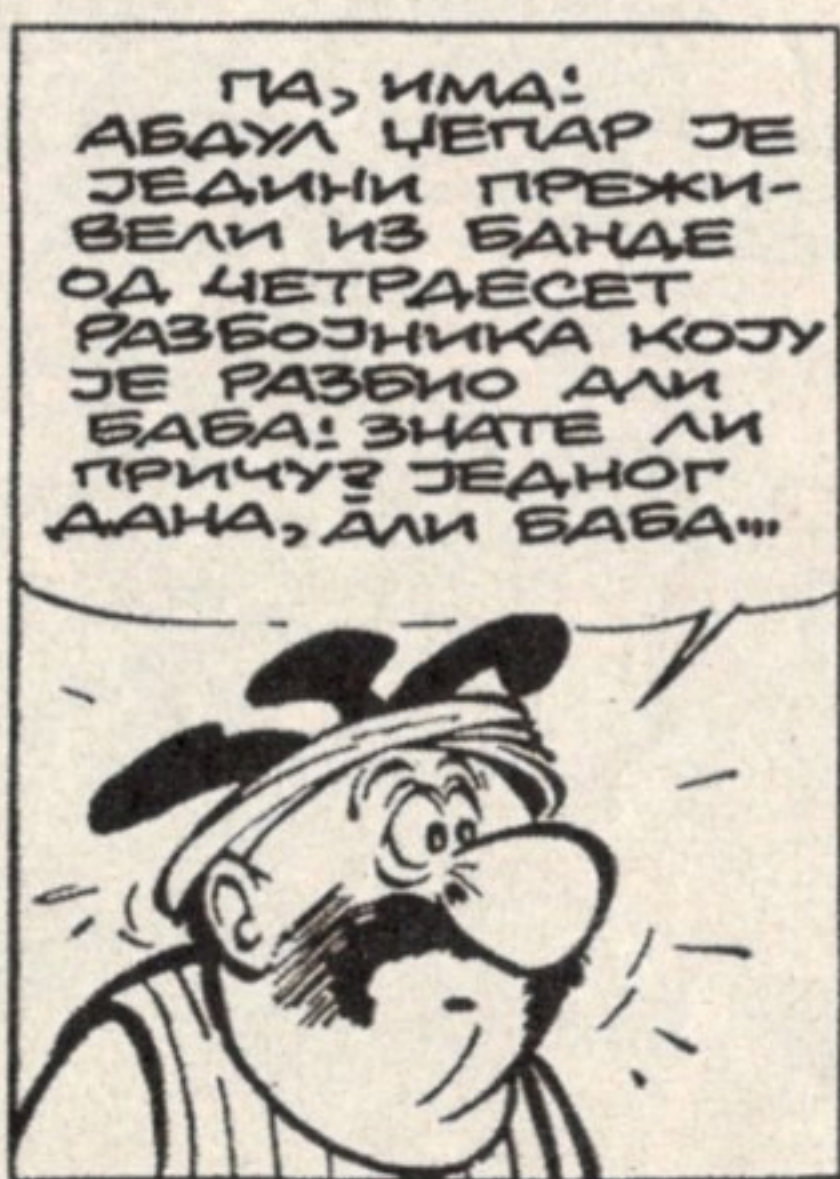
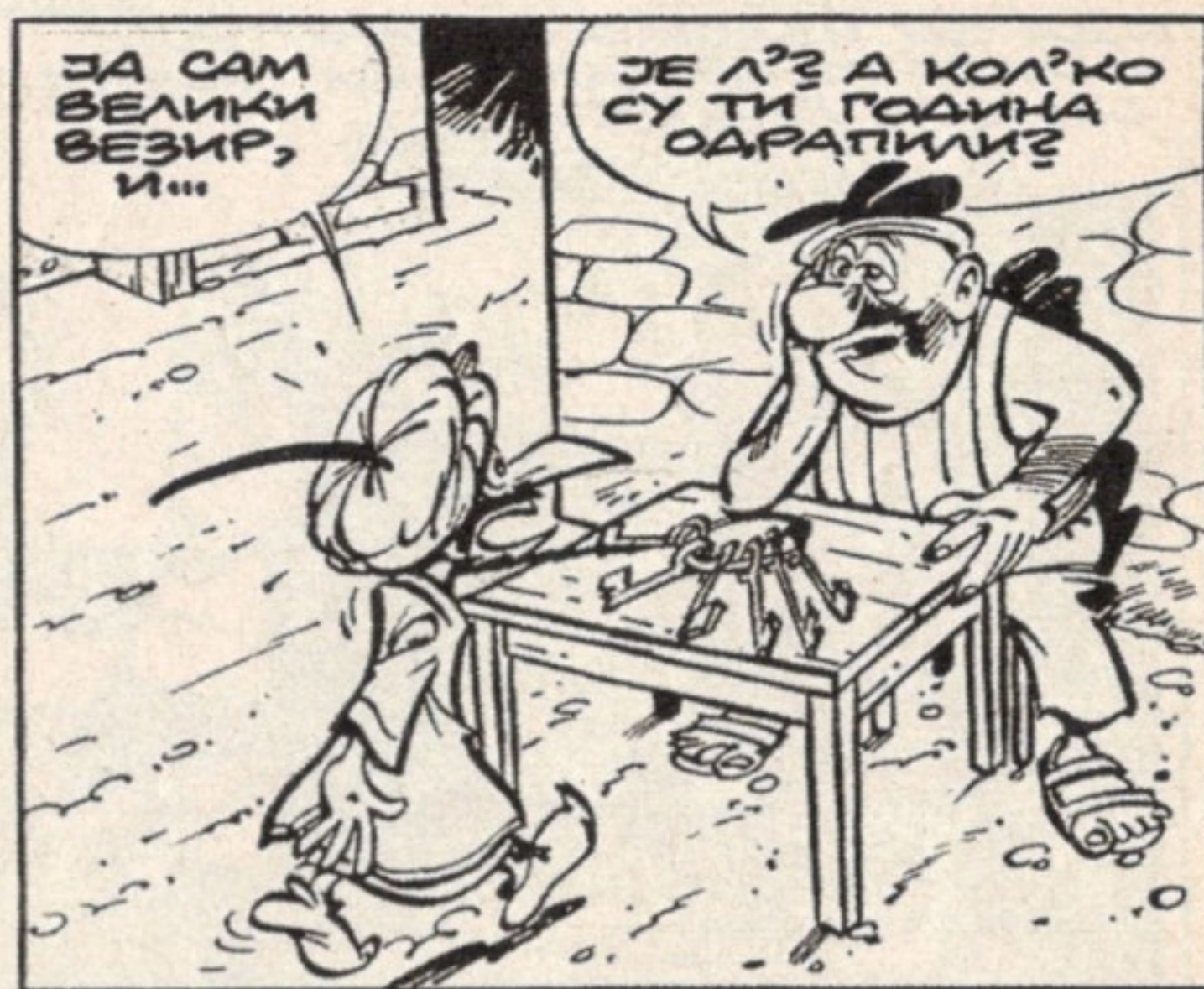
ИЗНОГУД КАЛИФОВ СКИПТАР

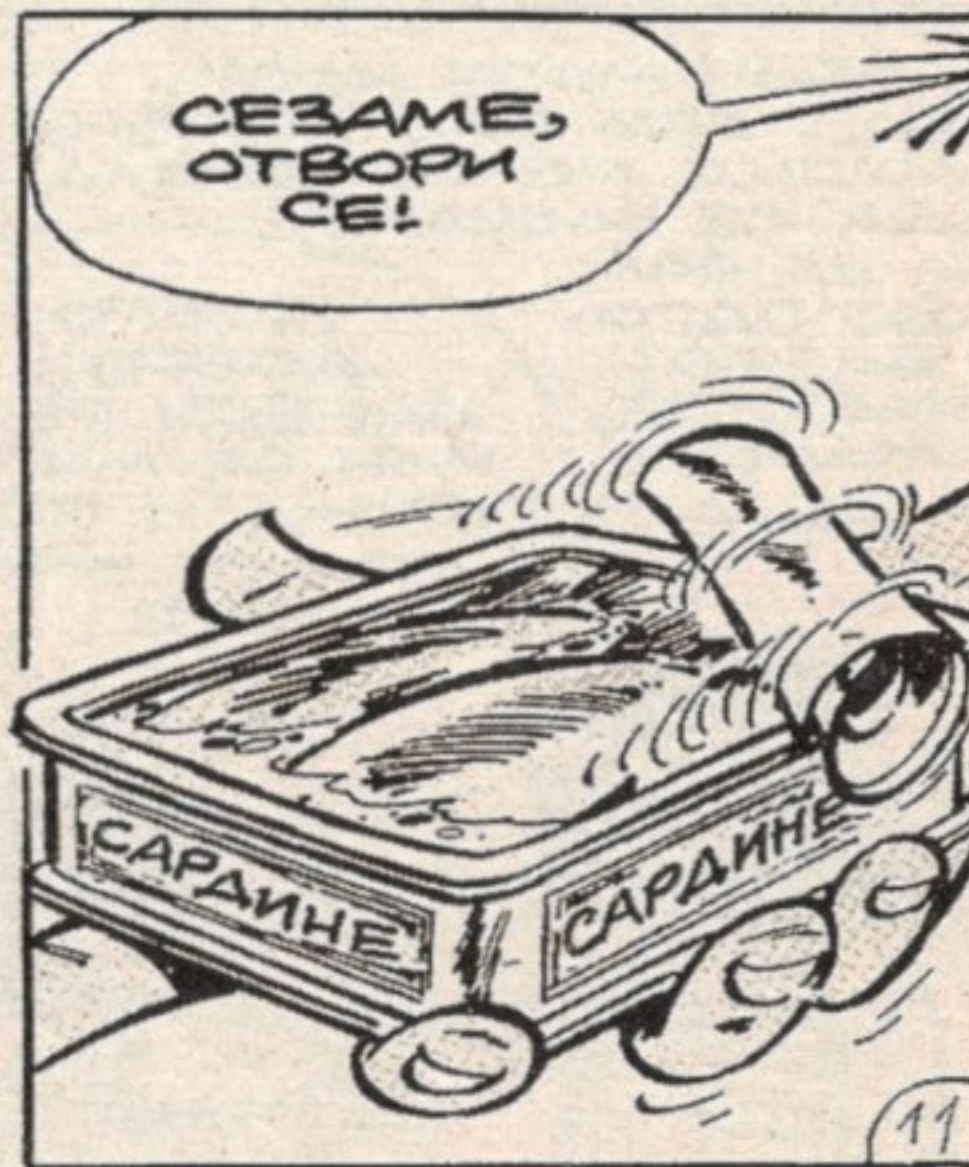
ПИШЕ ГОШИНИ
ЦРТА ТАБАРИ

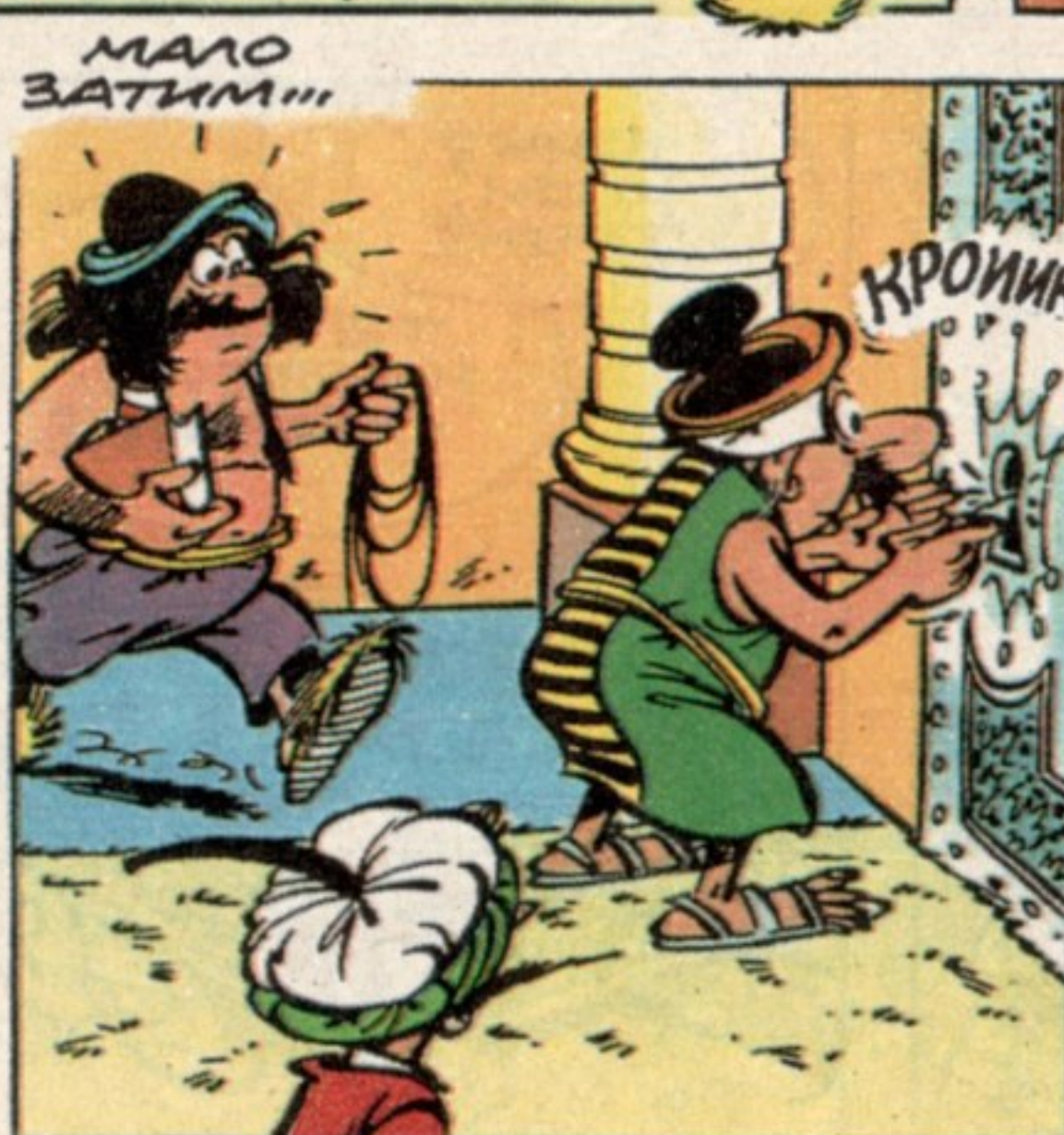
ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ, НЕОБИЧНА И УЗБУДЉИВА СВЕЧАНОСТ ДОГЛА-
БА СЕ НА ДВОРУ ХАРУНА АЛ ПУСАХА, ДОБРОГ БАГДАД-
СКОГ КАЛИФА...

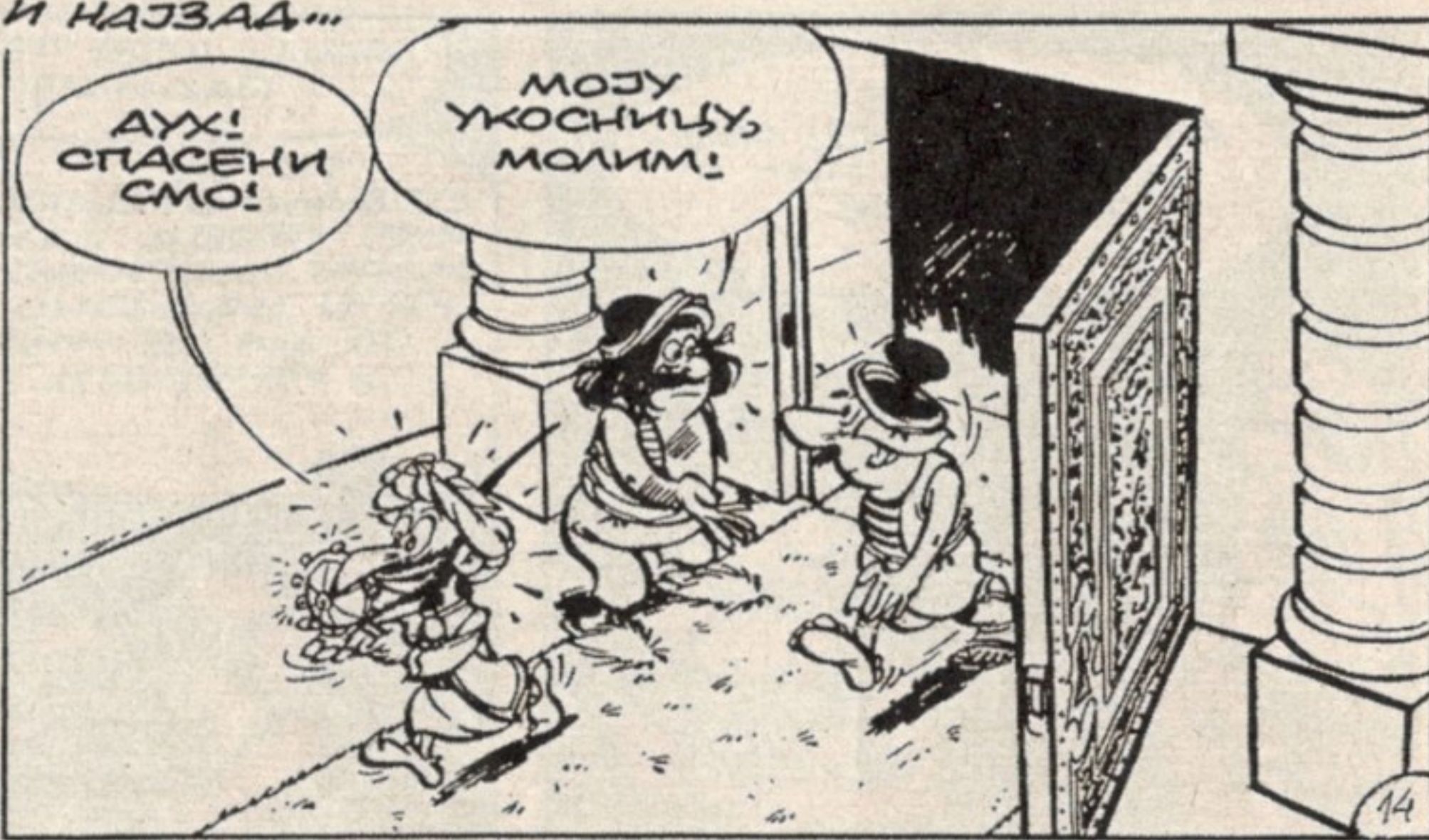
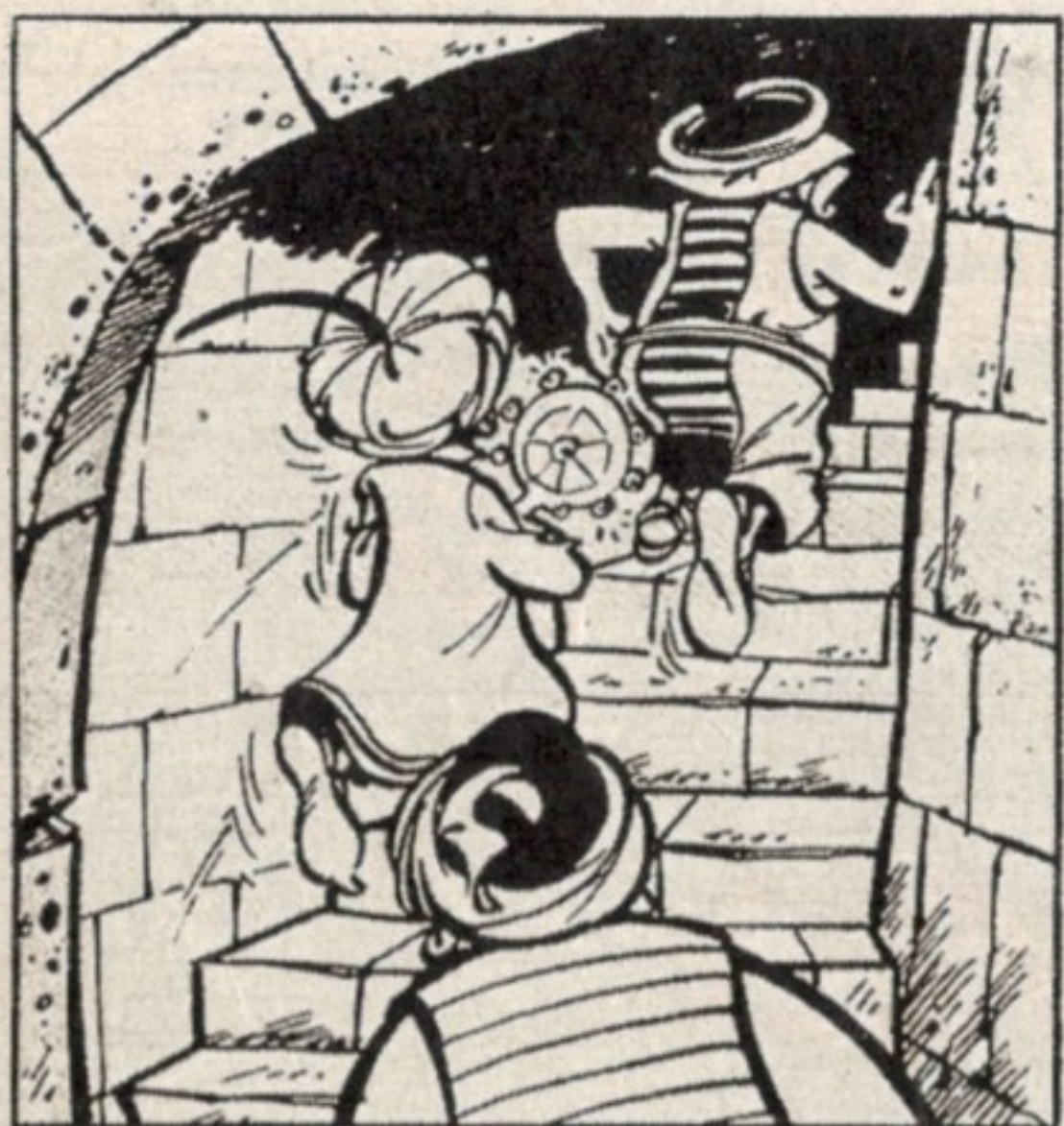
У ЧАСУ КАД ПОЧИЊЕ НА-
ША ПРИЧА, БЛИЖИ СЕ
СВЕТКОВИНА СКИПТРА,
А ОПАКИ ВЕЛИКИ ВЕЗИР
ИЗНОГУДА ПОСМАТРА СА
СВОГ ПРОЗОРА ПРИПРЕ-
МЕ ЗА СВЕЧАНОСТ...

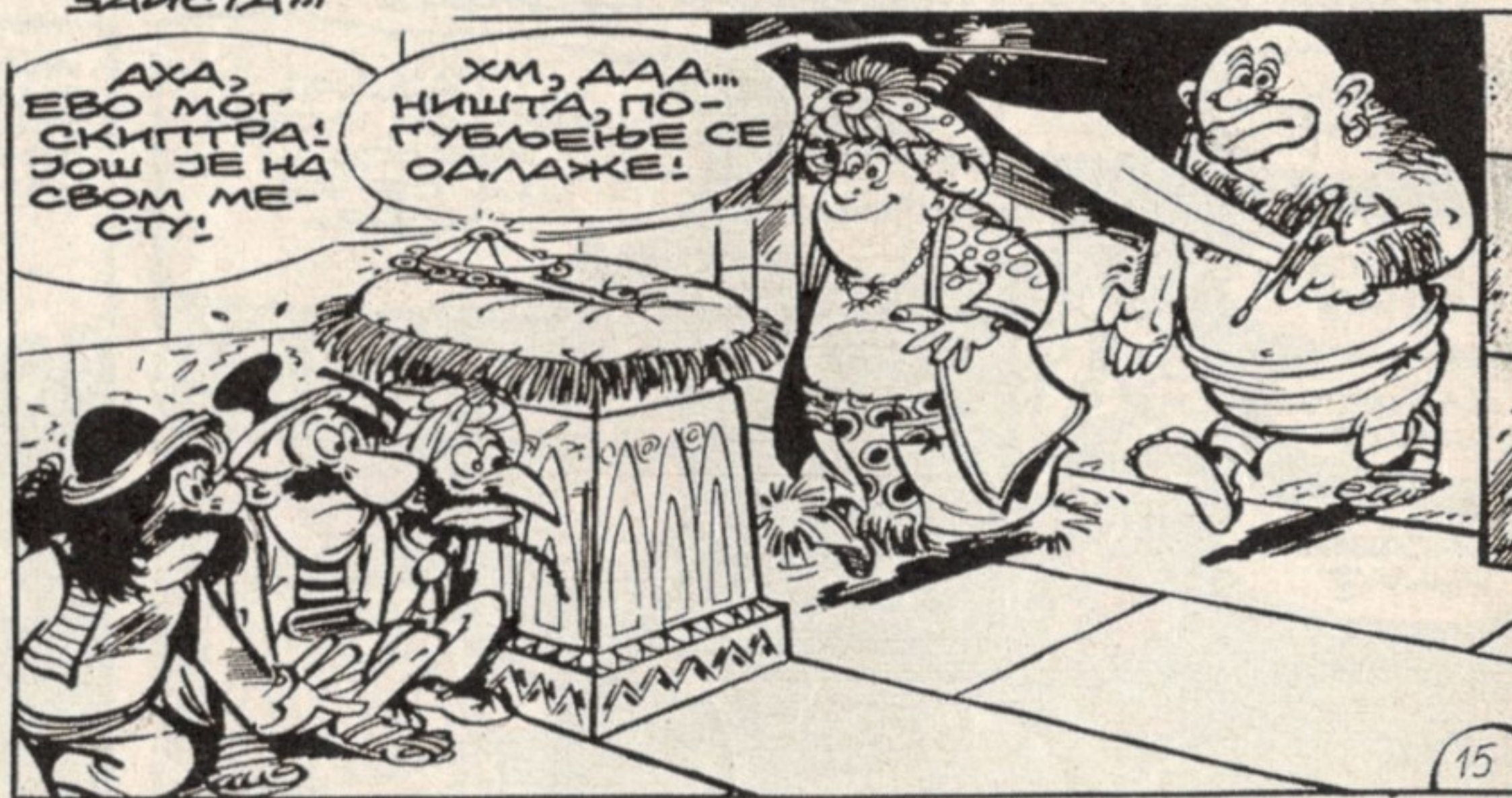
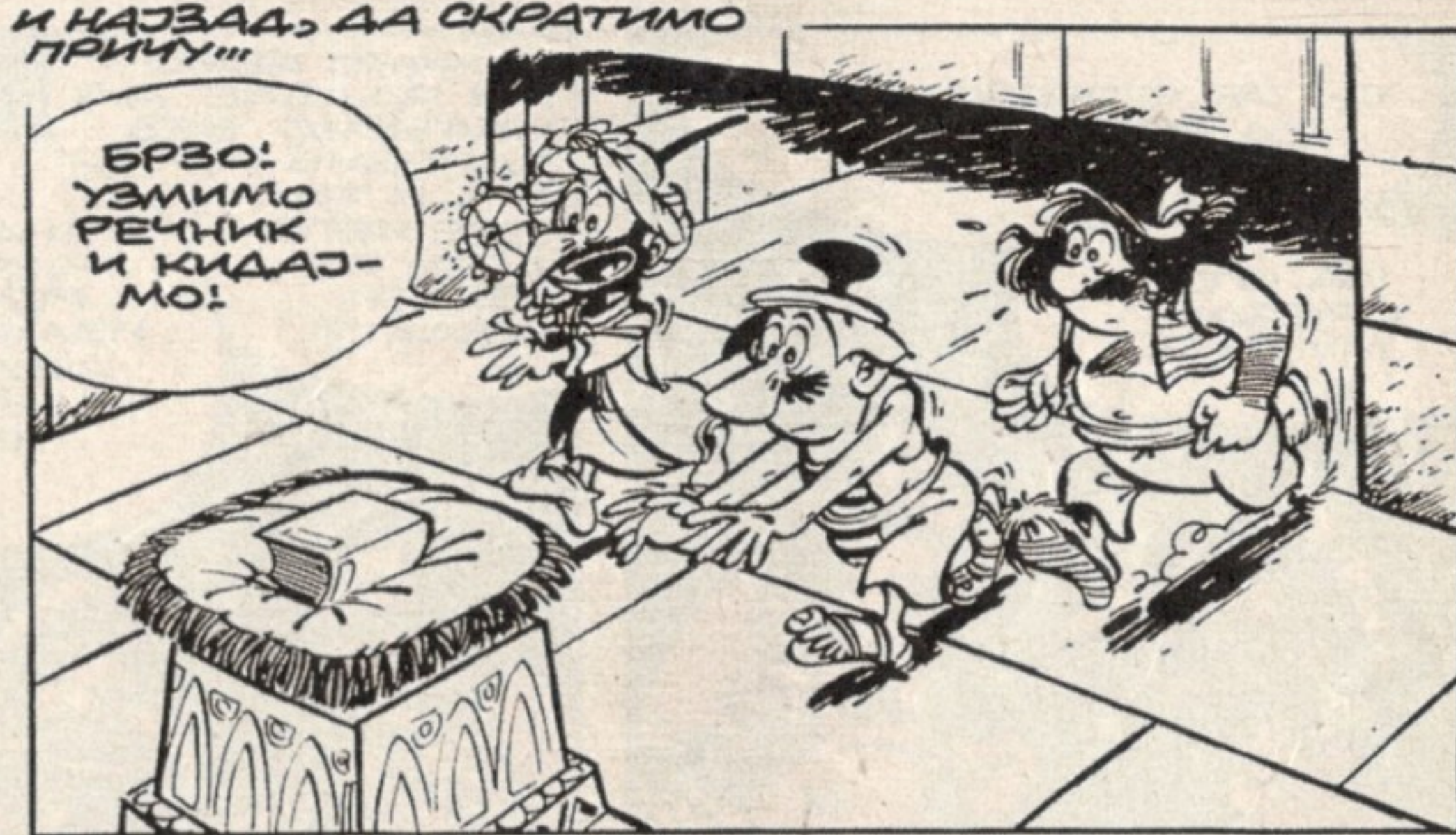
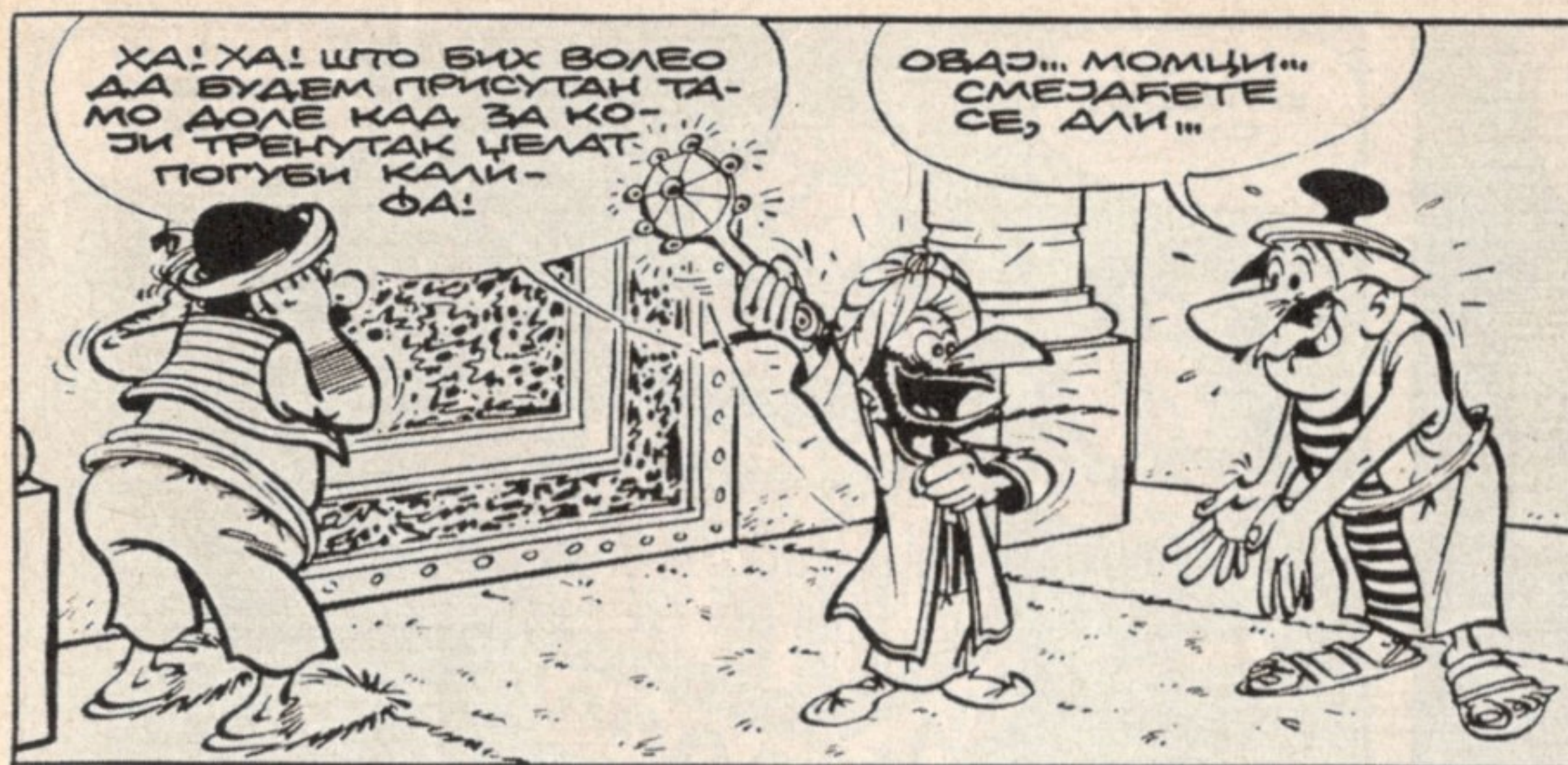

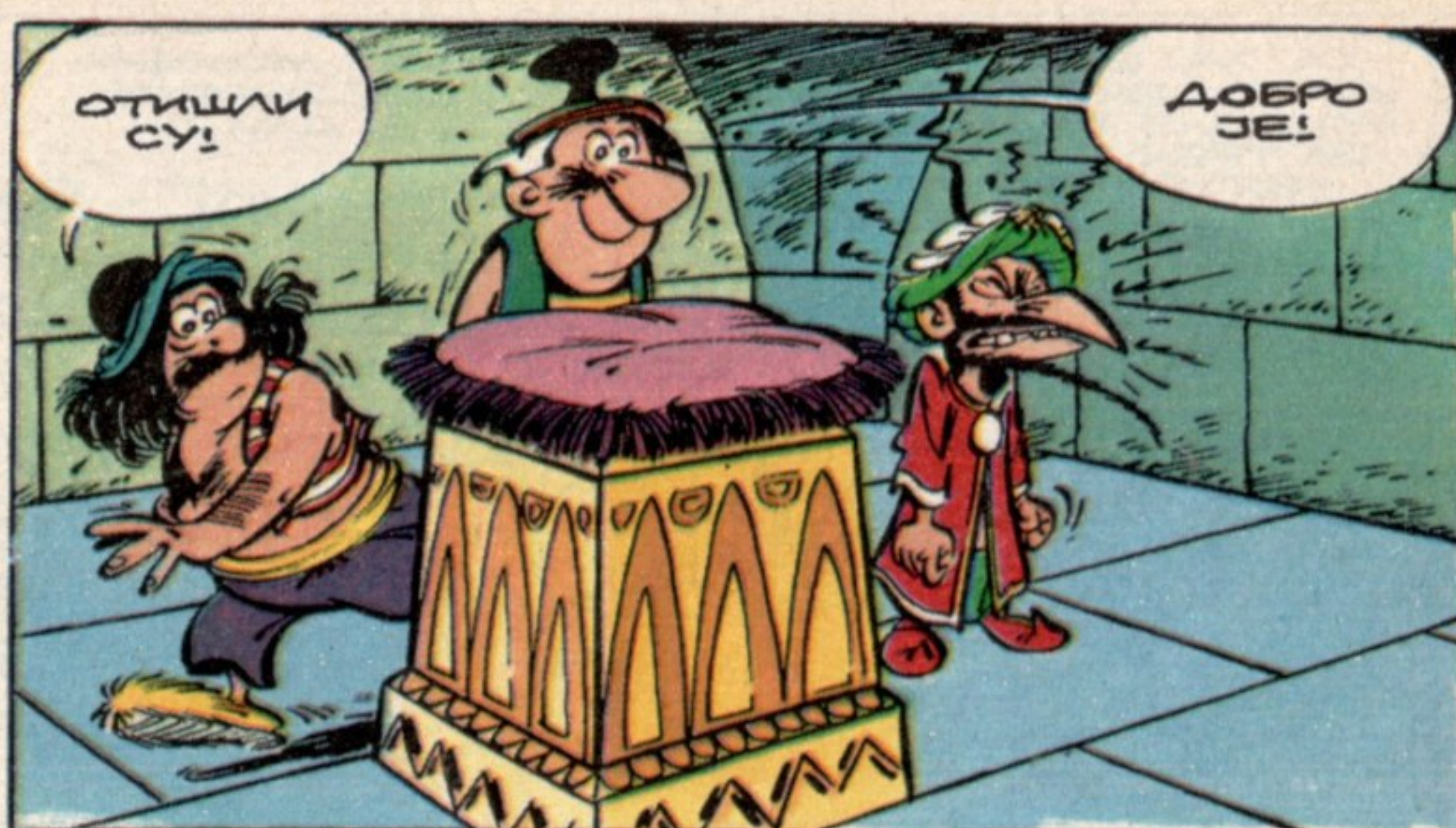

...ДАЛЕКО ОДАТЛЕ, У ПОДЗЕМЉУ ДВОРЦА...

ТАЛИЧНИ ТОМ

ЦРТАНИ ФИЛМОВИ

СВАКЕ НЕДЕЉЕ

У 9 и 30 сати

САМО
НА
ТЕЛЕВИЗИЈИ

ЛЕТЕЋЕ ЦВЕЋЕ - ЗА ПУНО СРЕЋЕ

Ентони Абот, спортски новинар „Ивнинг хералда“ из Плимута у Енглеској, проглашен је, на Дан младенаца, за најромантичнијег Британца зато што је преко светлосног паноа на стадиону, затражио руку своје веренице.

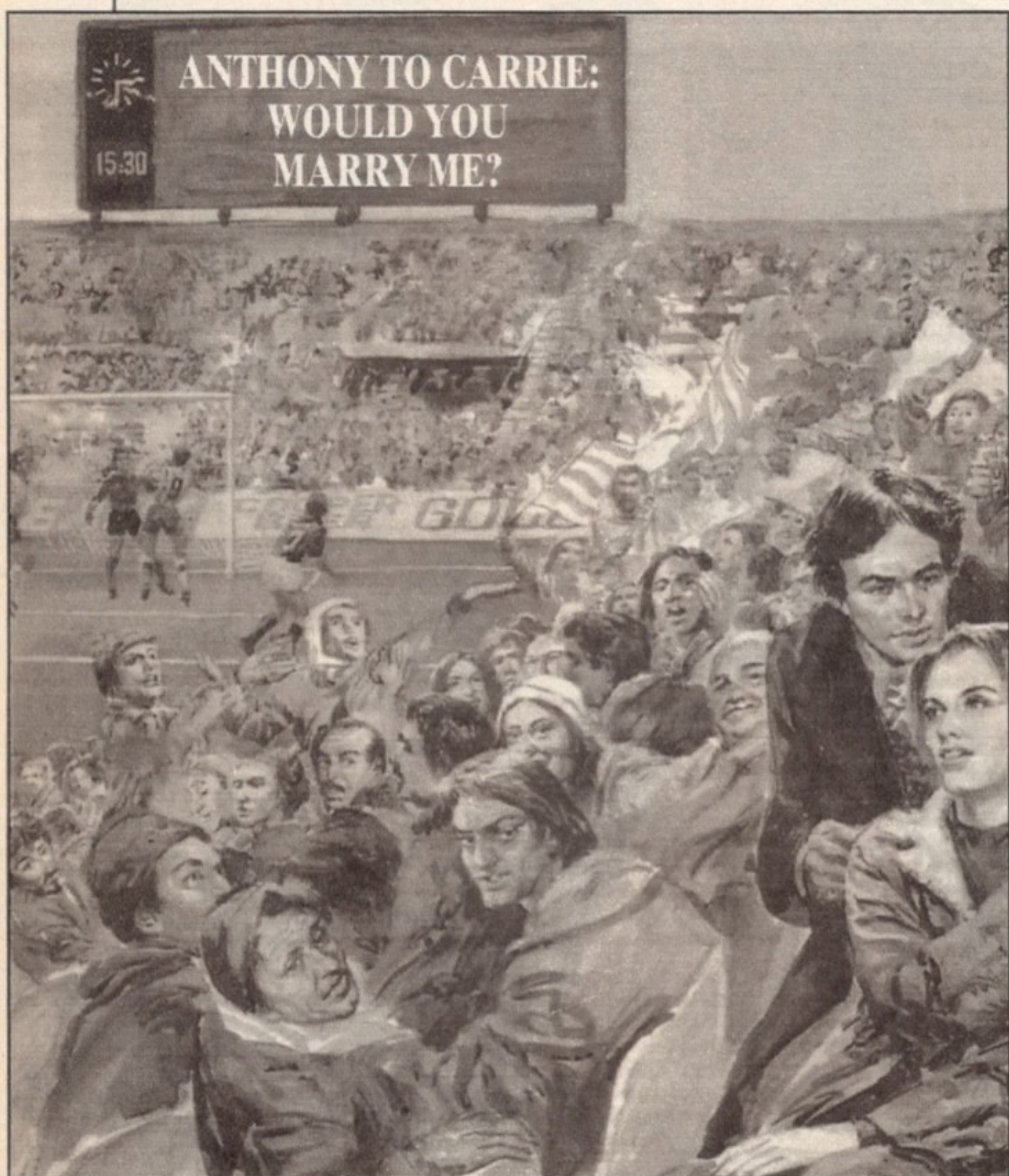
Овај двадесетдеветогодишњи младић довео је девојку на утакмицу у којој је учествовао месни фудбалски тим, али је претходно с организаторима постигао договор да се, у паузи, на паноу појави натпис: ЕНТОНИ ПИТА КЕРИ: ХОЋЕШ ЛИ ДА СЕ УДАШ ЗА МЕНЕ? Посетиоци су овај натпис проpratили једногласним узвиком одушевљења, а изненађена девојка, наравно, знаком одобравања.

Обичај да се младенцима на главу баца пиринач у Америци је све мање у моди. Под изговором да то може да нанесе бол, да прља свечану одећу, да штети птицама које га једу и да представља увреду за изгладнеле у свету, брачне парове на изласку из цркве дочекују на друге и све више оригиналне начине. На пример: балонима од сапунице, звоњавом прапораца, латицама ружа, а однедавно и лептирима које купују „упаковане“ у нарочите кутије за ову прилику.

За венчања у вечерњим сатима специјализоване фирме уместо лептира нуде – свице! Ефекат је, сасвим сигурно, изузетан.

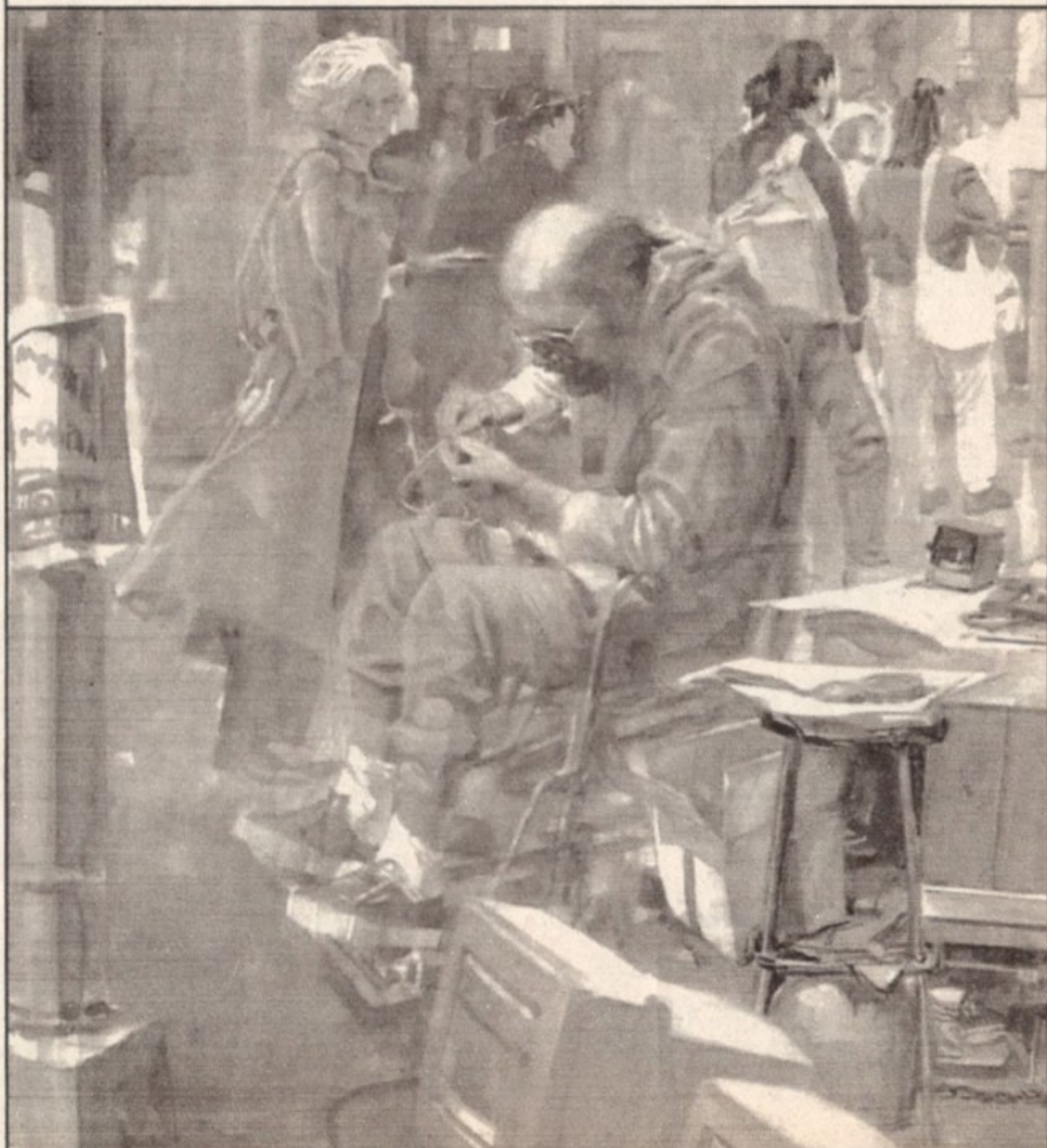

РОМАНТИКА НА НОВ НАЧИН

ЊУЈОРК, ЊУЈОРК!

Особеностима овог милионског града придружио се и тридесетшестогодишњи Карлос Сем који ту живи као скитница. Ујутро га можете видети како по сметлиштима Менхетна трага за старим мониторима, уређајима за копирање, компјутерским тастатурама и сл., а поподне – како у својој радионици на отвореном, уз скроман алат, поправља ове одбачене апарате и враћа им стари сјај. После његове оправке раде и изгледају као нови. Затим их продаје по просечној цени од само 40 долара. Нико га не омета јер је постао атракција, а и користи многима који немају веће могућности.

ВИДИ — ЛЈУДИ!

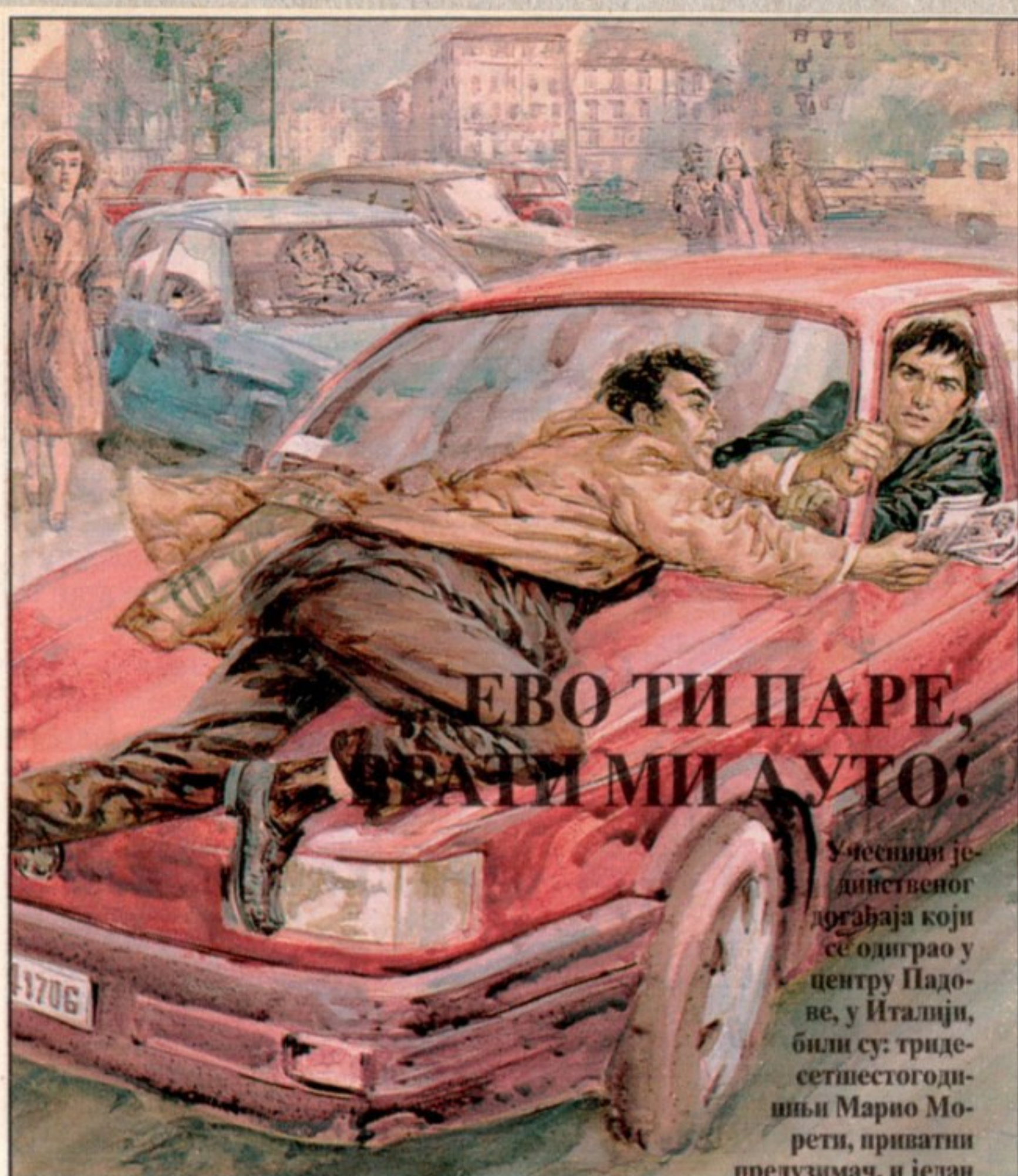
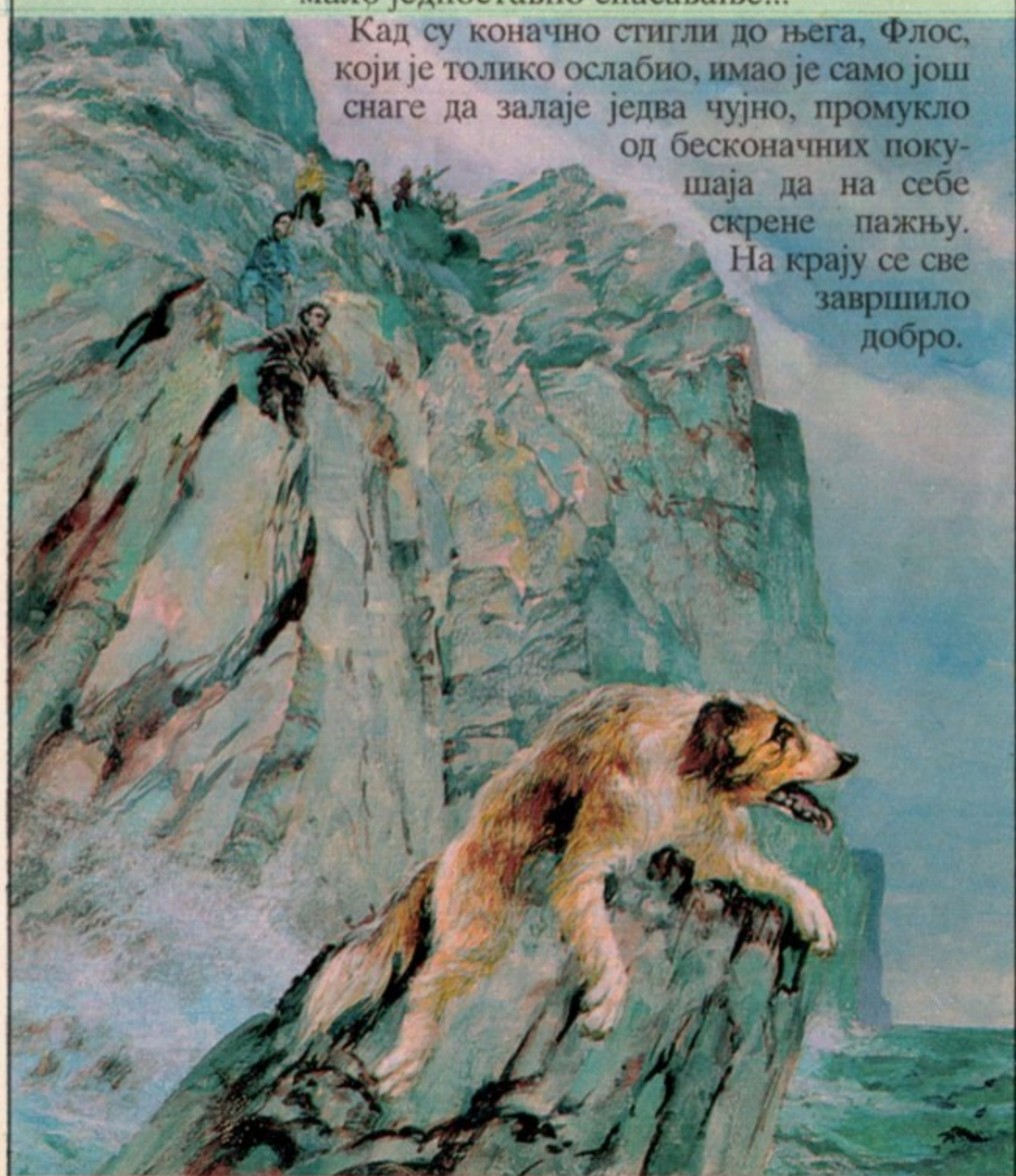
Неће баш бити лако да се разноси пошта намењена онима који, из различитих разлога, живе у леденој пу-

стињи. Али, уругвајска влада је била одлучна у својој намери да управо на Антарктику отвори поштански биро — и то у бази Артигас коју ова латиноамеричка земља држи на леденом јужном континенту. Пошта ће стизати авионима уругвајске авијације, а уручиваће је примаоцима само једном месечно.

УЗВРАЋЕНА ВЕРНОСТ

Тог јесењег дана, у једном месташцу на обали мора у Јоркширу, у Енглеској, нико није приметио кад је ветар одувао штене шкотског овчара с врха гребена висине око 50 метара. Флос, како је овом малом „Лесију” било име, пао је на стене изнад самог мора. Ту је, готово смртно рањен, провео пуне две недеље пре него што га је приметио један риболовац. Затим је власник, који је већ био уверен да је пас заувек нестао, извео нимало једноставно спасавање...

Кад су коначно стигли до њега, Флос, који је толико ослабио, имао је само још снаге да залаје једва чујно, промукло од бесконачних покушаја да на себе скрене пажњу. На крају се све завршило добро.

ЕВО ТИ ПАРЕ, ВРАТИ МИ АУТО!

Учесници јединственог догађаја који се одиграо у центру Падове, у Италији, били су: тридесетшестогодишњи Марио Морети, приватни предузимач, и један крадљивац аутомобила.

Марио је паркирао свој ауто испред банкомата где обично на брзину подиже новац. Ту се, нимало случајно, затекао и један лопов који је, видећи да је овај оставио кључеве у брави, ускочио у возило и покушао да умакне. Како мотор није одмах упалио, Марио је имао довољно времена да притрчи и да се баци на хаубу аутомобила. А онда, док је лопов кривудао лево-десно, настојећи да га се отресе, почело је погађање... Новац који је управо подигао из банке (500.000 лира) Марио је понудио крадљивцу у замену за сопствени ауто!

Наравно да лопов није оклевао: зграбио је паре и нестao из првог угла.

СПАСАВАЊЕ У ЛЕТУ

Док се италијански падобранац Маурицио Брамбила на небу Француске спремао да искочи из авиона, ноге су му се уплеле у каишеве, ударио је главом о излазну рампу, онесвестио се и полетео ка земљи у сигурну смрт... Спасао га је храбри енглески колега Енди Пикет и то тако што је и сам ризиковао живот:

Искочио је за Маурицијем, окренуо се главом надоле и повећао брзину пада, да би што пре могао да га стигне. На висини од 1.700 метара, кад је недостајало још само неколико секунди па да обојица заврше трагично, Пикет је успео да отвори његов и свој падобран. За овај подвиг добио је, осим неизмерне захвалности Италијана и његове породице, и бронзану медаљу Краљевског друштва хуманости.

ОПАСНА ВОДИЦА

Судећи по ономе што су британски медицински стручњаци изнели у часопису „Католик хералд”, света вода пре може да убије него да излечи. Истраживање воде узете из разних светилишта показало је да она изазива заразе, било да се болеснима даје да је пију или да је стављају на ране јер је право легло бактерија. На крају чланка каже се да света водица није опасна сама по себи, односно због свог квалитета, него због начина на који се њома барата.

ЈЕСТЕ ЛИ У ЧАБРУ?

Да ли се осећате нерасположено и тужно, односно да ли сте у „чабру”? Одговор на ово питање важан је колико за појединца о коме је реч толико и за његовог шефа, тако се бар каже у једној норвешкој студији која показује да нерасположени људи боље раде од оних који су весели. Из студије, наиме, следи да весели људи прецењују своје способности, потцењују сложеност неког задатка и обично бирају решења која су лакша. За разлику од њих, нерасположени немају много поверења у себе па се пословима темељније баве и изналазе боља решења.

Геир Кауфман, професор психологије на колеџу за менаџмент у Ослу, подсећа у овој студији на бројне анегдоте о томе да су многи научници до неких великих открића дошли управо у стању великог нерасположења. Између осталих,

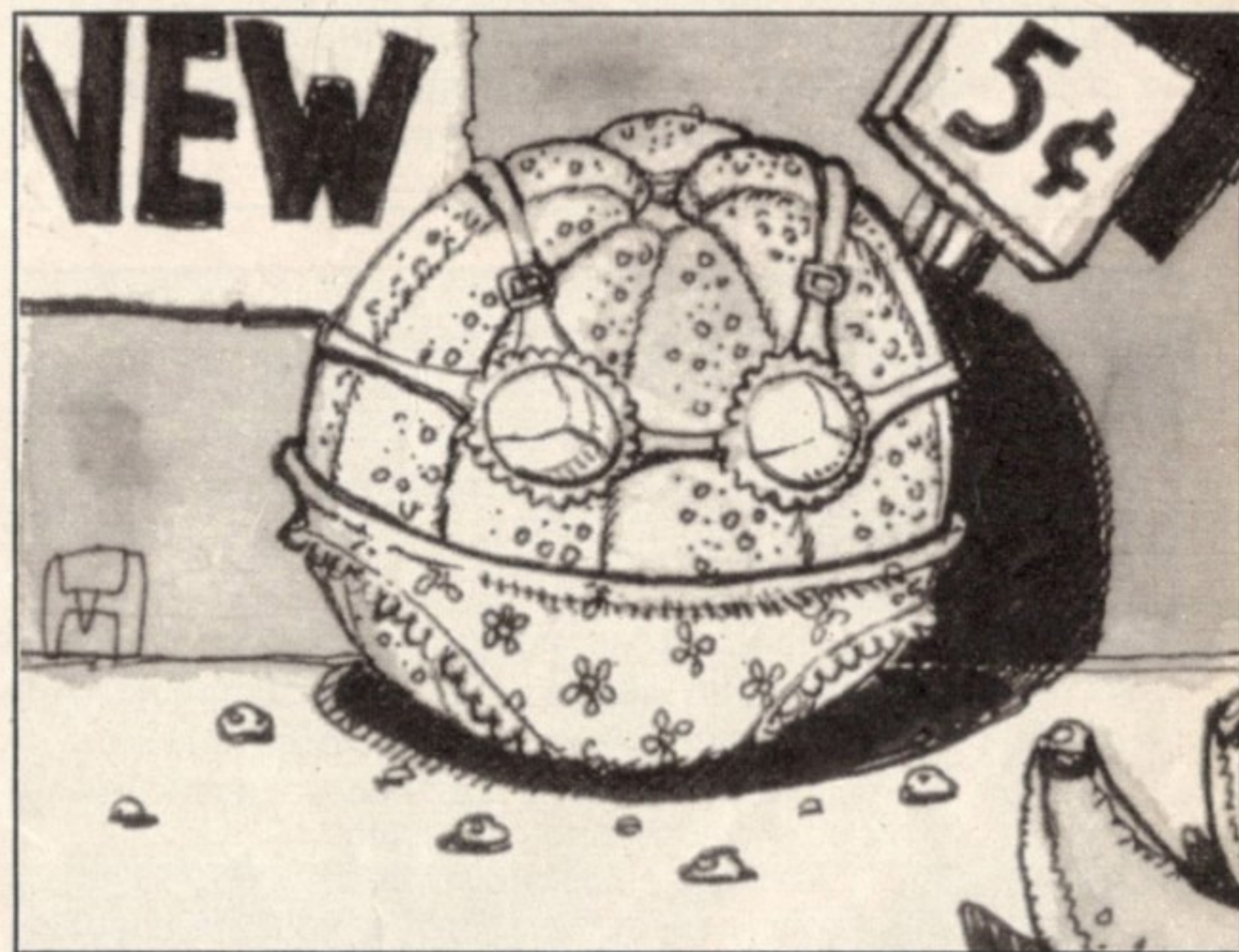
помиње и Ајнштајна који је причао да је до основа теорије релативитета дошао једног дана када је био врло тужан. То, наравно, не значи, каже, професор Кауфман, да канцеларије

треба сместа обојити у црно и пустити погребну музику: има и послова који се боље обављају када је човек у добром расположењу. Права ствар је право расположење у прави час.

МУЊЕВИТ СТРИПТИЗ – ПОМОРАНЦЕ

Истраживачи америчког Министарства пољопривреде, без икаквих задњих мисли, развили су технику која омогућава да се поморанца „разголити” за само неколико секунди!

Пре него што стигне на тржиште, воће се потапа у раствор који садржи пектиназе. Овај ензим омекшава пектин, желатинозну материју из белог слоја испод коре која чини четвртину агрума (лимуна, поморанце, мандарине). После тога можете и најтврдокорнији плод лако да „скинете”. Уз то, руке ће вам бити чисте,

а кришке целе... Трговци рачунају да ће се потрошња поморанци знатно увећати јер није мали број оних које „мрзи” да их чисте, управо

зато што на крају добију искидане кришке док им се сок слива низ руке све до лаката, а око је све испрскано...

ЧУДО ОД МАРГАРИНА

У Финској се однедавно продаје „чудотворни маргарин” који се за сада производи само на једној малој фарми. Његова чудотворност састоји се у томе што снижава холестерол. Занимљиво је да се ова врста маргарина прави од бора и да је не само здрава и лековита него и врло укусна храна.

В. М.

Илустровао Душан Павлић

Д а живот уме да буде много необичнији од онога што људски ум може да замисли, амерички лекар др Аллен Кирк се већ више пута уверио. Он се као хирург у дугогодишњој пракси срео са различитим случајевима међу којима је био поприличан број пацијената који су на операциони сто доспевали зато што су прогутали неки предмет који не само да је несварљив него и није могао да се избаци природим путем. Своја искуства др Кирк, који је иначе и предавач на америчком Универзитету Дјук у Дараму (Северна Каролина), сакупио је и објавио у часопису „Архив хирургије“ који издаје Удружење америчких хирурга. Искусног лекара, који се усавршио управо за уклањање предмета који су стицајем околности доспели у нечији желудац, на писање тог текста подстакла је права „епидемија“ гутања четкица за зубе.

Како уопште долази до тога да неко прогута тако нешто као што је четкица за зубе, упитао се лекар пошто је оперисао и деветог „гутача“. Резултати истраживања које је предузео показали су да оне никако не иду“ заједно с алкохолом, другим речима да прање зуба у веселом стању може да буде врло опасно.

Крив је кашаљ

Чак четворица његових пацијената признали су да су четкице прогутали у пијаном стању, с тим што је један тврдио да је баш за време прања зуба доbio напад кашља па му је ова просто улетела у грло. Док је он схватио шта се дешава, све је било готово. Остали пацијенти нису се позвали на „вишу силу“: они су једноставно причали да су били у таквом стању да нису могли да контролишу своје покрете те да појма нису имали да ли четкицу гурају међу зубе или у грло. Што се тиче оних који су на сто стигли потпуно трезни, савршено свесни својих поступака, једино што су могли да кажу било је да су жртве сопствене неопрезности.

Имајући у виду масовност ове појаве у Северној Каролини, др Кирк се прилично изненадио кад је открио да је у свету од 19. века до данас забележен само 31 случај гутања четкице за зубе. Оно што га је посебно зачудило, било је да међу тим „гутачима“ нико није био припит и да су сви описани као сасвим обични људи. Једини изузетак био је психијатријски болесник из Москве који своју четкицу није прогутао из немара

КАД БИ ЧЕТКИЦЕ БИЛЕ ЖАБЕ

Амерички хирург др Аллен Кирк специјализовао се за вађење различитих предмета из желуца. Највише мука задају му четкице за зубе

и зато што му се омакла, него зато што је то хтео.

У свом тексту др Кирк је описао и како пацијенте ослобађа овог несварљивог „залогаја“: пошто ендоскопом прегледа садржај желуца и утврди „положај“ нежељеног предмета, вади га хируршком жицом или инструментом налик на клешта.

Током истраживања дошао је и до податка да је први случај вађења четкице за зубе из желуца забележен 1882. године и да га је извео енглески лекар Дин Бити у Хонгконгу.

Наравно, нису четкице за зубе једина ствар која се из несмотрености нађе тамо где не треба. Постоји још много тога – новчићи, дугмад, шпенадле... Затим кључеви различитог типа и облика за које није баш увек најјасније како су успели да прођу кроз једњак. Исто важи и за друге необичне „залогаје“ као што су делови прибора за јело: за протеклих 216 година хирурзи су безброј пута морали да се лате скалпела не би ли из нечијег стомака извукли мањи или већи нож. Кад се нађу у пробавном тракту, кашике и виљушке ни издалека нису таква тешкоћа као ножеви: организам их, осим у врло ретким случајевима, сам избаци природим путем. Исто важи и за кључеве, дугмад, новчиће, прстење и сличне предмете од метала и пластике. Чак и ексерти, завидне дужине, од тридесетак центиметара, завршавају на исти начин.

Оно што је посебно заинтересовало др Кирка јесте како то да се организам сам потруди да избаци разне дрангулије али то не чини и са четкицама за зу-

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

бе? Зашто оне остају у желуцу? На ово питање за сада ни он, ни било ко други од његових колега није нашао одговор. Извесно је само то да оне не мрдају из желуца и да умеју да проузрокују јаке болове. То је и био разлог што је др Дин Бити пре више од једног века решио да гастротомијом, хируршким отварањем желуца, ослободи свог пацијента вишедневних мука будући да му никакви лекови за чишћење нису помогли.

Ништа без ножа

Слично гутачима четкица пролазе и они који гутају тањире. Ни они не могу да рачунају на природу па чак ни на хируршку жицу и форцепс: и њима, обавезно, следује нож. Али, то је већ сасвим логично будући да природа није имала у виду прилагођавање извесних отворе-

предметима чији пречник прелази више од неколико центиметара. У прилог томе говори и пример оног Француза који је прогутао 30 живих жаба и затим их избацио целе целцате. То је, по др Кирку, потпуно О.К. Другим речима, сасвим разумљиво за разлику од необјашњивог одбијања организма да и у случају четкица за зубе исто поступи.

О. В.

„ЗАБАВНИК“

СВАКЕ НЕДЕЉЕ

100
најлепших
играчака
на свету

100
најслађих
пакета
на свету

Откад зна за себе,
Соња је јела
слаткише и није ни
сањала да би због
тога могла бити
награђена. А онда
је неочекивано
стигао пакет – пун
чоколада, кекса и
бомбона

ДОБИТНИЦИ ЧЕТНАЕСТОГ КОЛА НАГРАДНЕ ИГРЕ

100 НАЈЛЕПШИХ ИГРАЧАКА НА СВЕТУ

11000 Београд
Бацковић Тамара, Призренска 15,
Лазаревић Стеван, Устаничка 208/3,
Плавша Маја, Браће Јерковића 121/3,
Распоповић Милена, Савски трг 1а,
Вучинић Василија, Царице Милице 11,
Вујиновић Саша, Пере Тодоровића 8/14,
Жижић Радуле, Краља Милутина 21/2,
Вуковић Милорад, Петефијева 49, Церак.

Димић Стефан, Милисавић Ђуровић 2, 11010
Вождовац, Седларевић Никола, Птујска 13,
11060 Београд, Берић Јелена, Патриса
Лумумбе 82, 11060 Карабурма, Милановић
Зорица, Џона Кенедија 28/70, 11070 Н.
Београд, Шћекић Десанка, Др. Ивана Рибара
174/6, 11070 Н. Београд, Томић Марина, Бул.
Арсенија Чарнојевића 133/16, 11070 Н.
Београд, Јовановић Јован, Прва пута 5/69,
11080 Земун, Касагић Драгана, Боре
Радојевића 26, 11250 Железник, Блануша
Милена, Барска 1/18а, 11253 Сремчица,
Товиловић Жарко, Стублинска 4/1, 11253
Сремчица, Десница Десанка, 11271 Сурчин,
Богојевић Радмила, М. Тита 158, 11272
Добановци, Радамировић Маја, Проте
Матеје 29, 11300 Смедерево, Милошевић
Зорица, Јанка Гагића 1/13, 11307 Болеч,
Милојевић Зоран, Ђуре Ђаковића 17/3,
11420 Смедеревска Паланка, Првуловић
Константин, Белопољска 20, 11500
Обреновац, Ивић Дарко, 12306 Велико
Лаоле, Антић Ивана, Цаке Милојевић 1,
14000 Ваљево, Ђорђевић Афродита, Јосипа
Мајера 67, 14210 Уб, Адамовић Слађана,
село Брезовица, 14214 Бањани, Берић
Немања, Чокешинска 8, 15000 Шабац,
Ђорђевић Бранко, Проте Смиљанића 45,
15000 Шабац, Павловић Марина,
Фрушкогорска 38, 15000 Шабац, Аврамовић
Ана, Бакал Милосава, 15300 Лозница,
Маљковић Михајло, Тршић, 15300 Лозница,
Матић Момчило, Прешернова 10, 15300
Лозница, Јошић Биљана, Устаничка 4, 15316
Бања Ковиљана, Гајић Драган, Карађорђева
8, 15320 Љубовија, Протић Петар, Милана
Тешића 15, 15320 Љубовија, Ђорђевић
Милош, Поречка 195, 16000 Лесковац,
Младеновић Игор, Мишина 7, 16232
Бошњаци, Стаменковић Ивана, Краља

ШТАРК - НАГРАДНА ИГРА
КУМОДРАШКА 249
11000 БЕОГРАД

СПОНОСОМ

Соња Зрилић један је од добитника у великој „Штарковој” награди. Од многих награда, њој је припала ова, најслађа.

– Била је поносна када је стигао пакет – прича Драгиња, бака двогодишње Соње. – Шепурила се по кући, чистила друштво и своју другарицу Сању.

Иако је Соња та која воли слаткише, ишла је са оцем Слободаном да узме пакет у просторије „Штарка”. Тамо смо и снимили добитницу.

Од баке Драгиње сазнајемо да је цела породица одувек куповала „Штаркове” производе, посебно зато што су добри и укусни мада је постојао још један разлог: некада су становали на Вождовцу, близу „Штарка”, па је било нормално да сврате у фабричку продавницу у којој је све много јефтиније.

– То мој син углавном купује када се враћа са посла – прича бака Драгиња. – Највише купује чоколадне банице, грисине, „лара”-кекс и шта ти ја знам, он би вам боље рекао које све врсте по-

стоје. Када Соња са родитељима иде у шетњу, увек носе неки кекс.

Док смо разговарали са бака-Драгињом, тата Слободан и мама Марина нису били у кући, а друштво су јој правили Соња и њена мала сестра која тек има нешто више од два месеца. Зове се Наташа.

Породица Зрилић се у „Штаркову” награду укључила из чисте радозналости јер никада нису имали много среће у таквим играма. И даље ће, кажу, играти ту игру јер и даље купују

„Штаркове” ђаконије: тата отприлике донесе два пута месечно по пуну торбу разних „Штаркових” производа.

Што се тиче пакета који је добила Соња, он се готово истог тренутка „истопио”. Како нам бака Драгиња објашњава: „Више је поделила него што је појела она.” У том тренутку је и мала Соња упала у кућу, после игре напољу, и одмах почела од баке да тражи нешто слатко.

Соња већ зна нека слова па су јој родитељи показали место у „Политикином Забавнику” на којем је писало њено име међу бројним добитницима. Сада чита своје име и где год стигне поносно показује „Забавник”. А тек када изађе и њена слика...

Причу о добитницима наставићемо у наредним бројевима и подсетићемо које вас све награде очекују до краја године.

С. Ј.

• ПЛАЋЕНИ ОГЛАС •

Стефана Првовенчаног 60/15, 17500 Врање, Сплитовић Шишир, Доња Махала 66, 17530 Сурдулица, Миладиновић Кристина, Вардарска 10-2/8, 18000 Ниш, Спасић Милош, Сомборска 61, 18000 Ниш, Цветковић М. Предраг, Милентија Поповића 8, 18255 Пукосац, Денчић Никола, Боре Станковића 57, 18300 Пирот, Костић Јасмина, Кнеза Лазара 24, 18300 Пирот, Митић Нелица, Краљевица А1/12, 19000 Зајечар, Тричковић Слободан, Николе Пашића 198, 19000 Зајечар, Живковић Татијана, Генерала Гамбета 74, 19000 Зајечар, Соколов Соња, Д. Р. Боби 7/10, 19210 Бор, Димитријевић Филип, Светозара Марковића 41/4, 19350 Књажевац.

21000 Нови Сад

Буила Никола, Темеринска 14, Каначки Бошко, Филипа Филиповића 8/а, Малетић Стефан, Мали Београд 17, Матић Тијана, Максима Горког 45, Матовић Дуња, Гагаринова 10/7, Петковић Владимир, Пап Павла 19.

Глигорић Горан, Ослобођења 33а, 21201 Руменка, Јовановић Јован, Змај Јовина 8, 21207 Лединци, Станић Светлана, Биће Кесића 99, 21212 Степановићево, Глигорић Снежана, Пролетерска 28, 21243 Ковил, Дашић Жарко, Војводе Степе 12, 21311 Черевил, Новаковић Драгана, Ивана Милутиновића 24, 21410 Футог, Никић Предраг, Симе Шолаје 111, 21422 Младеново, Митишевић Дарко, Б. Јединства 49, 21467 Савино Село, Лехотски Иван, Штурова 8, 21470 Бачки Петровац, Бојанић Александар, 2. војвођанске бригаде 57, 22000 Сремска Митровица, Ђорђевић Владимир, Стојана Чукића 128, 22204 Салаш Ноћајски, Глумац Драгана, Савска 37, 22221 Лаћарак, Емеђи Тамара, ЈНА 35, 22225 Бачинци, Јурић Марко, Фрушкогорска 80, 22324 Бешка, Колунџић Горан, Б. Кидрича 37, 23244 Сутјеска, Нађ Александра, Фрушкогорска 101, 25233 Руски Крстур, Гроздек Еди, Петефи Шандора 23, 25243 Дорослово, Анђеловић Дијана, Петра Драпшина 29, 25250 Оџаци, Ђакић Милана, Ослобођења 45, 25284 Станишић, Додић Марија, Стевана Шупљика 31, 26000 Панчево, Лазареска Биљана, Буре Даничића 2/2, 26000 Панчево, Мега Зузана, Татранска 2а, 26215 Падина, Чањ Марина, Змај Јовина 33, 26220 Ковин, Симеуновић Дарко, Буре

Јакшића 22, 31250 Бајина Башта, Никић Никола, Карађорђева 48, 31260 Косјерић, Мушовић Амина, Михајла Д. Нинчића 2, 31300 Пријеполје, Филиповић Михаел, Н. Н. ул. 12/3, 32000 Чачак, Зорић Момчило, Наталије Царевић 170, 32300 Горњи Милановац, Антанасијевић Биљана, Радована Мићовића 78, 34000 Крагујевац, Шарац Александар, Јанка Веселиновића 21, 34300 Аранђеловац, Миљковић Јован, Браће Радловић 39, 35000 Јагодина, Милутиновић Ненад, 35219 Кончарево, Благојевић Марија, Књаза Милоша 19, 35250 Параћин, Милетић Владимир, Дринска 2/а, 35250 Параћин, Бараћ Катарина, Карађорђева 16/8, 36000 Краљево, Дураковић Милан, Вука Караџића 6, 36000 Краљево, Коловић Нада, Војводе Путника 29/50, 36000 Краљево, Бошковић Миломир, Ужичка 17, 36210 Врњачка Бања, Мишковић Владимир, Љубижда, 38400 Призрен, Бабић Лена, Карађорђева, 74270 Теслић Р.С., Живановић Драгомир, Гаурица Принципа 2/11, 75420 Братунац Р.С., Башић Андријана, Карађорђева 18, 76000 Брчко, Р.С., Шканата Никола, Калиман 66, 85320 Тиват.

100 НАЈСЛАЂИХ ПАКЕТА НА СВЕТУ

11000 Београд

Беговић Мирјана, Власиначка 15/4, Челичанин Љубица, Тодора Дукина 52, Дамјановић Доротеа, Лазаревачки друм 19, Јованов Милена, Молерова 34, Милосављевић Вера, Драгице Правце 4, Мирковић Марко, 29. новембра 91, Петровић Лука, Ген. Михајла Живковића 15, Поповић Милена, Српских владара 15/2, Веселиновић Весна, Младена Митрића 4а/24.

Симић Радмила, Пожешка 136, 11030 Баново Брдо, Ивановић Александра, Патриса Лумумбе 62, 11060 Карабурма, Ивановић Нина, Патриса Лумумбе 62, 11060 Карабурма.

11070 Нови Београд

Ђурковић Душан, 3. булевар 40/7, Антоловић Ана, 3. булевар 140/29, Цвијетиновић Марина, 3. булевар 52, Коругић Бојана, Омл. бригада 204/41, Шћекић Тијана, Др. Ивана Рибара 174/6, Вукићевић Ива, Бул А. Чарнојевића 27/10.

Илић Урош, Крајишка 39, 11080 Земун, Ристић Јадранка, Мишка Крањца 22, 11090 Београд, Дачковић Милош, Владимира Дворниковића 38, 11126 Београд, Станковић Лидија, 201. Нова 71/6, 11211 Борча, Вуковић Тамара, Виноградска 1, 11221 Кумодраж, Филиповић Тамара, Војводе Степе 55, 11300 Смедерево, Гајић Снежана, 15. мај 18, 11317 Лозовик, Кузмановић Весна, 11412 Јагњило - Младеновац, Теофановић Душан, Иве Бајазита 1, 11420 Смед. Паланка, Радосављевић Драгана, Душан Петровић Шане 10/9, 11550 Лазаревац, Филиповић Немања, Београдска 6, 12222 Браничево, Настасијевић Јелена, В. Дугошевића 54, 12258 Клење, Воштић Хелена, Душанова 92, 14000 Ваљево, Миловановић Немања, 14203 Драчић, Даниловић Слободан, Шумаковићева 2/10, 15000 Шабац, Петровић Снежана, Зеке Буљубаше 47, 15000 Шабац, Демјанов Фјодор, Слободана Пенезића 6, 15300 Лозница, Красавић Предраг, Шабачки пут 37, 15300 Лозница, Делић Љубица, Врхпоље на Дрини, 15324 Дрлече, Радиновић Хелена, Мике Митровића 53, 15353 Мајур, Цветковић Марко, Томе Костића 34, 16000 Лесковац, Стајић Александар, Горан Ковачић 17, 17500 Врање, Бркић Дарко, Суворовска 8, 18000 Ниш, Кристић Димитрије, Победе 124/2/14, 18000 Ниш, Погладић Игор, Чарнојевића 4/55, 18000 Ниш, Вукић Иван, Спортска 15, 18230 Соко Бања, Голубовић Стеван, Пере Радовановића 61, 19000 Зајечар, Ракић Душан, Генерала Гамбете 19, 19000 Зајечар, Обрадовић Душан, Војводе Мишића 28, 19220 Доњи Милановац, Илић Владимир, Бранка Радичевића 8/12, 19350 Књажевац, Гуцулски Данијела, Балзакска 8, 21000 Нови Сад, Крњић Борис, Партизанских база 6/25, 21000 Нови Сад, Недељковић Јелена, Бул. ослобођења 149/41, 21000 Нови Сад, Живковић Сања, Меше Селимовића 7, 21131 Петроварадин, Марић Владимир, Васе Стајића 50/7, 22000 Срем. Митровица, Шарошковић Зоран, Славонска 25, 22000 Срем. Митровица, Величковић Весна, Р. Витасовић Лепињице 1а 4/9, 22000 Срем. Митровица, Ковачевић Ђурђица, Вашарска 9, 22221 Лаћарак, Вукадиновић Милица, Пере Чодановића 16а, 22305 Стари Бановци, Симић Душанка, И. Л. Рибара 36, 22400 Рума, Блажин Катарина, Јосиф Маринковић 106, 23272 Нови Бечеј, Ристић Никола, И. Л.

Рибара 57, 23272 Нови Бечеј, Рађеновић Милан, Башаидски друм 66, 23300 Кикинда, Кнежевић Добрила, Б. Радичевића 4, 23316 Башаид, Такач Далибор, Вирак Блажа 1, 24000 Суботица, Адеми Сузана, Николе Мартиновића 3/2, 24400 Сента, Маврак Борко, Личка 31, 25212 Алекса Шантић, Пејчић Данијела, Косовска 44, 25244 Српски Милетић, Милош Весна, Његошева 13, 25264 Сонта, Домовски Јурај, М. Тита 38, 26215 Падина, Лабат Одред, Радичка 2, 26215 Падина, Глоговац Бојан, Ж. Зрењанина 109, 26226 Мраморак, Крду Александра, Султана Цилк 2, 26300 Вршац, Олујић Милош, Иве Милутиновића 126, 26300 Вршац, Нешковић Милојка, Бурђа, 31318 Кокин Брод, Колашинац Марко, И. Л. Рибара 11, 31330 Прибој, Савић Драго, Железничка станица, 31330 Прибој на Лиму, Савић Љиљана, Потпеш, 31337 Прибојска Бања, Тешић Миломир, Р. Радосављевића 52, 32000 Чачак, Ивановић Лука, 32233 Вича - Чачак, Кузмић Веља, Саве Ковачевића 13/4, 34000 Крагујевац, Лончар Петра, Вишњићева 36, 34000 Крагујевац, Јовановић Ана, Краља Петра 1. 17/12, 34220 Лапсво, Савић Александра, Живојина Кузмановића 62/7, 34300 Аранђеловац, Цвијетић Јелена, Сретена Здравковића 24а, 35230 Ђуприја, Марковић Марица, Врдила, 36000 Краљево, Милојевић Маја, Војводе Степе 75/4, 36000 Краљево, Васковић Душан, Солунских Ратника 8/12, 36000 Краљево, Бишевац Ајсела, Лењина 13, 36320 Путин, Видојевић Бојана, Конарево 546/1, 36340 Конарево, Милићевић Миљан, Цара Лазара 4/13, 37240 Трстеник, Живковић Наташа, Партеш, 38250 Ђиљане, Спасић Данијел, Љубижда, 38400 Призрен, Ристовић Ивана, Војковић 195, 71214 Српско Сарајево Р.С., Антешевић Снежана, Браће Крстића 66, 74273 Бања Врућца Р.С., Рончевић Јованка, Батковић, 76312 Бијељина, Драгић Сања, Студеничка 14, 78000 Бања Лука, Р.С., Вракела Јована, Братства Јединства 76, 78000 Трн Бања Лука, Р.С., Телић Драго, Раде Јањуша 45, 78252 Трн, Р.С., Обрадовић Данило, Бул Саве Ковачевића 20/5, 81000 Подгорица, Ђировић Марија 81455 Боан, Сарић Војислав, Билећа 11, 11000 Београд.

СРЕЋНО !!!

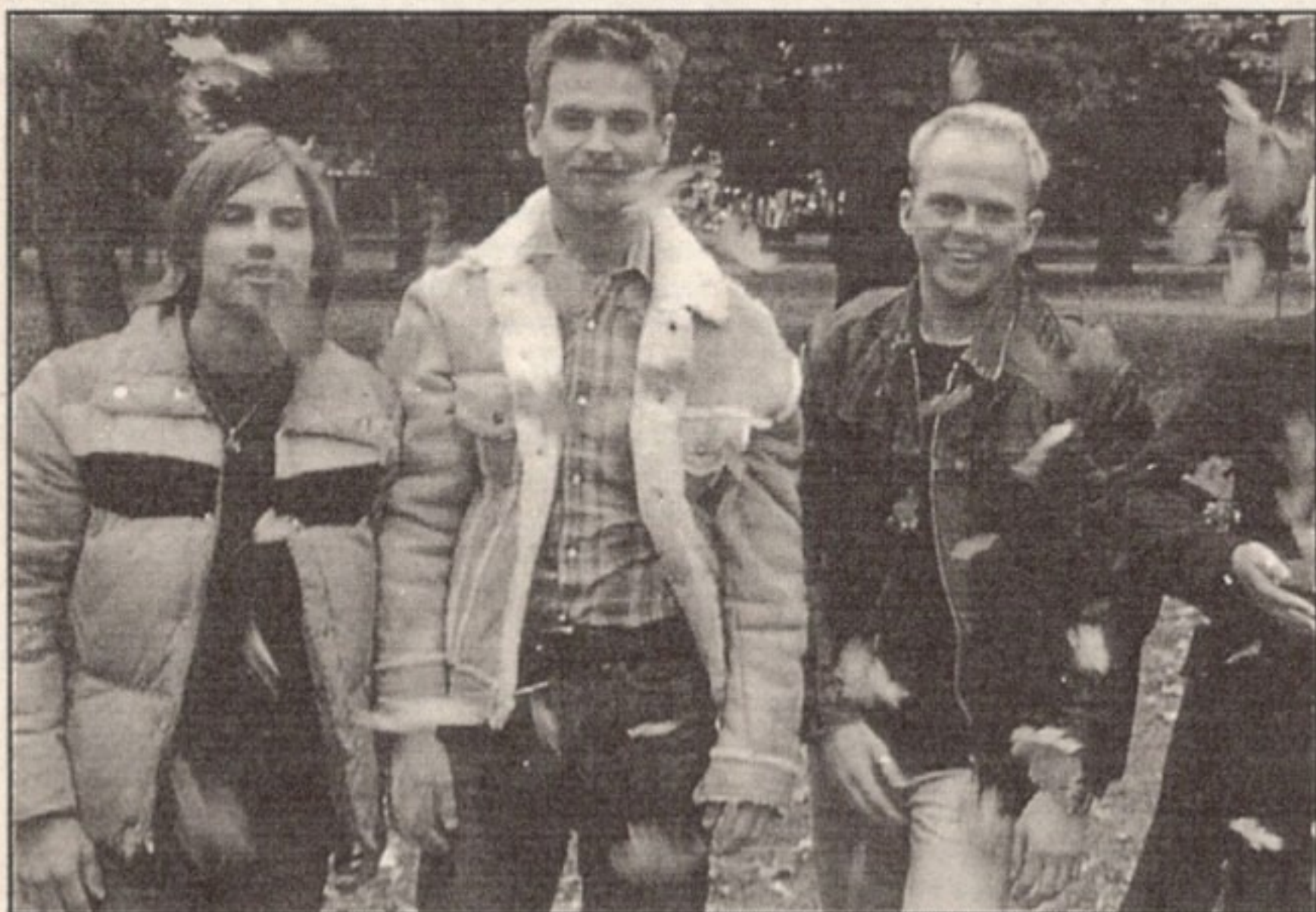

Каријере: „Cardigans”

ПРЕКО ЈАПАНА У СВЕТ

Група „Cardigans” долази из шведског града Малмеа, светску популарност постигла је другим албумом „Life”. Група је основана 1992. у малом шведском месту Јонкопинг. Чланови састава преселили су се затим у Малме, живели су заједно и маштали о успеху. Деби албум „Emmerdale” објавили су 1994, али га шведска публика није ни

нисмо ни слутили да смо толико популарни. Отишли смо тамо, понашали се обично, облачили неупадљиво и уопште нисмо охрабривали публику да се према нама односи са толико излива обожавања. Ја сам се надао да ће се трећа плоча „First Band On The Moon” наћи на првом месту топ листе као претходна, али не и да ће се продати у још већем ти-

приметила. Међутим, плоча је постигла одређени успех у Јапану и продата је у тиражу од 25.000 примерака. Да ли је публику привукао нежан глас певачице Нине Персон или њихова необична обрада „Sabbath Bloody Sabbath”, старог хита групе „Black Sabbath”, не зна се. Годину дана касније они су снимили плочу „Life” и јапанска публика била је потпуно освојена. Затим их је открила Америка и прича о њима је кренула.

— Штета је што смо прву велику популарност постигли плочом „Life” — каже Нина. — Претходну плочу нико није имао прилике да чује и у неким земљама, нарочито Немачкој, представљали су нас као групу која нуди површну музику, лаку за слушање.

— Уопште нисмо очекивали да ћемо продати милион и по плоча — додаје басиста и писац текстова Магнус Свенингсон. — Шок смо доживели у Јапану. Једноставно,

ражу. Нисмо знали шта се збива. Очигледно, у јапанској издавачкој кући неко је веровао у нас. Они су, уосталом били прва земља ван Скандинавије која је објавила плочу „Emmerdale”.

— Када смо први пут отишли у Јапан укључује се у разговор гитариста и композитор Петер Свенсон — обожаваоци су нас чекали испред хотела, трчали за нашим колима, свуда нас прогонили. Сада смо много популарнији, али се та јурњава мало смирила. Не гледају нас више као суперзвезде а ми никада не одговарамо на њихова писма. Однедавно нас препознају и у Шведској када се шетамо улицом. И то је необично. Никада се нисам осећао као поп звезда, али изгледа да то треба да будем кад ме већ сви тако гледају.

Радећи на трећој плочи, чланови групе „Cardigans” схватили су да најзад треба да се покажу у правом светлу.

— У Шведској смо наступали врло мало и никада нисмо имали праву промоцију своје музике — каже Нина Персон. — За претходне плоче, једноставно, нисмо имали времена, тако да смо одбијали да дајемо интервјуе. Уосталом, новинаре је тада једино занимало шта мислимо о такође врло популарној шведској групи „Ace Of Base”, а ни у такве разговоре нисмо хтели да се упуштамо.

— Осећали смо да можемо да понудимо много више него што

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

УСПИЊИ СЕ КАО СУНЦЕ

Овај олујни свет уме да буде тако хладан
и усамљен без икога ко пружа загрљај
али када сам ја уз тебе
моји дани се претварају у бескрајно лето
ова слатка девојка је сва моја, тако
сам срећан

Успињаћемо се као сунце
заувек ти и ја, заједно
успињаћемо се као сунце
заједно, ти и ја, боља љубав не
постоји
успињаћемо се као сунце

Кроз кишу налазимо наш пут
сузе остављамо иза себе
живим за тренутке које могу уз тебе
да проведем
наша љубав ће вечно живети, сад када
си моја

Музика и текст: Стив Харш и
Брадли Керол
Извор: „Worlds apart”

смо то учинили на плочи „Life” — објашњава Свенсон. — Зато нам није био потребан велики напор да бисмо направили другачију плочу. Сматрао сам да ћемо лако снимити песме које још више личе на нас без претераног захватања у стил шездесетих и седамдесетих година. И уопште нас није било брига ако се трећи албум не прода тако добро. Већ смо продали много више плоча него што смо очекивали. Надамо се да смо освојили Америку, а то није баш лако. На ту турнеју не бисмо се ни упуштали да плоча „Life” и тамо није сасвим пристојно прошла, а Американци показују занимање и за наш нови албум.

Сасвим нов почетак

После дуге и бурне каријере предводник панк покрета Џони Лидон, бивши певач састава „Sex Pistols” и „PIL” решио је да се огледа у водама самосталног рада. Многи његови поклоници били су разочарани његовом одлуком да 1996. за само једну турнеју, обнови групу „Sex Pistols”. Сматрали су да је то учинио због грамзивости, а његови

ПРЕДВОДНИК НА ОСАМИ

пориви, како сам каже, били су сасвим другачији:

— Уживао сам у зарађеном новцу, али употребио сам га да завршим прву соло плочу „Psycho's Path”. Она је била главни разлог због кога сам прихватио турнеју. На тим концертима стварно сам уживао певајући старе песме, али временом, турнеја се претворила у исту фрку коју смо имали у време нашег првог зајдничког рада. Завршило се тако што сам поново све чланове групе почео страствено да мрзим као и у доба када смо се разишли. Више или мање, понашали су се исто као раније. После последњег концерта у Чилеу купили су се и отишли. Ни једном од њих није пало на памет да се поздрави са мном. Од тада их нисам видео нити чуо. Помагао сам им да зараде много новца и најмање што сам

могао од њих да очекујем јесте да се понашају васпитано, али за њих је и то превише. Ипак, добро је било што смо одсвирали те концерте. Био је то процес чишћења. Током година публика је од групе „Sex Pistols” направила мит, с тим је требало прекинути и унети мало стварности у болештину која се зове поп музика.

На соло плочи Лидон је почео да ради још 1994, и то готово случајно. Одлучио је да направи сопствени студио. И како су делови опреме стизали, испробавао их је и у тим пробама настале су нове песме.

— Помало сам застрашен. Двадесет година радим са групом и сада сам први пут понудио своју главу на тањир. Видећемо да ли ћу потонути или запливати.

RISE LIKE THE SUN

*This stormy world can feel so cold
and so lonely with no one to hold
but when I'm here beside you
my days all feel like summer
I'm glad this sweet girl is all mine*

*We'll rise like the sun
forever the two of us, together
we'll rise like the sun
together the two of us
no love could be better
we'll rise like the sun*

*Through the rain we found our way
left our tears with yesterday
I'm living for the moments
I can spend so close beside you
our love will live eternal
now you're mine*

МУЗИЧКА ПОШТА

Поштована редакцију Забавника,
Молим вас да објавите текст највећег хита групе „Нирвана“ „Smell Like Teen Spirit“. Музичка страна „Хит“ никада није објавила ништа о овој популарној групи из Сијетла, па бих вас замолио и за неки редак о њима.

Милош из Подгорице

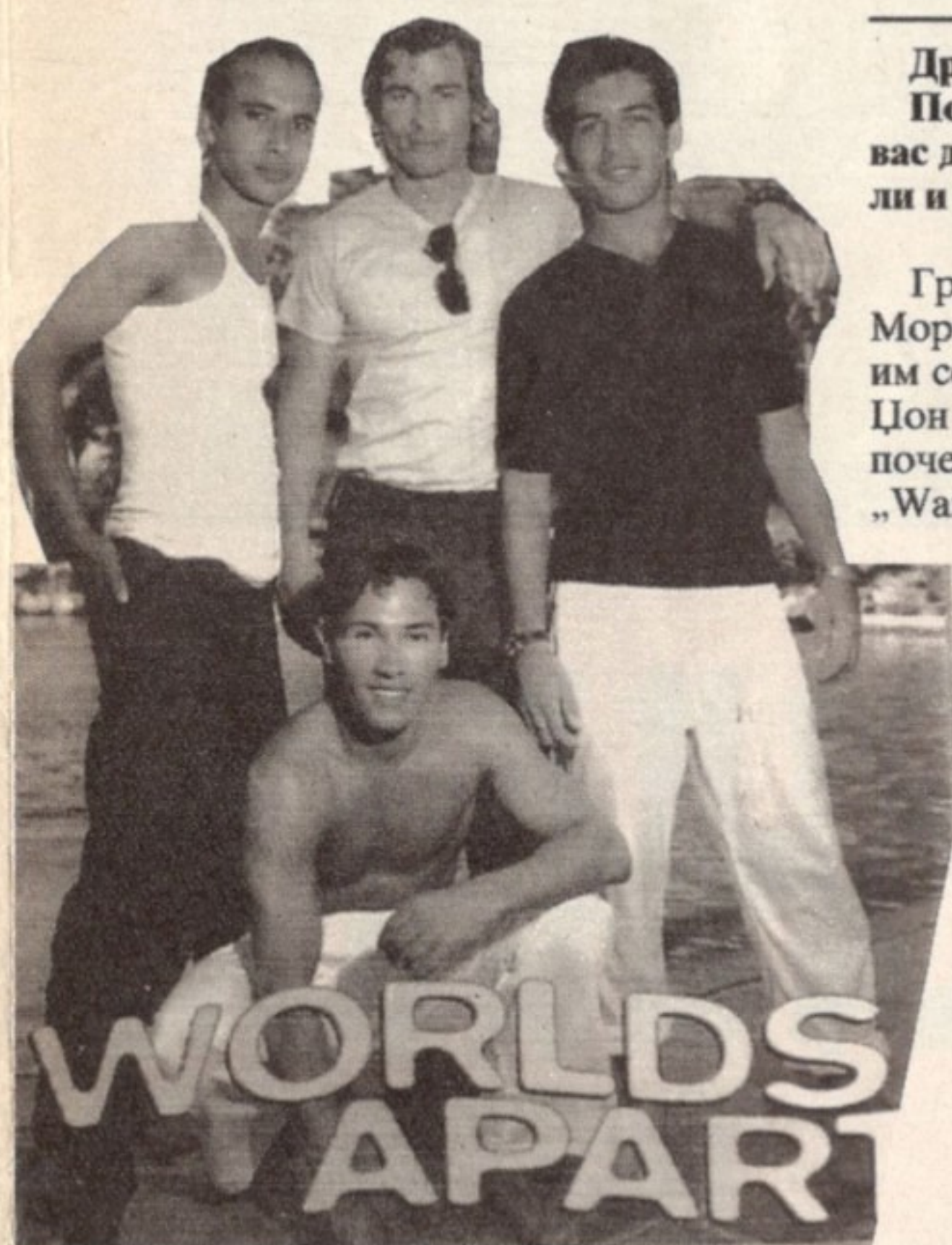
Вероватно не читаш редовно „Политикин Забавник“ јер смо речи и превод ове песме већ објавили пре годину и по, и често смо писали о групи „Нирвана“.

Драги Забавниче,
Пошто много волим групу „Doors“, замолио бих вас да објавите када су настали, које албуме су издали и када су престали са радом.

Никола из Футога

Групу „The Doors“ су 1965. основали певач Џим Морисон и клавијатуриста Реј Манзарек а убрзо су им се придружили гитариста Роби Кригер и бубњар Џон Дензмор. Први албум „The Doors“ објавили су почетком 1967. године а затим следе „Strange Days“, „Waiting For The Sun“, „The Soft Parade“, „Morrison Hotel/Hard Rock Cafe“, „Absolutely Live“, „L.A. Woman“. По објављивању ове плоче, Морисон уморан и разочаран напушта групу и сели се у Париз. У њему 3. јула 1971. умире од последица срчаног удара.

Остатак групе снимio је још два албума, „Other Voices“ и „Full Circle“, а затим су се посветили самосталним каријерама.

Архивидеосекс

Словеначка група „Videosex“ престала је са радом 1992. године и током деценије постојања објавили су три албума и један мини ЛП. Њихова певачица Ања Рупел запослила се на телевизији као водитељка али је почела и соло каријеру. До сада је објавила један мини CD и два на којима изводи своје виђење диско звука. У раду на тим плочама помаже јој супруг Алеш Клинар који је и гитариста у комерцијалној групи „Агропоп“. Јуна ове године бивши чланови групе „Videosex“ одлучили су да се присете сопствене прошлости па су објавили дупли CD „Архив“ на којем је детаљан избор песама са њихових плоча. Уз њих су додали осам снимака којима својевремено нису били задовољни али су сматрали да ће сада на прави начин заокружити слику о њиховом раду.

2X НАЈ, НАЈ...

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ

№ 35

(Субота, 9 – 16. августа 1997.) 21 – 22

РАДИО ПОЛИТИКА

105,2 и 91,4 MHz FM СТЕРЕО

Уредник: Ненад Мандић и Давид Вартабедијан
Тонски реализатор: Зоран Узелац

1. (3) 8 ДЕЦА ЛОШИХ МУЗИЧАРА – Убише Пабла (ПТТ РТС)
2. (1) 7 КРИСТАЛИ – Сад се свега сећам (Метрополис)
3. (4) 4 ОБОЈЕНИ ПРОГРАМ – Идем главном страном (TARCUS)
4. (6) 2 ДЕЛЧА – С' језиком у уста (ITMM)
4. (5) 5 VAN GOGH – Клатно – уживо – (Метрополис)
5. (6) 4 БЈЕСОВИ – Дар (Метрополис)
6. (8) 3 16-8-23 – Три боје: Црно, жуто, плаво, бело (Метрополис)
7. (10) 2 РАМБО АМАДЕУС – Шест минута Т.М. (ФГМ) (Комуна)
8. (–) 1 357 – Београд (DJP)
9. (2) 8 РАМБО АМАДЕУС – Титаник (Комуна)
10. (7) 11 ORTODOX CELTS – Drinking Song (ITMM)
11. (–) 1 РИТАМ НЕРЕДА – Ваш свет (Nered Source)
11. (9) 6 БРАЋА ЛЕФТ – Концентрација (ITMM)
12. (9) 4 BLOCK OUT – Секира (Метрополис)

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА РАДИО ПОЛИТИКЕ

Субота: 19 – 21

Уредник листе: Никола Тамичић
Тонски реализатор: Зоран Узелац

- 1 (1) 5 OLIVE – You're Not Alone (RCA)
- 2 (6) 4 PUFF DADDY & FAITH EVANS featuring 112
I'll Be Missing You – (Bad Boy)
- 3 (5) 4 U2 – Last Night On Earth (Island)
- 4 (2) 5 WU-TANG CLAN – Triumph (Loud)
- 5 (8) 3 TEXAS – Black-Eyed Boy (Mercury)
- 6 (7) 3 AEROSMITH – Hole In My Soul (Columbia)
- 7 (12) 4 BRAND NEW HEAVIES – You Are The Universe (FFRR)
- 8 (17) 4 SAVAGE GARDEN – I Want You (Columbia)
- 9 (15) 2 SUEDE – Filmstar (Nude)
- 10 (11) 2 CHEMICAL BROTHERS – Elektrobank (Virgin)
- 11 (–) 1 MASSIVE ATTACK – Risingson (Circa/Virgin)
- 12 (3) 5 SKUNK ANANSIE – Brazen (Weep) (One Little Indian)
- 13 (4) 6 ERYKAN BADU – Next Lifetime (Universal)
- 14 (9) 6 RADIOHEAD – Paranoid Android (Parlophone)
- 15 (14) 5 EN VOGUE – Whatever (East West)
- 16 (–) 1 COOLIO featuring THE 40 THEVZ – C U When U Get There (Tommy Boy)
- 17 (19) 3 MEMBERS OF MAYDAY – Sonic Empire (Label)
- 18 (13) 8 SMASHING PUMPKINS – The End Is The Beginning Is The End (Warner Brothers)
- 19 (20) 2 NOTORIOUS B. I. G. – Mo Money Mo Problems (Bad Boy)
- 20 (10) 6 PAUL McCARTNEY – Young Boy (Parlophone)
- 21 (16) 6 SHOLA AMA – You Might Need Somebody (WEA)
- 22 (23) 3 SASH! featuring RODRIGUEZ – Ecuador (Multiply)
- 23 (24) 2 R KELLY – Gotham City (Jive)
- 24 (–) 1 REPRAZENT/RONI SIZE – Share The Fall (Talkin' Loud/Mercury)
- 25 (28) 2 FAITH NO MORE – Last Cup Of Sorrow (Slash)
- 26 (21) 5 HAL featuring GILLIAN ANDERSON – Extremis (Virgin)
- 27 (18) 6 NANA – Lonely (Label)
- 28 (22) 9 NO DOUBT – Just A Girl (Interscope)
- 29 (–) 1 COLDCUT – More Beats & Pieces (Ninja Tune)
- 30 (25) 9 SNEAKER PIMPS – 6 Underground (Clean Up)

ИНТЕРНЕТ АДРЕСА ЛИСТЕ:

<http://www.classroom.opennet.org/~merser>

Уређује
др Зоран Живковић

ДОРУЧАК ГОСПОДИНА ДИКСОНА

МИЛАН АРАНЂЕЛОВИЋ

Господин Вилијем Диксон устао је тачно у шест часова и петнаест минута као и сваког јутра, иако је била недеља и није ишао на посао. Припадао је средњем сталежу, али у њему је текла крв старе грофовске породице и да није било краха берзе, он би живео у велелепном замку, као и његов деда. Међутим, сада је живео у трособном

стану, са десне стране Темзе, близу Тауера. Био је чиновник с малом платом мада је животарио од прихода који су му пристизали од преосталих акција његовог деде. Када је устао, окупао се и обукао.

Служавка која је код њега радила преко викенда донесе му јаја и сланиницу, чак и обавезни „Тајмс”. После до ручка, као и сваког јутра,

РАЗЛОГ ВИШЕ ДА СЕ КОЛИ ВОЛИ

Према америчком психологу Стенлију Корену, пас коли, познат и као шкотски овчар, најинтелигентнији је од свих паса. Само нешто мање паметни су, каже, немачки овчар и лабрадор.

Корен, који је током ових проучавања посматрао 133 различите врсте паса, тврди да авганистански хрт има најмањи коефицијент интелигенције. И више од тога, каже да је овај пас префињених линија, мажен и пажен на многим дворовима, незамисливо... неинтелигентан.

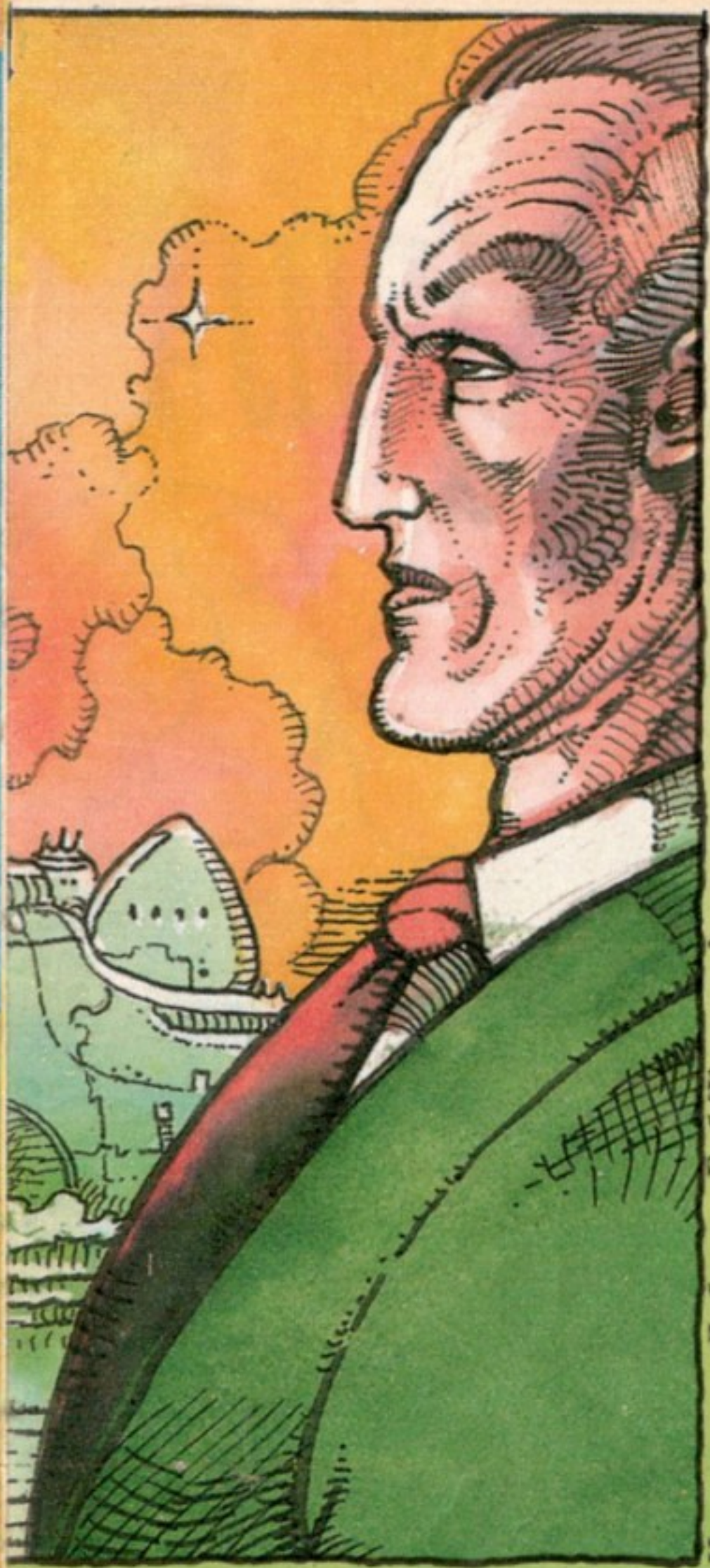
ЗАБАВНИКОВ

ПОТОМЦИ ПОСЛЕДЊЕГ МОХИКАНЦА МОХАНА

Од 1900. године наовамо знало се да у природи може да се нађе још само педесетак белих тигрова. Последњег преживелог уловио је, 1951, махараџа од Рева и дао му име Мохан. Сви потомци овог тигра рођени су у заточеништву и то у зоолошком врту у Синсинатију (САД) где, иначе, имају најбоље услове за живот. Породица сада броји више од 50 чланова.

Бели тигрови нису грешка природе. Боја њиховог крзна је наследна одлика врсте.

Илустровао: Доброслав Боб Живковић

узео је да чита новине срчући свој јутарњи чај. Чај му је био једини порок. Бацио је поглед на насловну страну на којој је крупним словима писало само: „Откривена Атлантида“!!! Господин Диксон се намршти. Није волео тако велике наслове, заузимали су превише места. Отворио је прву страну. На њој су биле само слике. Вероватно са Атлантиде, помисли и, не удостојивши их погледа, окрену страну. Мрзео је фотографије. Волео је слике, графике, цртеже.

На следећој страни било је неколико чланака. О Атлантиди, наравно, погледао је један и почео да чита: „Јутрос, негде око један час, осетило се снажно подрхтавање тла у пределима Атлантског океана. Земљотрес који је изазвао нагло подизање тла могли су да осете становници источних обала Америке и западних обала Европе. Тачно у један час и

двадесет минута из океанских дубина изронило је митско острво – Атлантида. Ова вест сигурно још не би била објављена да се на Атлантиду није насукао брод који је превозио новинаре на Светско фудбалског првенство...”

Господин Диксон престао је да чита.

Изузев крикета или пола спорт га није занимао. Ноћас је био земљотрес? Чудно, нисам га осетио, помисли Диксон. Мора да сам се синоћ прејео. Господин Диксон опет је читао наслове: „Американци снимају филм Атлантида I“, „Чича Милија доказује да су Срби пореклом са Атлантиде“... Отпио је мало чаја, а онда му је пажњу привукао нови чланак.

„Научници су на основу остатака утврдили да је развијена цивилизација Атлантиде на нивоу наше из педесетих година овога века. Али нема ни говора да су

имали атомско оружје. И уопште, сва техничка достигнућа једноставнија су им од наших. Како је онда пропала таква цивилизација? Дали и нас чека исти крај? Научници су, претпоставља се, у храму нашли нешто као сеф. Уз помоћ рачунара са знањемо шифру за његово отварање негде око седам часова и петнаест минута. Дали се ту крије тајна пропасти Атлантиде? На телевизији се очекује директан пренос отварања...”

Господин Диксон није волео телевизију па телевизор није ни имао. Бацио је поглед на стари породични сат на зиду. Било је три секунде до седам и петнаест. Попио је остатак чаја, очекујући да сат позвони једанпут, као и сваког јутра.

Стари сат није зазвонио. Господин Вилијем Диксон умало да се наљути, али није. Вероватно зато што више ничега није било.

ЕЈ, МИЛОШЕ,

ЗАМАЛО ТЕ УБИШЕ!

Машина пуна рубља спремног за прање учинила му се тог дана као пријатан кутак за одмор. Ускочио је у бубањ и задрмао...

Буђење је, међутим, било више него драматично: расејана домаћица укључила је прање и њен мачак Милош пуних петнаест минута вртео се у машини – под ударцима млаза воде и детерџента. Кад је већ био готово на издисају, госпођа Џорџија Форд, Енглескиња из Лондона, коначно је схватила шта се догађа. Брзо је зауставила машину и мезимца хитно однела ветеринару који је утврдио да је Милош своју пустоловину платио тиме што је остао без гласа.

МАЧКА ХРАБРОСТ

Дали су јој име Скарлет, јер њена прича подсећа на причу Скарлет О'Харе из филма „Прохујало с вихором“. Кажу да је реч о херојству без преседана које је потврдила читава екипа ватрогасаца.

Да би, у једном забаченом крају Бруклина, спасла својих пет мачића из подрума зграде захваћене пламеном, ова мачка се храбро суочила с пакленом врућином и загушујућим димом. Стоички је подносила болове од опекотина, све док и последње маче није отргла од пламена и оставила на сигурно.

Кад су је снимили била је готово слепа и с тешким ранама по читавом телу. Преболела их је уз помоћ ветеринара Ларија Коена, примаријуса болнице коју у Њујорку држи Друштво за заштиту животиња.

Уз мало статистике...

• Клеопатра, египатска краљица која је владала у 1. веку пре наше ере, обожавала је киселе краставце. Чим би набацила који килограм вишка, ништа друго није јела сем туршије.

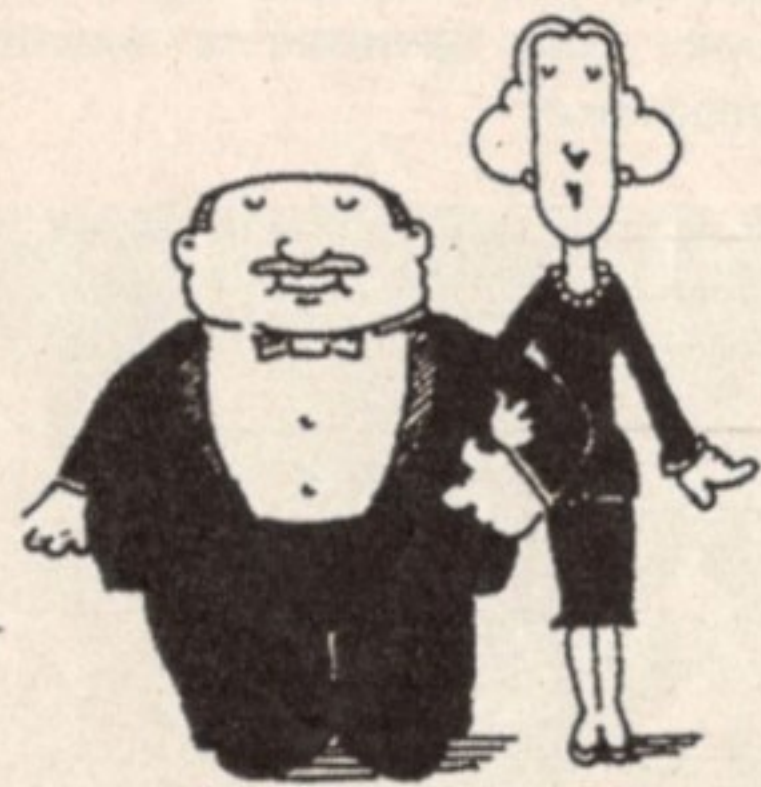
• Жвакати краставце или дуван, шта је боље кад човек огладни? Ако је веровати лорду Бајрону (1788-1824), ово друго. Наиме, овај познати енглески књижевник је, уместо ужине или грицкања на нервnoj бази, посезао за дуваном.

• Готово да нема женског часописа у коме се, и то малтене у сваком броју, не појави нека нова „револуционарна“ дијета. Да ли се уопште зна колико у свету има тих дијета? Веровали или не, али близу тридесет хиљада!

• У појединим земљама дебелице често имају пуно тешкоћа кад се пријављују на конкурс за радно место. Послодавци једноставно не воле да за њих ради неко ко је „надуван као балон“. Зато није чудно да, рецимо, у Америци од 500 особа њих 190 има паничан страх од гојења. Кад се праве листе страхова, нагомилавање килограма обично се нађе на самом врху.

• Како сузбити апетит? Кинези имају решење. Свако јутро, пре него што се било шта друго поједе, треба изгрицкати неколико осушених кајсија, дуња и поптити чај од божуровог цвета.

• Шта урадити да се на лак начин смање калорије? Сваки дан се шетати око сат времена и прећи отприлике два километра. Гарантовано је да ће се тако „изгорети“ 285 калорија.

Кад су мушкарци у пићању, између дебелих новчаника и вишка телесне тежине може да се појави знак једнакости, док је са женама сасвим обрнута ситуација. Бољашнице су углавном мршавије од сиромашних представница „лепшег пола“

ФИЛМСКИ ПОЉУБАЦ = 12 КАЛОРИЈА

Да ли су и кисели краставци одиграли важну улогу у „изградњи“ Клеопатрине лепоће?

• Данашња деца су за 20 до 30 процената тежа него што су била она пре сто година, а за десет одсто су виша него њихови вршњаци пре једног века.

• Најдебљи човек на свету? Био је то Џон Брауер Минох из Сијетла у америчкој држави Вашингтон. Џон није ни могао да стане на обичну вагу, морао је да користи ону на аеродрому којом се мери пртљак, из простог разлога што је достигао фантастичну тежину од 534 килограма. Кад је умро, за њега је морао да се направи посебан сандук, велики као кутија у коју се пакује пијанино.

• Клеопатра је јела киселе краставце, Бајрон је жвакао дуван, а како су Грета Гарбо и Жаклина Онезис држале дијету? Чувена глумица данима би јела само слани кекс намазан танким слојем незасољеног бутера, а некадашња прва дама Америке држала се исхране која није прелазила 500 калорија. Жаклина би се трудила да се засити једним куваним кромпиром присутим кавијаром и уз то би попила чашу шампањца.

• Богати мушкарци дебели су од сиромашних, за разлику од жена. Финансијски обезбеђене припаднице „лепшег пола“ углавном имају мање килограма од оних које се баш не могу похвалити добрим материјалним стањем.

• Ако је веровати статистици, највише дебелих има у САД и Канади. Зато и не чуди податак да у Америци чак 65 одсто људи почиње са новим, дијеталним режимом исхране бар једном годишње.

• Деца која пате од дебелине једу два пута више од својих танковијастих вршњака, а

количину хране још повећавају кад се због нечега уплаше (Зар то не раде и одрасли? Кад су нервозни, неки појединци се баце на обилну трпезу, други једу као птичице.)

• Ако неко не воли да се излаже физичком напору, довољно је да оде у неки повећи супермаркет. Само десетак минута шпартања по крај дугачких рафова учиниће да човек изгуби онолико калорија које би унео да, рецимо, поједе један добар комад мортаделе.

• Човек који доживи 80 година утрошиће 45 милиона калорија на сваки килограм своје телесне масе.

• Неко ко у кући нема вагу или му се она у међувремену покварила, може на други начин да се измери. Уколико је за око два центиметра повећао обим око струка, кукова

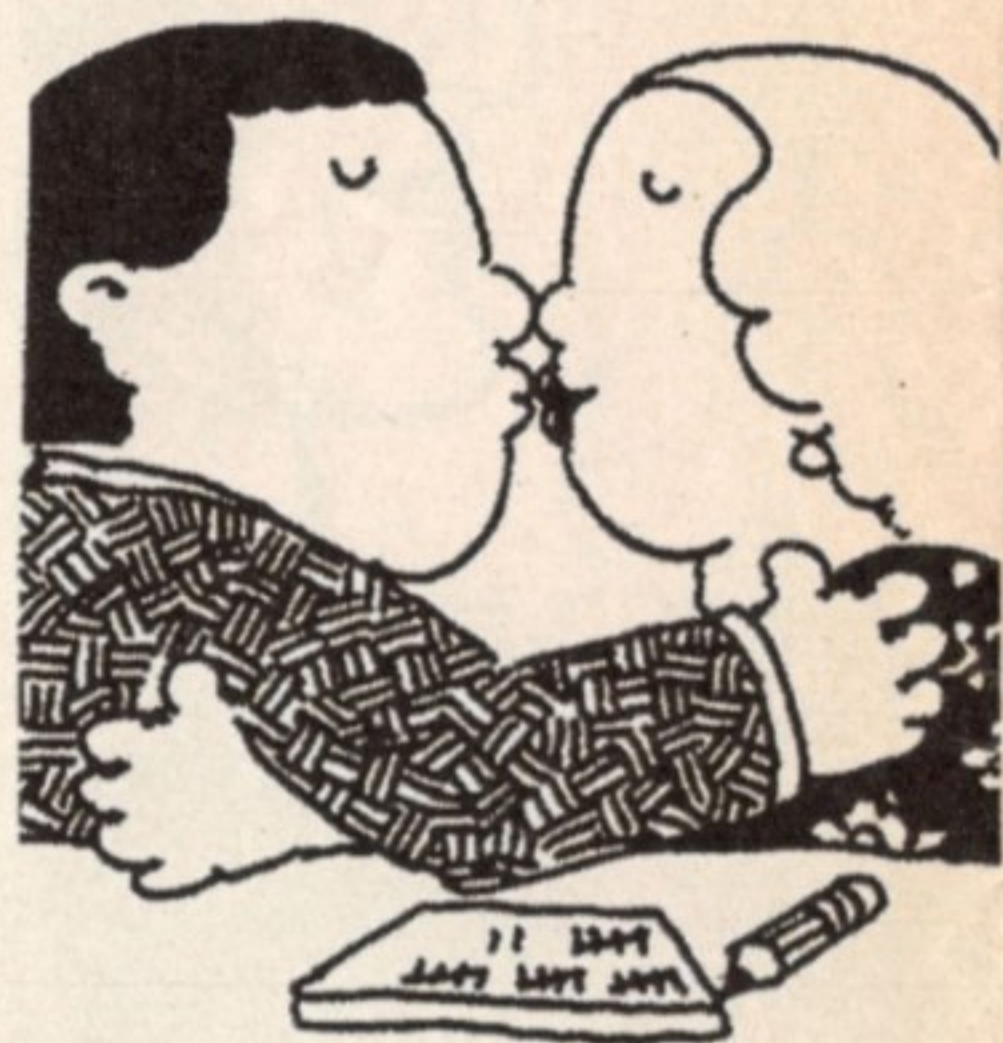

Мрзи вас да се шетате брзим ходом, идете на аеробик или гимнастику? Онда себи приуштите макар супермаркетску рекреацију – шрчање између рафова са намирницама.

или стомака, то значи да је „набацио“ близу три килограма.

• Ко не жели да се шета и јурца по самопослузи, нека изађе напоље (додуше то може да ради и у кући) и нека једноставно стоји. Ако у том (ненормалном) положају издржи пет, шест сати биће сигуран да је потрошио 500 калорија. Али, ко је луд да то ради?

• Кад би се правила ранг-листа најпопуларнијег јела, на високом, ако не и на првом месту, нашао би се хамбургер. Шта би требало урадити да се потроши вишак који се унесе кад неко поједе ову омиљену послатицу увршћену у брзу храну? Трбрало

Довољан је један „филмски“ пољубац да се изгуби 12 калорија

би трчати читавих петнаест минута, па ви сад добро размислите кад станете у ред испред неког киоска.

• Довољно је да само један од родитеља буде пуначак па да се и њихово дете, и то у 40 одсто случајева, упише у дебелице. А ако су и мама и тата гојазни, изгледа да њихов наследник има вишак килограма повећавају се на 80 одсто.

• Обично се догађа да жене током живота добијају све више у тежини. Педантни статистичари кажу да на сваких пет година „лепши пол“ добије око килограм и по и то од тренутка кад се пређе двадесет пета. Жене се највише гоје у куковима и на бутинама.

• И, на крају, ако вам је смешно све што смо навели, па развучите усне у осмех имајући на уму да се и тако губе калорије.

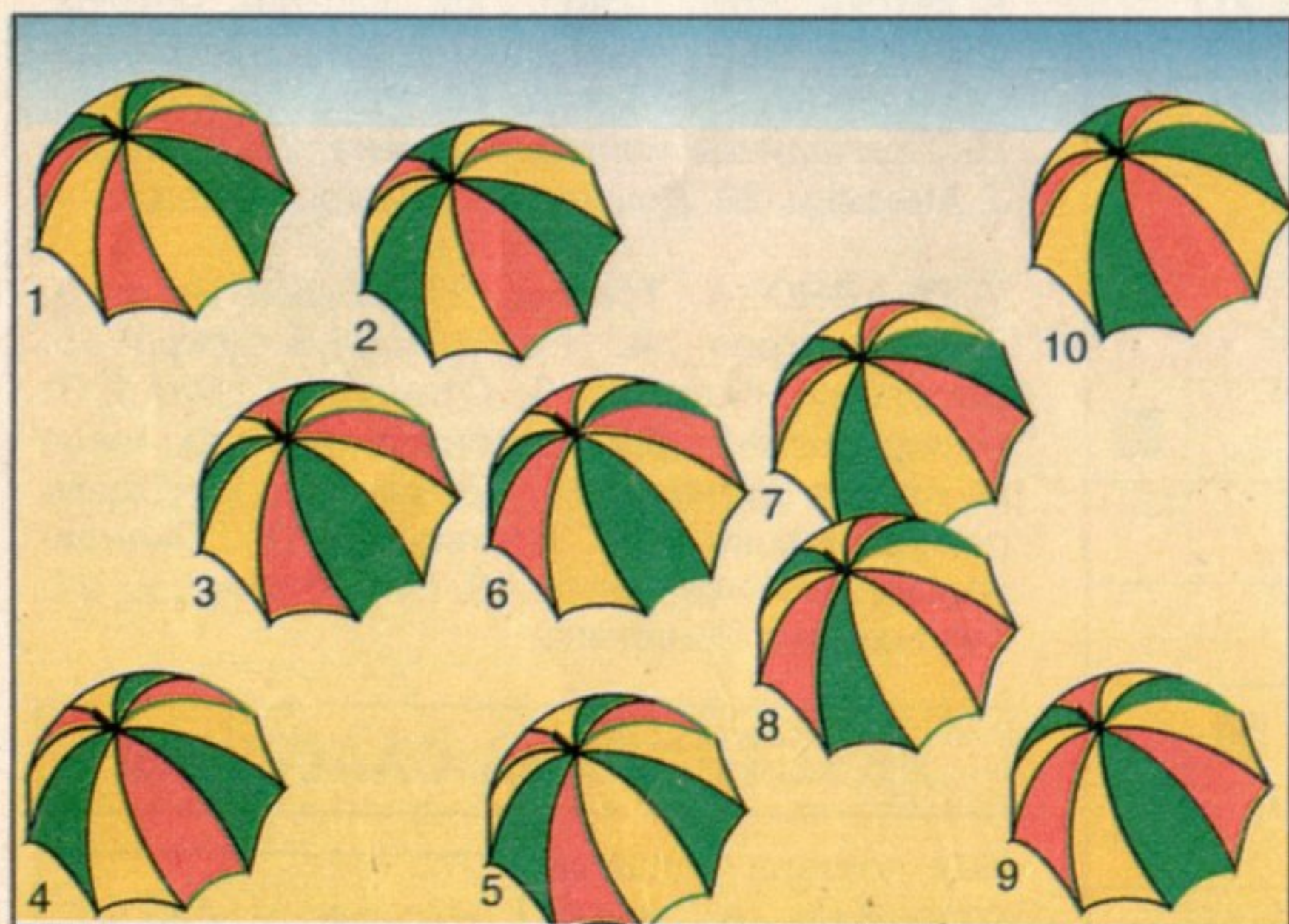
В. С.

У шоку животиња човек у просеку поједе око 10 тона хране.

ОПАСНО СУНЦЕ

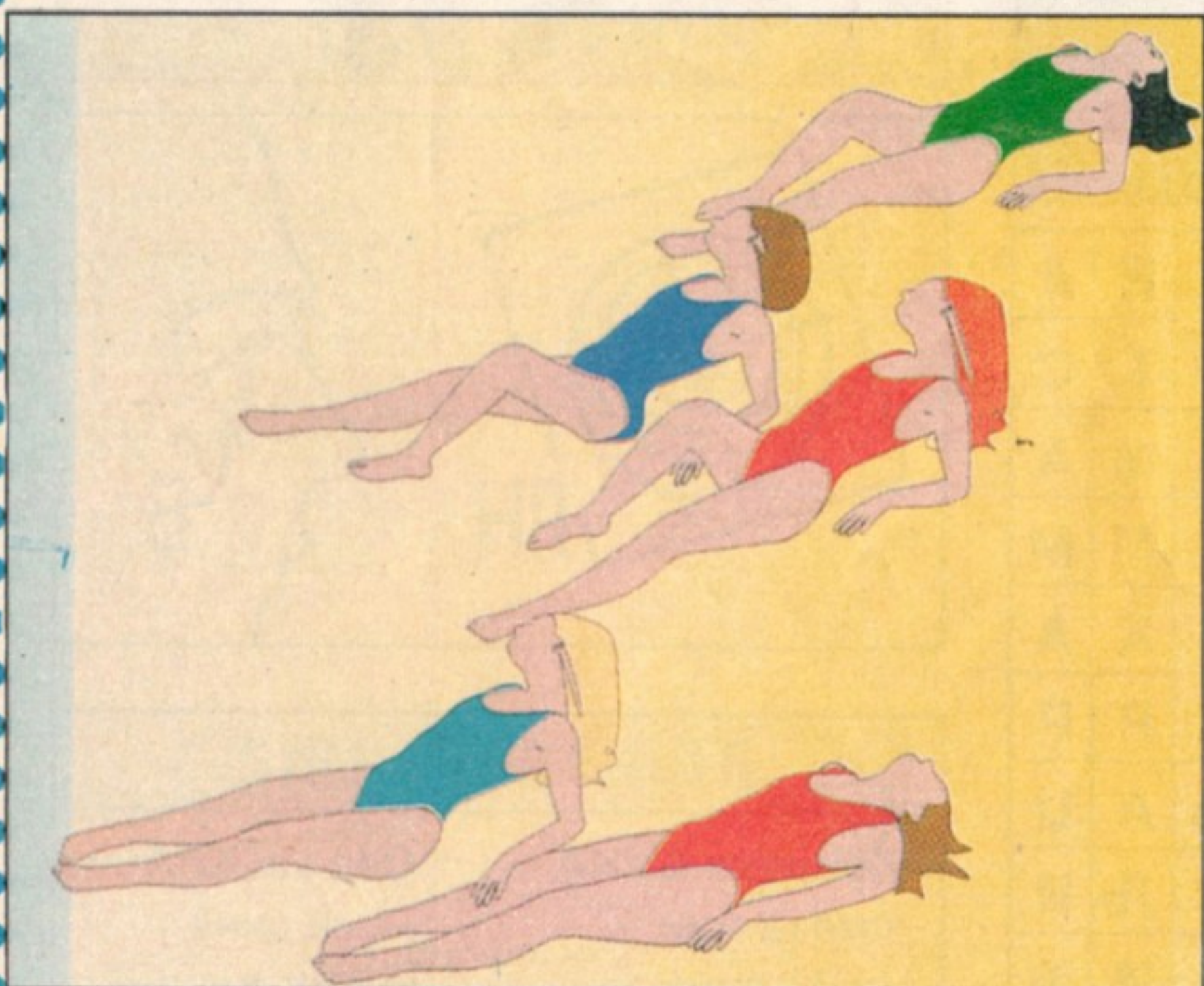
До четири после подне Сунчеви зраци штете кожи и од њих се штитимо и сунцобранима. Сви сунцобрани на овој плажи исти су осим два. Која два? Помоћ: исти сунцобрани имају исти распоред боја, али нису исто постављени на песку.

КУПА ЧИЦЕ

Откријте како се ове лепотице зову уз помоћ следећих података:

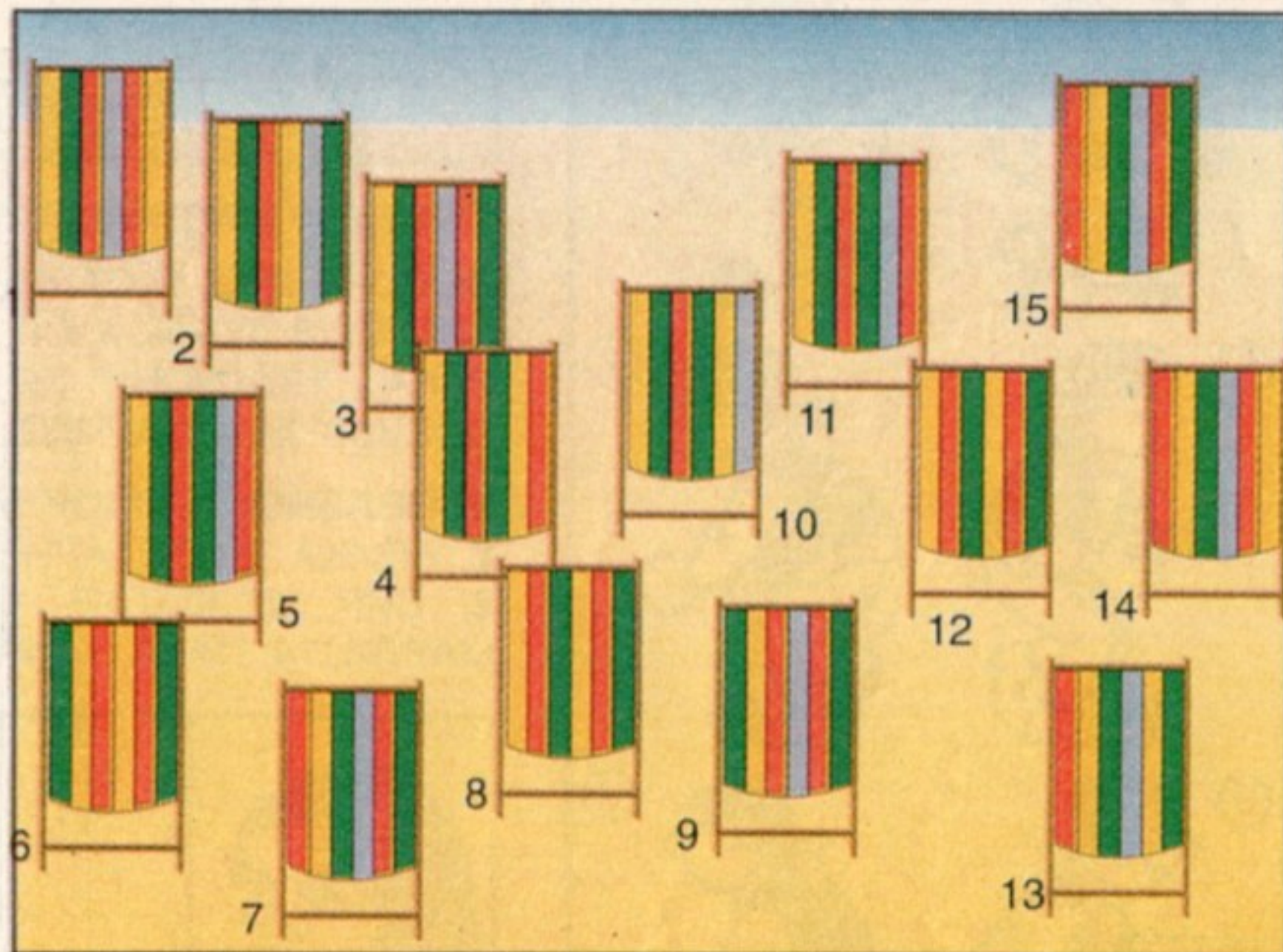
- Ана је ближа мору од Јулије, али удаљенија него Маша.
- Маша се налази између Марије и Жаклине.
- Ана, која није у црвеном купаћем костиму, не лежи поред Марије.

РЕШЕЊА НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

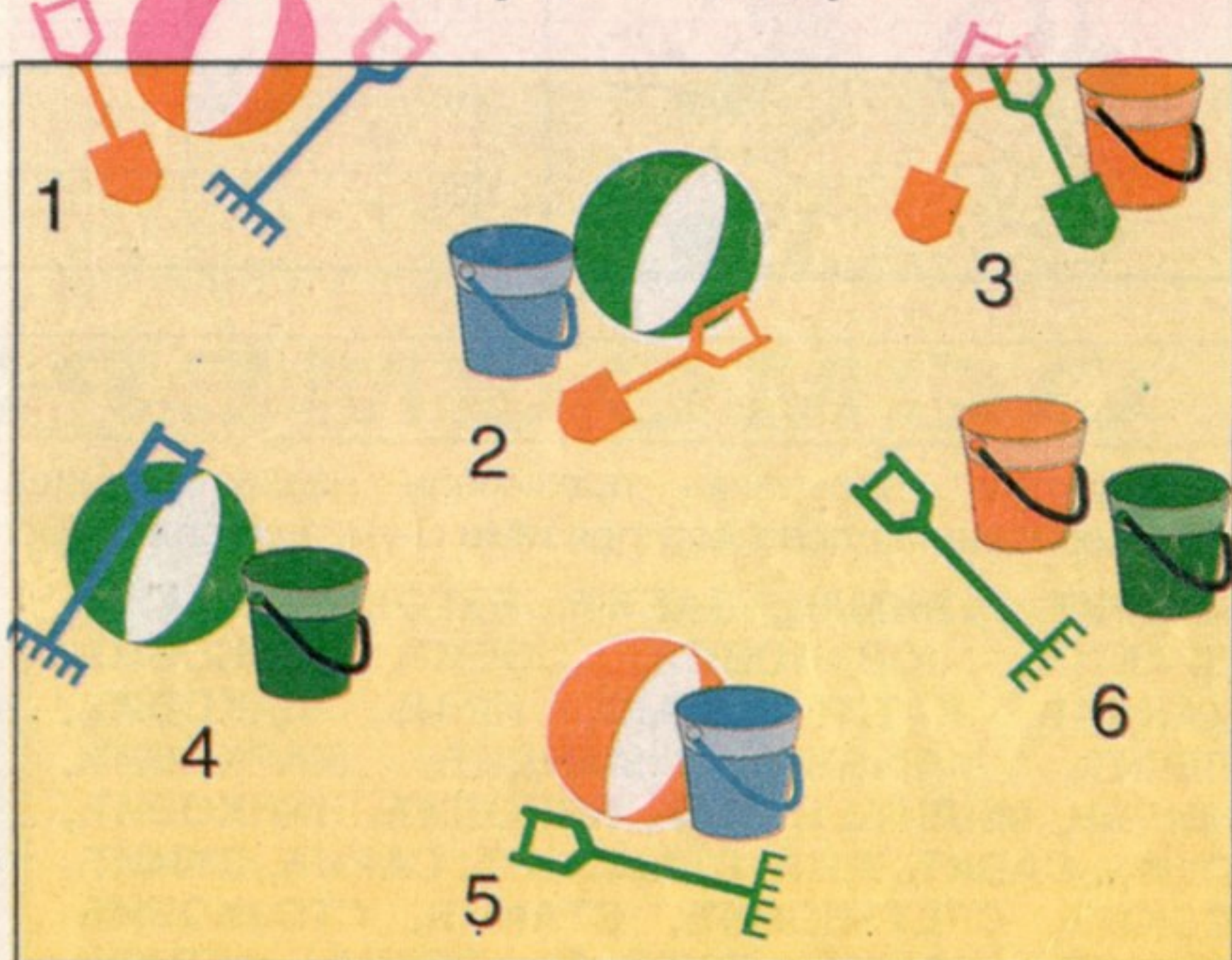
СУНЧАМО СЕ

Плаво море, жути песак и на њему лежаљке које чекају госте. Колико пари лежаљки има исте боје?

ДЕЧИЈЕ ИГРАЧКЕ

Изаберите три комплекта, сваки је означен бројем, у коме се неће наћи два иста предмета исте боје.

ПРИБОР ЗА ПЛАЖУ

Израчунајте колико кошта сваки од ових предмета које употребљавамо на морској обали.

ОДРАЗИ

Повежите одговарајуће леве и десне ликове.

ЦИЛИНДРОМ

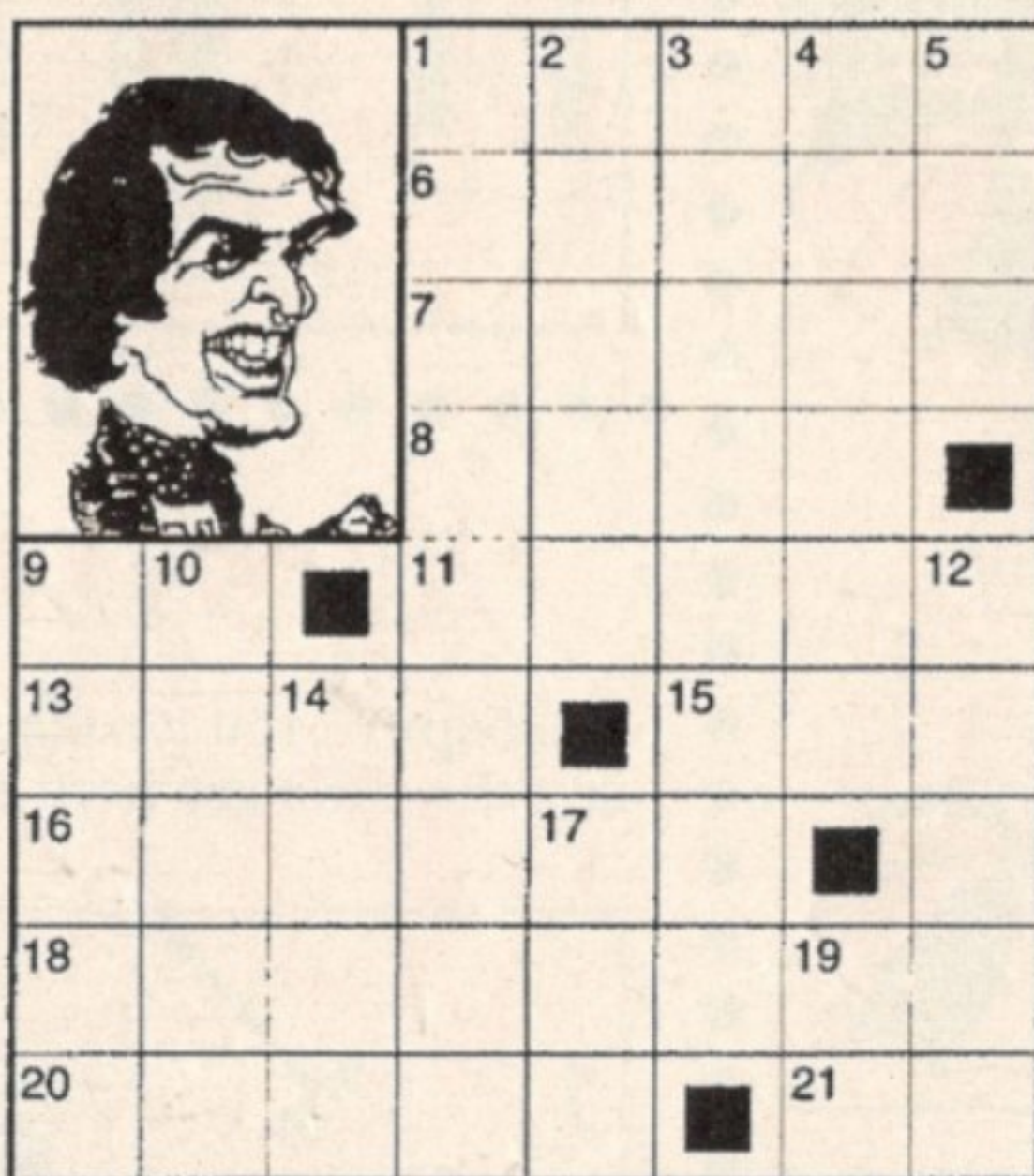
Јавни позив упутили
– женско име су добили.

АНАГРАМНА УКРИШТЕНИЦА

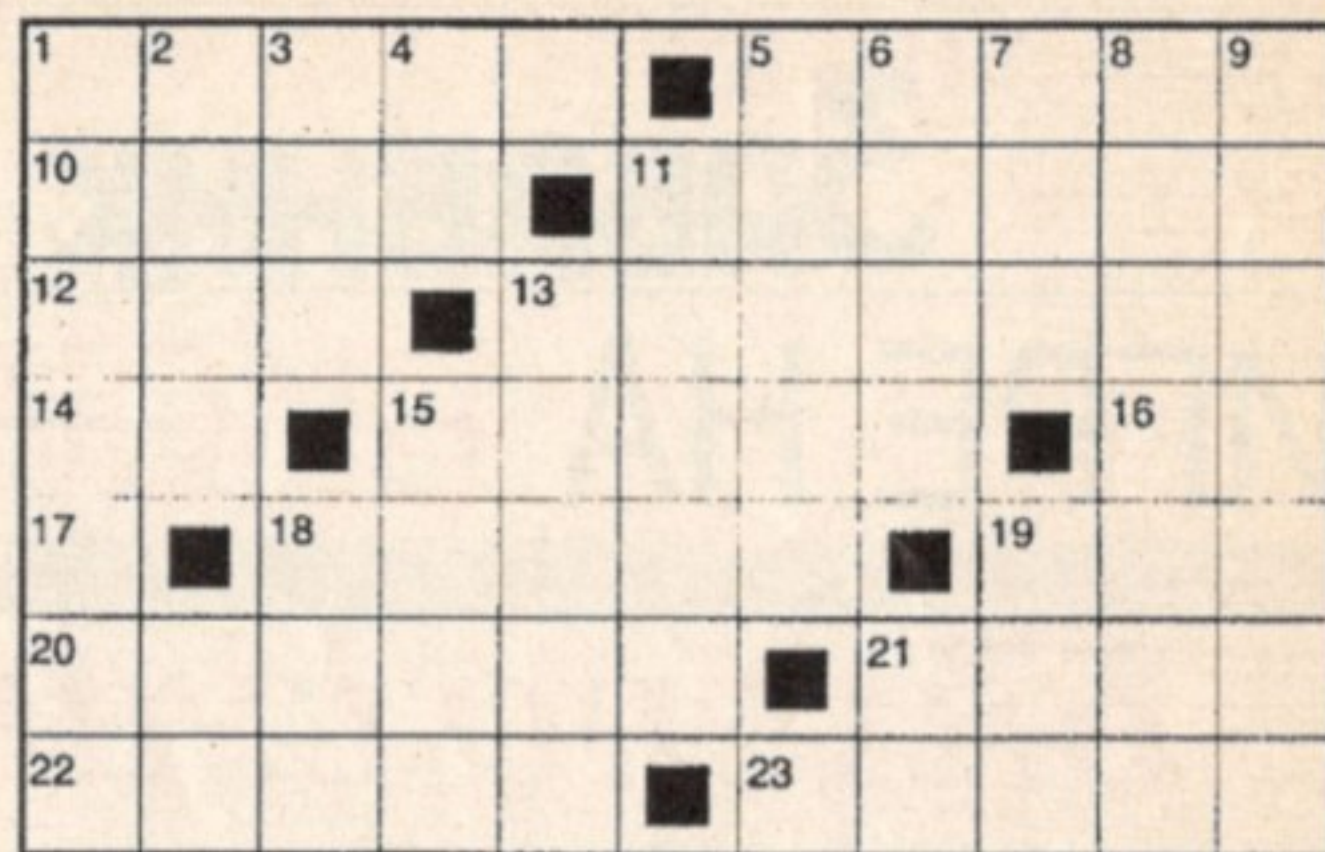
Уписују се анаграми задатих појмова.

ВОДОРАВНО: 1. САРМЕ, 6. ОПАКИ, 7. СИМАН, 8. ТОПА, 9. ОР, 11. ЛАКТИ, 13. РАКА, 15. ИОН, 16. ПАРТЕР, 18. ПОКУВАНИ, 20. АРИГО, 21. РА.

УСПРАВНО: 1. ОПОР МОМАК (слика), 2. ЕПИКА, 3. ОСТАРИНА, 4. ПАТИНА, 5. СИР, 9. КОТАР, 10. ГУРКО, 12. МАРЛИ, 14. ПАРА, 17. ИВЕ, 19. АН.

УКРИШТЕНИЦА

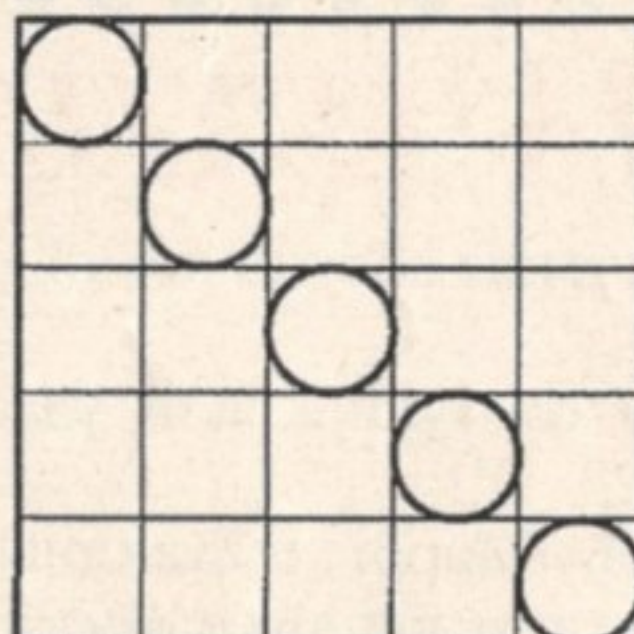

ВОДОРАВНО: 1. Варница, 5. Песник Федерико Гарсија, 10. Чигра, 11. Кретање у круг, 12. Тамбурин, 13. Народно мушко име, 14. Атлетски клуб (скр.), 15. Сретен одмила, Срета, 16. Иницијали кош. тренера Обрадовића, 17. Трска, 19. Река на Космету, 20. Припаднице монгол. племена, 21. Држава у Ј. Америци, 22. Доцкан, 23. Северни јелен.

УСПРАВНО: 1. Трошак, 2. Мужева мајка, 3. Грчко острво, 4. Рвачки клуб (скр.), 5. Спортски реквизит, 6. Станлијев другар, 7. Оквир за слику, 8. Продавница књига, 9. Авион за превоз путника, 11. Кретање, 13. Одећа гимнастичарке, 15. Стриште, 18. Скандинавска авио-компанија, 19. Бугарски новац, 21. Ауто-ознака Приштине.

ИЛУСТРОВАНА СЛАГАЉКА

Пет појмова упишите водоравно а шести дијагонално.

ОСМОСМЕРКА

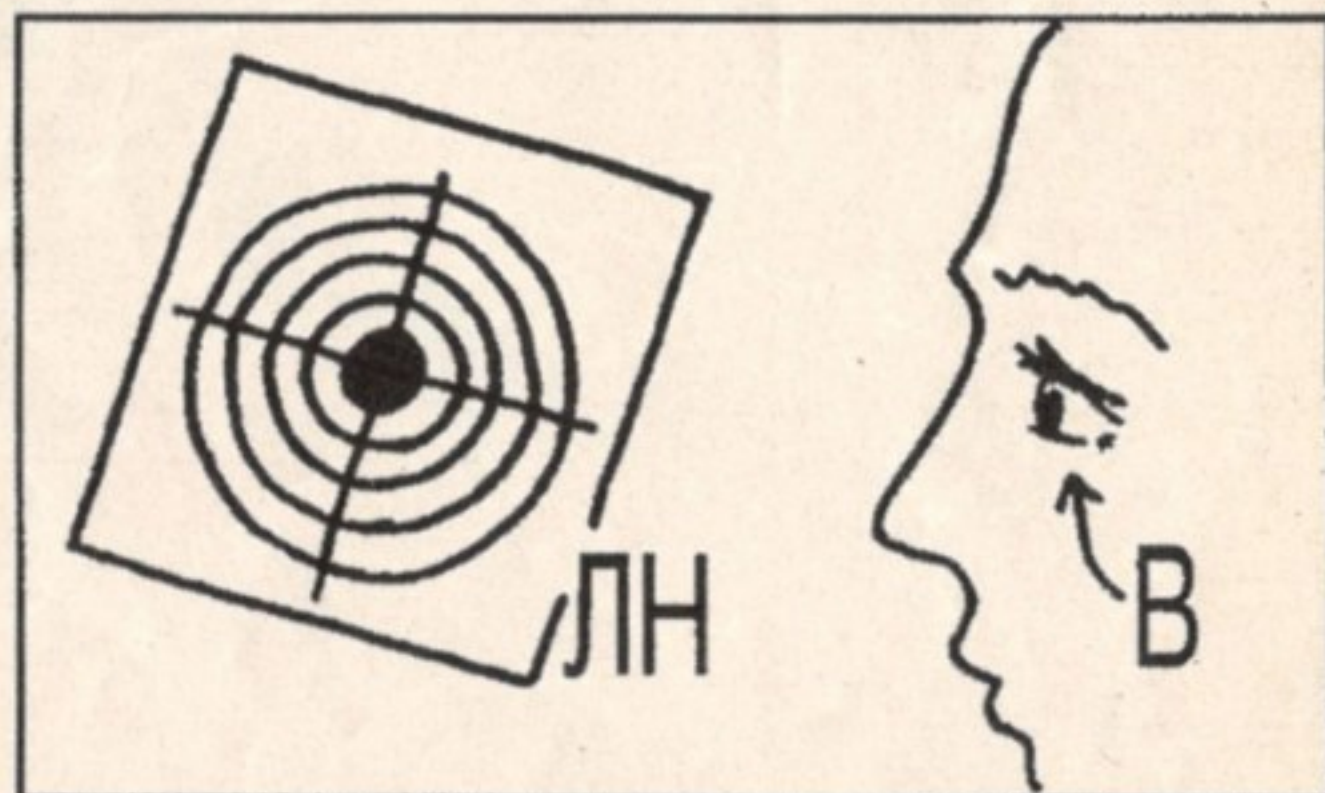
У дијаграму пронађите презимена наших глумаца и глумица. Неискоришћена слова дају презиме глумца са слике (Богдан).

АНДРИЋ, АЋИМАЦ, БАБИЋ, БЕГОЛИ, БИХАЉИ, ДРАВИЋ, ЈОВАНОВИЋ, ЈОВИЋ, ЈОКОВИЋ, КАНДИЋ, КАТИЋ, КОЈО, КРАЉ, ЛАКОВИЋ, ЛЕЧИЋ, МАЉЕВИЋ, МАНДИЋ, МАРКОВИЋ, МИЛИН, МИЛИЋ, НАЧИЋ, НИКОЛИЋ, НИНКОВИЋ, ПЕИЋ, САВИЋЕВИЋ, САМАРЦИЋ, САРИЋ, СИМИЋ, СОКИЋ, СРЕТЕНОВИЋ, СТАНИЋ, СТОЈКОВИЋ, СТОКИЋ, ТОМИЋ, ЋУСТИЋ, ФЕЛБА, ФЕРАРИ, ЧУКИЋ.

Ћ	И	Т	С	У	Ћ	И	В	Е	Љ	А	М	Ћ	И	Р	Д	Н	А
Ћ	Ј	О	В	И	Ћ	Ф	А	Б	Л	Е	Ф	Ћ	И	К	О	Т	С
И	Д	О	Д	П	Е	И	Ћ	И	К	У	Ч	Д	Ћ	Т	Б	М	А
В	Р	Н	В	Р	С	И	Л	Х	Ћ	К	Ћ	И	Д	Н	А	М	М
О	А	Л	А	А	Ћ	И	М	А	Ц	И	Л	И	Ћ	Р	Б	К	А
К	В	Р	Р	И	Н	И	М	Љ	К	О	М	И	К	Е	И	Р	Р
Ј	И	И	Н	О	Ј	О	К	И	К	О	Ч	О	Г	О	Ћ	А	Ц
О	Ћ	А	Ј	О	К	О	В	И	Ћ	А	В	О	Т	Ћ	С	Љ	И
Т	Т	Ћ	И	В	О	К	Н	И	Н	И	Л	И	М	И	Л	И	Ћ
С	Р	Е	Т	Е	Н	О	В	И	Ћ	И	В	Е	Ћ	И	В	А	С

РЕБУС (7.4)

ДВА АНАГРАМА

Градска **БУКА**
смета Ани
ових дана
у Хавани.

Ова **ИСКРА**
нама сину
једног дана
у Даблину.

ПОСТОЈЕ ЛИ ЖИВОТИЊСКИ

МЕШОВИТИ БРАКОВИ?

Каква чудна слоница, са кљовама распоређеним по глави, помисли слон и навале на носорогицу, ни криву ни дужну. Одраслао без мајке, шверги Тојрејв, овај слон је ошћадник своје врсте

У свету животиња само теоретски постоји могућност парења између припадника различитих врста, али то је права реткост. Овај грешни слон на слици попао је по носорогу, који мирно наставља да пасе траву, само зато што је уверен да је пред њим нека, додуше, чудна слоница. По мишљењу Питера Котгрејва, биолога Зоолошког друштва Лондона, овај слон је вероватно рано изгубио мајку и одрастао је не упознавши добро законитости које владају у природи.

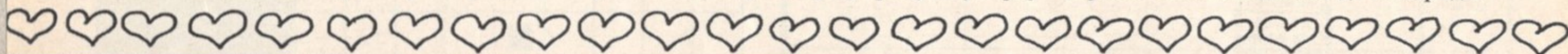
– Ако и дође до парења разнородних

врста – наставља Котгрејв – то ће се десити само са сродним припадницима. Лав, рецимо, може да „води љубав” са тигрицом, или обрнуто, али до тога долази само када се ове дивље мачке нађу у безизлазном положају, без другог избора. Јер, то је сасвим сигурно, лав ће увек тигрицу подредити некој лавици, па ма како ова друга била непривлачна.

Током еволуције врсте су постале толико генетски различите да би младунче из „мешовитог брака”, чак и блиских рођака, вероватно остало стерилно. Свака врста има такву ћелијску грађу да је број

хромозома, носилаца наследних фактора (гена), друкчији па самим тим новорођенче са „збрканим” хромозомима не би даље могло да продужава врсту. Имамо пример мазге, неплодног мешанца пастува и магарице или муле, домаће животиње која је настала парењем кобиле и магарца.

А то што пси знају да „брљају” и међусобно се мешају, догађа се само уколико су расе приближно исте грађе. Јер, колико год да се нека пудлица смртно заљуби у лабратора или догу, тешко да ће из те љубави ишта опипљиво да се изроди.

ОБОЈЕНА СОЧИВА ШКОДЕ ОЧИМА?

Као и стандардна сочива, и она у боји стављају се у око тако да је прекривена дужица и зеница. Да оне ко их

Оваквих сочива, са знаком „Пуме”, нема у продаји. У рекламне сврхе направљена су за атлетичара Линфорда Кристија

ПОЛИТИКНИ

54

ЗАБАВНИК

Лако је сада правити шале на рачун гиљотине. А шта ли се врзало у глави оним несрећницима који су масовно страдали у шоку Француске револуције

ГЛАВО, НАМИГНИ МИ!

Одсечена глава може да вам се насмеши, намигне вам, нешто вам сугубоносно саопшти? Тешко.

У годинама Француске револуције гиљотина је радила нон-стоп. Из тог времена је и прича о лекару који је стално размишљао да ли глава, и кад је одсечена од тела, „живи” још неколико минута. То је могао да дозна само у договору с неким од осуђеника. Један је на крају пристао. И, наводно, кад је том непознатом грешнику сечиво пресекло врат, глава која је одлетела у већ припремљену корпу, намигнула је лекару.

Да ли у овој причи има истине?

Заиста има, кажу неки научници. Одсечена глава је још три, четири минута свесна и пошто се одвоји од тела. То своје мишљење поткрепљују чињеницом да тих неколико минута мозак, и без прилива крви, успева да се одржи у животу.

– Глупост! – одлучан је доктор Шепард, патолог из болнице „Сент Џорџ”. – Чим дође до озбиљне повреде нерава смештених у кичменом стубу, што је неминовност приликом декапитације (одсецање главе), од тог шока и мозак, као „централа”, а и остатак нервног система сместа престаје да функционишу. Па чак да до тога и не дође, што је тешко проверити, особа којој одсеку главу тренутно би изгубила свест и до тренутка кад би се можда повратила, већ би била у „вечним ловиштима”.

носи не би онемогућила нормално гледање, та непрозирна сочива имају прозирну „рупицу” довољно велику да вид није поремећен, да слика није искривљена и да се све боје, осим у случају далтониста, нормално препознају. Наравно, да не буде забуне, говоримо о сочивима која су се појавила тек последњих година, нису у питању она на која смо сви већ навикли, а обично су у неком тону, зеленокаста, сивкаста. Та нова, и све модернија сочива, омогућавају да особа смећих очију постане зеленоока или

обрнуто, што је ређи случај. Друга је прича о сочивима које је на Олимпијади у Атланти носио атлетичар Линфорд Кристи. Са знаком „Пуме”, направљена су искључиво у рекламне сврхе и постигла су пун погодак.

А које новине могу да се очекују са сочивима у будућности? Као што постоје фото-греј стакла, она која се сама затамне кад човек са наочарима изиђе на сунце, тако ће ускоро бити на тржишту и сочива која ће мењати боју под утицајем ултраљубичастих зрака.

ЗЕЛЕНООКИ, ЗАШТО НЕ И ЖУТООКИ?

Боја очију зависи од количине пигмента „смештеног” у дужици, односно оном делу познатом још и као ирис или шареница. Сходно томе да ли је више или мање тог пигмента, људи су тамнооки или зелених и плавих очију. Пигмент има сасвим одређену улогу, да нас заштити од претерано јаког светла. Кад бисмо, као поједине животиње, били жутооки, очи би нам страдале од сунца. А за животиње са врло мало пигмента у дужици, оне са очима боје сунцокрета, нема претеране бојазни јер се ради или о створењима код којих је вид подређен другим чулима или о онима које је природа предодредила да немају потребе да из својих склоништа излазе по дану.

Иако пигмент има улогу и да ојача дужицу, тај обојени прстен око отвора зенице, уврежено мишљење да су особе светлих очију склоне слабијем виду, кратковидости или далековидости, није тачно.

Са сочивима у боји можда имати љубичасте очи, као Елизабет Тејлор, плаве као небо, зашто онда не и жуће? Тога се још нико није досетио. А можда би било занимљиво да свет гледаће очима дивље мачке?

Уређује Вишо Недељковић

Илуструје Љубомир Милојевић Љубац

Чудна фобија – алектрофобија

Писали сте у „Малој пошти“ о неким фобијама, али сте заборавили на једну необичну, алектрофобију, а то је страх од пилића. Замислите неког ко се плаши љупких, малих пилића.

ЕЛИ
Ковилово

Тачно је да нисмо поменули алектрофобију, као и много других фобија, јер би нам за све, колико их је, требало мало више простора него што су то стране „Мале поште“. Слажемо се да је алектрофобија заиста необичан страх од тако љупких створења као што су кокини пилићи. Међутим, тај страх код неких, веома малобројних, особа није од самих пилића, већ посредно од кокошака јер су им оне мајке. Чуно је, али тако је.

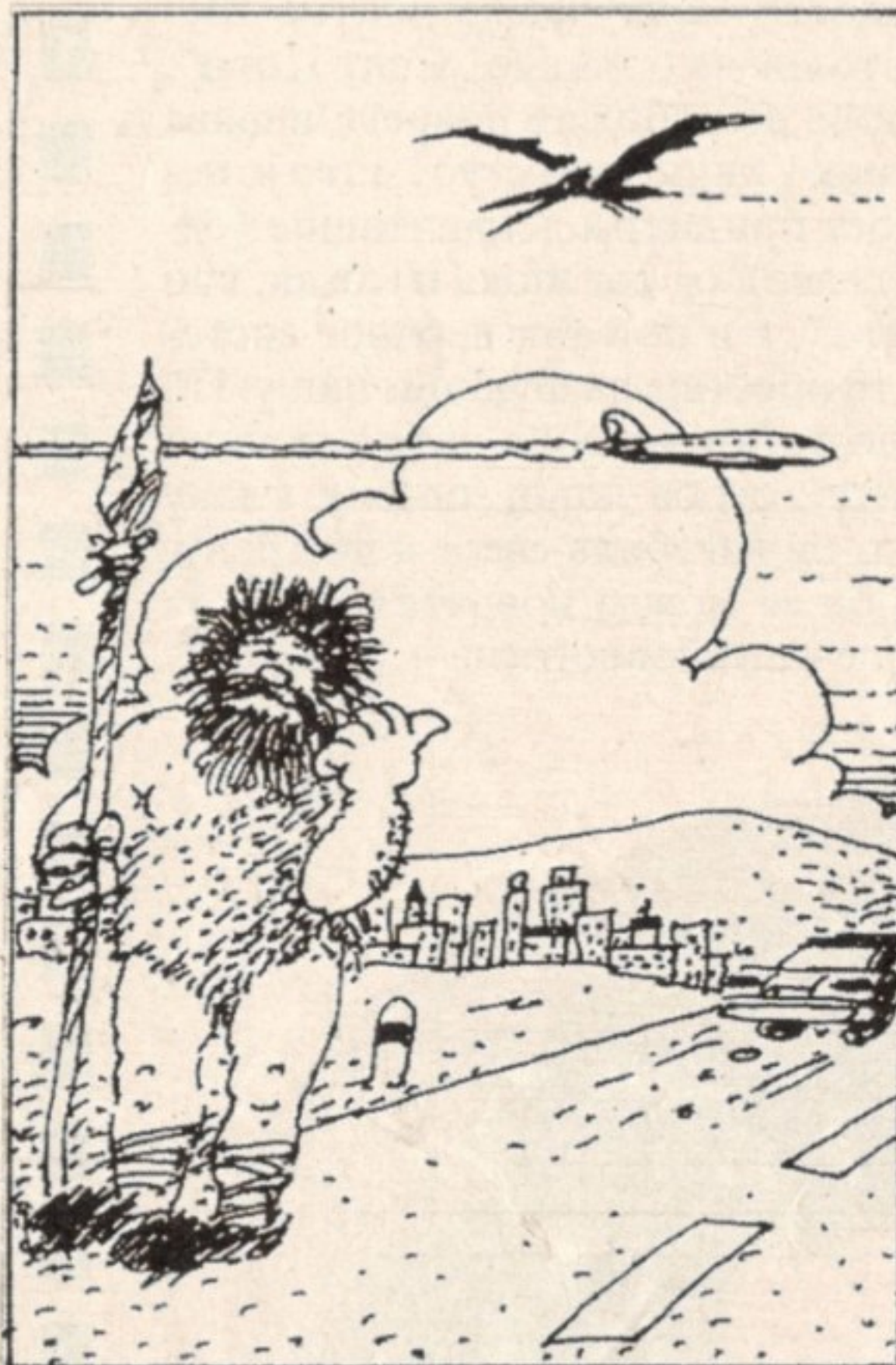

Најстарији град на свету

Да ли знате који је град најстарији на свету?

БРАНИСЛАВ КОЈИЋ
Горњи Милановац

Град Јерихон, у Палестини, најстарији је град на свету. Ископане рушевине храма, камених кућа, радионица и остатака система за наводњавање потичу из 7000–7800. године пре наше ере. Десет хиљада година касније на овом месту лежи данашњи Јерихон. Некадашњи град имао је око 2000 становника који су се бавили занатима (што сведоче остаци многих радионица) и земљорадњом захваљујући веома развијеном начину наводњавања.

Археолози тврде да старији град од овог може да буде пронађен само на локалитетима у близини Јерихона јер ово је, сматра се, најстарији цивилизацијски простор.

Баш ме брине моје прасе

Моје мало морско прасе Пиги већ неко време упорно се чеше па ме то јако забрињава. Мама каже да је то уобичајено по овој врућини, али ја ипак бринем. Да ли је то баш у реду?

ЈОЦА
са Карабурме

Свакодневни ритуал ове врсте кућних љубимаца заиста је чешање. Ако то упорно и без престанка раде, онда то није дневно „умивање“ већ сигурно размножени паразити на кожи испод густог крзна. Голим оком паразити се не могу видети, зато је потребно да га одведеш ветеринару који ће установити о каквим се паразитима ради а могуће је да открије и неку врсту алергије која проузрокује овако упорно чешање. Уколико ниси у могућности да га одведеш ветеринару, добро опери његов кавез неким детергентним раствором и обавезно за-

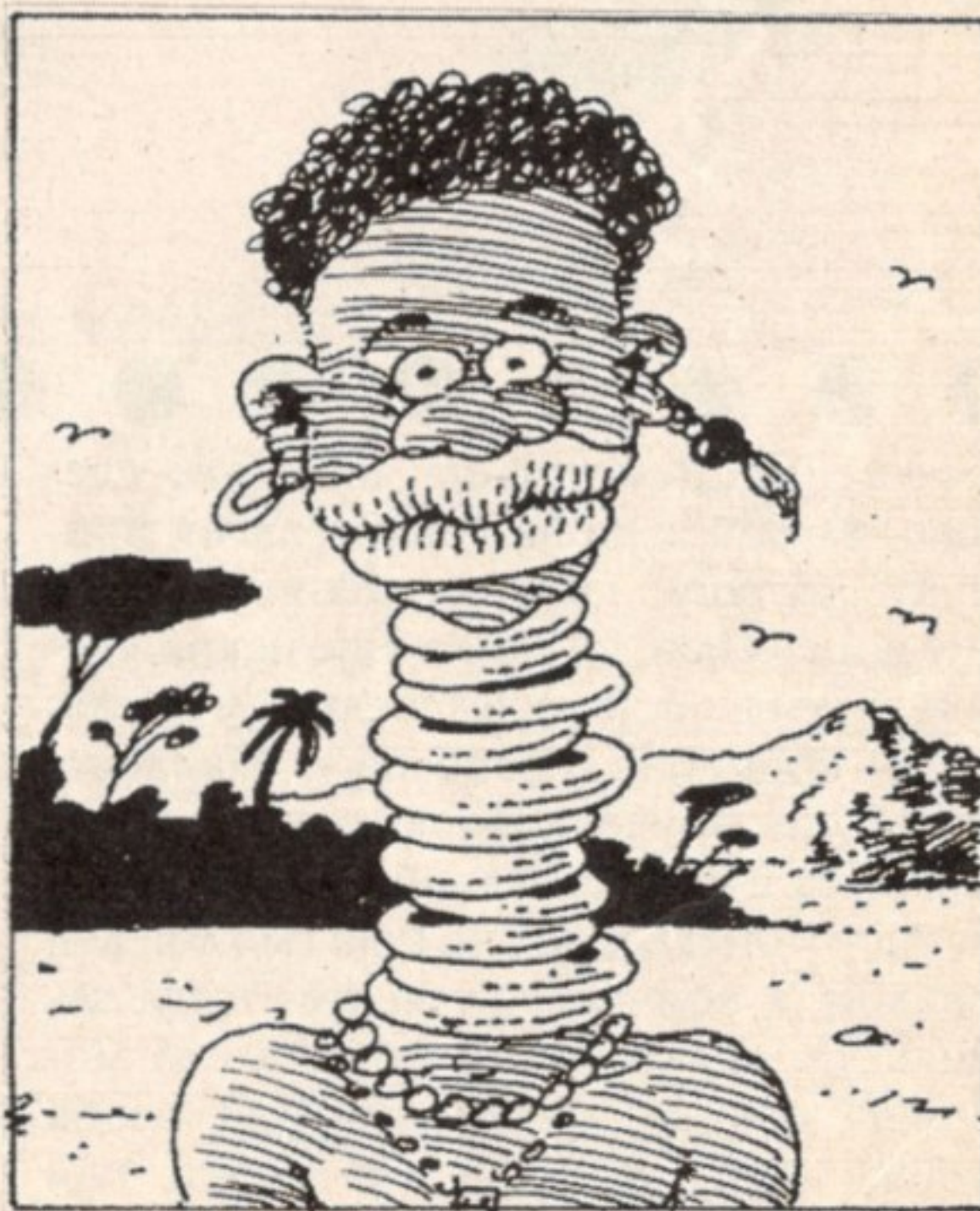
мени простирку која је сигурно пуна паразита (претпоставимо да су они у питању). Ако твој Пиги после овога престане да се упорно чеше, значи да су узрок томе ипак били паразити те с времена на време опери кавез... Понови исто.

Писали смо, али давно

„Политикин Забавник“ је некада писао о чудним женама које имају страшно дуге вратове окићене са много алки, прстенова. Зна ли се разлог оваквом „украшавању“?

ЕМИЛИЈА ЈАЊИЋ
Крагујевац

У Бурми, на граници према Лаосу, у неким племенима жене жирафе, како их зову, од своје 12, 13 године у редовним временским размацама око врата стављају по један прстен и тако насилно продужавају врат. У старости, неке су „окићене“ и са по тридесет оваквих прстенова, па им је дужина врата тридесет центиметара. То „прстеновање“ се тамо схвата као појам лепоте. Више прстенова, пожељнија и лепша удавача. Занимљиво је напоменути и како се код њих кажњава неверство жене – једноставно јој се скину прстенови с врата, а умртвљени

мишићи, ненавикнути да држе тежину главе, опусте се, глава пада на груди и несрећној жени следи гушење.

Чудесне жвакаће гуме?

Однедавно је све више реклама које нас уверавају да, чим нешто поједемо, при руци треба да имамо неку од жвакаћих гума са вештачким заслађивачима. Ако их жваћемо, наводно смо заштићени од каријеса. Стално се питамо да ли у томе има истине?

ГОГИ, ВЕНДИ И АНА
11070 Нови Београд
Отонa Жупанчича

Како сачувати зубе? Пре свега, треба их редовно прати што квалитетнијим четкицама и пастама за зубе. Четкице, после три, четири месеца „скупе“ бактерије, па их треба променити. Добро би било куповати увек различите пасте, најбоље оне с флуором. За то не треба жалити новац. Зубе треба прати после сваког obroка, а не само ујутру и увече, по могућности користити и зубни конач (дентал флос) који је „смрт“ за оне ситне наслаге међу зубима. Тако одстрањујете наслаге са зуба (плак) и масирате десни (зубно месо). А што се тиче зубара, посетите га бар два пута годишње.

Шта се догађа са зубима током дана? Сваки пут кад нешто поједемо или попијемо, зуби су нам изложени нападима киселине која временом оштећује зубну глеђ, односно – под утицајем бактерија, шећер из хране раствара се у лактозну киселину која

РЕШЕЊА:

AIR FRANCE

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

ИГРЕ НА ВИСИНИ

СУНЧАМО СЕ

Само три пара: 5 и 11; 7 и 15; 8 и 12.

ОПАСНО СУНЦЕ

1 и 4.

ПРИБОР ЗА ПЛАЖУ

Наочаре за сунце 70 динара, шешир 50 динара, млеко за сунчање 30 динара.

ДЕЧИЈЕ ИГРАЧКЕ

3, 4 и 5.

КУПАЧИЦЕ

Одозго надолe: Јулија, Ана, Жаклина, Маша, Марија.

изједа наше зубе. Кад вредност рН (број који означава киселост и креће се од 0 до 14; код здравог човека рН крви је између 7,30 и 7,40) падне на 5,5 или ниже, зубна глеђ почиње да се разграђује и то доводи до стварања каријеса. Од тих напада, у усној шупљини природно почне да се ствара пљувачка у којој су садржани минерали и ензими да би помогли да се глеђ поново минерализује, а киселина неутралише. Нажалост, прође четрдесет и више минута док се рН вредност подигне изнад критичног нивоа од 5,5. Зато се рекламирају нове жвакаће гуме са вештачким заслађивачима које утичу да се смањи киселина, односно подигне ниво рН вредности изнад те критичне границе. Дакле, у рекламама има истине, али ипак никад не треба заборавити шта смо вам рекли у првом делу приче о чувању зуба.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Скандинавка: Ротина, Албанац, сурлаши, тма, тад, Кадо, ро, О, одраз, поврата, екавци, тате, В, р, иначе, ОП, Итал, вратари, И, Килик, ћар, АТА, лом, ип, Рабал, л, А, Агата, Каталин, утицати, Раки-тин, сланина; Ребус: Подвизи делија (под "В", "И" зид, "Е" лија); Испуњаљка: Александар Клас (металац, директи, боксање, Стендал, комарац, преклоп, нарасти); Мо-заичка укрштеница: голуб мира, Ороп, ател, сг, Инга, т, пастор, ра, она, секам, Дејан Бодирога, атари, коридор, Ритак, ананаси; Одрaзи: АЗ, Б1, В4, Г2; Палиндром: апел, Лепа; Анаграмна укрштеница: месар, окапи, минас, опат, ро, Катил, Акра, они, трапер, м, куповина, огари, ар; Осмосмерка: Дилић; Укрштеница: искра, Лорка, зврк, колање, деф, Трпимир, АК, Срето, ЗО, трстика, Лаб, Аварка, Перу, касно, ирвас; Илустрована испуњаљка: сидро (свиња, лимун, седло, зебра, звоно); Ребус: Метални оков (мета "ЛН" и око "В"); Два анаграма: Куба, Ирска.

Енигматске стране припрема:

ЕД "Борђе Натошевић", Сомбор

Уређује Славко Бован

Аутори: А. М. Јанковић, М. Милин, Ј. Недић и С. Бован.

ПОЛИТИКИН

57

ЗАБАВНИК

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
БРОЈ 2375

YU ISSN 0032-339X

Први број «Политикиног Забавника»
изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Генерални директор «ПОЛИТИКЕ А. Д.»
Хаџи Драган Антић

Издаје и штампа ПОЛИТИКА А. Д.
11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички уредник Душан Глушац
Графички уредник стилиста Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана До-
жић, Слободанка Делибашић, Мина Илић,
Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна
Минић, Вито Недељковић, Биљана Ор-
ловић, Љубомир Патрновић, Весна Со-
френовић, Недељка Сташић, Миленко
Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција
Слободанка Вујић, Зоран Петканић и
Радоје Савић

Секретаријат Зорица Филиповић
Дописници «ПОЛИТИКЕ» из иностранства:
Петар Поповић (Москва), Дарко Рибни-
кар (Њујорк), Душан Симић (Лондон),
Бошко Јакшић (Рим), Верица Рупар
(Будимпешта) Момчило Пантелић
(Пекинг), Боровић Ердељан (Атина)

Редакција «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»
Македонска 29, 11001 Београд, П. факс 124.
Телефони: секретаријат 3224-471,
редакција 3224-483, техничка редакција
3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,
претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 3220-645.

Рукописи, фотографије и цртежи се не
враћају.

На основу мишљења Републичког секретари-
јата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од
22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу:
1 месец 39,00 дин. 3 месеца 117,00 дин.
6 месеци 234,00 дин.

Претплата на жиро рачун број:
40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку:
«ПОЛИТИКА А. Д.» – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
«ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
Полугодишња – возом: 117 DEM или противвред-
ност осталих валута. Полугодишња авионом:
I група-Европа: 150 DEM. II група-Блиски исток:
150 DEM. III група-Африка, Азија: 158 DEM.
IV група-Америка, Канада: 165 DEM. V група-
Далеки исток: 165 DEM. VI група-Јужна Америка:
175 DEM. VII група-Аустралија: 178 DEM. или
противвредност осталих валута
• Претплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG,
FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун KOMER-
ЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД, Београд, број: 9359662, у
противвредности USD или DEM у корист:
«ПОЛИТИКА А. Д.» – Београд, девизни рачун
број: 70400-07021747 који се води код
Комерцијалне банке АД – Београд. Код уплате
обавезно навести - «Сврха плаћања» ПРЕТПЛАТА
НА ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК».
Копију уплате обавезно послати на факс:
++ 381 11 3228 776 или на адресу:
«ПОЛИТИКА А. Д.» 11000 БЕОГРАД,
29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у
Франкфурту/М, а копију уплате на факс:
++381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

Прошлост је једина мртва ствар која добро мирише.

Енглеска пословица

Родићељи воле своју децу више него што деца воле своје родићеље.

Аристотел
грчки филозоф
(384–322. пре н.е.)

* * *

Ако је било иако, можда је било; ако ће бити иако, можда ће бити; али, ако није – онда неће. То је логика.

Лус Керол
амерички математичар
и децији писац
(1832–1898)

* * *

Нико не може бити потпуно слободан док су сви слободни; нико не може бити потпуно моралан док су сви морални; нико не може бити потпуно срећан док су сви срећни.

Херберт Спенсер
енглески филозоф
и социолог
(1820–1903)

Новинари говоре ствари за које знају да нису истините, у нади да ће ствари, ако их понављају довољно дуго, постати истините.

Арнолд Бенет
енглески књижевник
(1867–1931)

* * *

Ми знамо шта је светлост, али није лако рећи шта је светлост.

Семјуел Џонсон
енглески писац и лексикограф
(1709–1784)

* * *

Јадни Мексико, иако далеко од Боја и иако близу Сједињеним Америчким Државама.

Порфирио Дијас
мексички генерал
и државник
(1830–1915)

* * *

Радост је само пресјанак бола.

Енглеска пословица

Не смамрам себе пессимизмом. Мислим да је пессимиста онај који чека да падне киша. А ја сам покисао до толе коже.

Леонард Коен
канадски песник
(1934–)

* * *

Проза – речи у најбољем реду; поезија – најбоље речи у најбољем реду.

Семјуел Тејлор Колриџ
енглески песник,
књижевни критичар
и мислилац
(1772–1834)

Виктор Иго је био лудак који је мислио да је био Виктор Иго.

Жан Кокто
француски књижевник
(1889–1963)

* * *

Ко не воли жене, вино и пессиме остаје будала до краја живота.

Мартин Лутер
оснивач протестантизма
– Немац
(1483–1546)

* * *

Кад год нацртам портрет изубим пријатеља.

Џон Сингер Сарџент
амерички сликар
(1856–1925)

* * *

Ко контролише прошлост, контролише будућност; ко контролише садашњост, контролише прошлост.

Џорџ Орвел
енглески књижевник
(1903–1950)

* * *

Носталгија није оно што је некад била.

Симон Синоре
француска филмска глумица
(1921–1985)

